



**glasilo
rudarsko
elektroenergetskega
kombinata
zasavje**

srečno

22. julij — dan vstaje slovenskega naroda

22. julija praznuje vsa Slovenija svoj veličastni praznik dan vstaje slovenskega naroda, ki se je začela s prvim strelom iz puške na okupatorja.

Organizatorji vstaje so izpeljali vse organizacijske priprave za zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju in za zasedanje SNOS v Črnomlju. Odločitev za oboroženo vstajo 22. julija 1941 je bila videti povsem brezupna, zakaj takrat je pred Hitlerjem klonila takorekoč vsa Evropa. Toda odločitev, da se začne splošna ljudska partizanska vojna na tleh Jugoslavije, nikakor ni bila neodgovoren korak v negotovost, zakaj komunistična partija Jugoslavije je dotlej opravila že vrsto temeljitih političnih in vojaških priprav. Klic in zgled komunistov je v tem brezupju, razočaranju in ponižanju, vsem zavednim in svobodoljubnim ljudem naše dežele pokazal edino možno pot rešitve narodnostnega in človeškega dostojanstva.

Danes lahko razmišljamo in sodimo o tem dejanju z vso zgodovinsko objektivnostjo, ki nam jo omogočajo časovna odmaknjenost in mnoga spoznanja iz kasnejših mednarodnih in domačih dogajanj. Z vso gotovostjo lahko rečemo, da veličina oborožene vstaje in osvobodilnega boja, ki se je iz nje

razvil, ni s časom prav nič zbledela, temveč se nasprotno vedno znova potrjuje veličastni zgodovinski pomen tega dejanja za prihodnost narodov Jugoslavije in še posebej za slovenski narod. Samo z odločnim oboroženim bojem smo dokazali svetu, da obstajamo in da hočemo obstajati, da smo vredni enakopravnega mesta med suverenimi narodi. Samo na ta način smo preprečili uresničenje grozotne rasistične velikonomške zamisli, po kateri nam je bila namenjena žalostna usoda narodov nižje vrste, premagancev in sužnjev. Obenem smo le tako onemogočili načrte mednarodne reakcije, ki je že v času vojne začela mešetariti z našo usodo in nam poskušala vsiliti oblast protiljudskih, izdajalskih elementov, da bi našo deželo po vojni lahko izrabljali za svoje mračne načrte.

Te naklepe smo preprečili tudi s tem, da smo že med tem oboroženim bojem postavili temelje nove ljudske oblasti, ki je svojo državno — pravno potrditev dobila na drugem zasedanju AVNOJ. Mednarodno priznanje nove Jugoslavije smo si priborili samo z odločnim bojem za osvoboditev in s prispevkom k skupni zavezniški stvari, s tem pa je bila potrjena tudi zmaga naše revolucije in omogočena

neodvisna pot našega povojnega družbenega razvoja. Mednarodni ugled, ki smo si ga pridobili v junaškem boju proti fašizmu je postal osnova za ugled in neodvisni položaj nove Jugoslavije v povojnem času.

Omogočil je njeno neuvrščeno politiko, s katero je naša država postala vpliven dejavnik v sodobnem svetu.



Slavnostni govornik na proslavi dneva rudarjev SOZD REKZ, dne 1. 7. 1978 je bil Jože Gložnik, podpredsednik skupščine SR Slovenije.

Foto Trbovlje

Tudi povojno mednarodno dogajanje je dokazalo, da mora vsak narod v obrambi svoje svobode in neodvisnosti biti pripravljen na neizprosni boj z orožjem v roki in na vsako žrtev. Obenem se potrjuje, da je tudi v dobi najmodernejših orožij in v spopadu z daleč močnejšim nasprotnikom, narod, ki je pripravljen na trdoživ boj, nepremagljiv. Z na-

rodi, ki se borijo za svojo osvoboditev in neodvisnost, proti vsaki obliki agresije, zatiranja in izkoriščanja, nas vežejo ne samo izkušnje našega lastnega boja, ampak tudi spoznanje, da je mir nedeljiv in da vsak napad na svobodo enega naroda ogroža tudi usodo drugih. Noben narod ne more zagotoviti varnosti zase, če ne sodeluje dejavno pri od-

stranjevanju nevarnosti za vse. V času, ko globoka nasprotja v družbenoekonomskih odnosih sodobnega sveta močno ogrožajo neodvisnost posameznih dežel, moramo biti še vedno pripravljeni z vsemi silami braniti svojo varnost, suverenost, ozemeljsko celovitost Jugoslavije in pravico do neodvisnega družbenega razvoja.

Vili Kuhar

Sprememba proizvodnega načrta — zakaj?

Plan proizvodnje za leto 1978 v višini 1.500.000 ton je bil na seji delavskega sveta REK-Z sprejet v februarju.

V tem planu je bila predvidena proizvodnja z ozirom na načrtovan odvzem

- komercialnega premoga ton 863.000
- kotlovnega premoga ton 637.000
- skupaj 1.500.000 ton

Iz znanih razlogov pa EGS ne more prevzeti prvotno določenih asortimanov in zato je bil julija 1978 predložen rebalans plana za leto 1978 v višini:

- komercialni premog ton 923.350
- kotlovni premog 566.650 ton
- skupaj 1.490.000 ton

Kotlovni premog odkopavajo samo v jami Trbovlje, v vseh ostalih pa komercialnega. Ker v jami Trbovlje ni možno v kratkem času odpreti polje s komerc. premogom, moramo v tej jami znižati letno proizvodnjo, povečati pa v jami Ojstro — komercialni premog. To je možno doseči s tem, da dnevno v II. polletju prevažamo rudarje iz jame Trbovlje v jamo Ojstro in povečamo zahtevano tonažo s komercialnim premogom.



Letošnje proslave dneva rudarjev v Dobrni, v Trbovljah so se udeležili tudi Lidija Šentjunc, Jože Globačnik, Miloš Prosenc, Martin Mlinar, dr. Rudi Babič in drugi gostje.

Foto Trbovlje

Taka preusmeritev zahteva novo geometrijo odkopavanja v obeh jamah. V Trbovljah moramo opustiti del čela v Zg. VII. polju itd., in pripraviti za jesen odkopno fronto z zelo ugodnimi pogoji in visokimi učinki. V jami Ojstro je potrebno odpreti dvojne dodatne čela, kjer je predvidena visoka odkopna storitev.

Interni rebalans v ostalih jamah je naslednji:

V jami Kotredež je predvidena nižja proizvodnja za okoli 8000 ton, v Hrastniku tudi za 8000 ton, v Kisovcu pa bo za

4000 ton višja. V planu jame Hrastnik je bil upoštevan kotlovni premog, kar pa sedaj odpade. Jama Ojstro mora proizvesti od prvotnega plana 252000 ton — 90000 ton več. Proizvodnja v Trbovljah se bo pa znižala od 615000 ton na 525000 ton. Največja neugodnost bo v RPT ta, da bo dnevna proizvodnja v III. kvartalu zaradi remonta P-2 — le 1500 ton/dan, v zadnjem kvartalu se pa mora povečati za 700 ton/dan.

Iz tabele je razvidna naslednja tonaža po posameznih jamskih TOZD:

TOZD	kom. premog	kotlov. premog	ZPT
P. Hrastnik	294.450		
P. Ojstro	342.000		
P. Trbovlje		525.000	
P. Kotredež	184.710		
P. Kisovec	102.190		
RŠC		41.650	
	923.350	566.650	1.490.000

Premog iz p. p. bo predvidoma 7 % — 104.000 ton, iz odkopov pa 93 % — 1.386.000 ton.

Storitve v pripravi v premogu so predvidene v jami zavoljo različnih profilov od 2—3 t/š.

Normativi	Hrast.	Ojstro	Trb.	Kotr.	Kisov.
jam. les m ³ /000 t	10	8	5	10	31
krajniki m ³ /000 t	6	6	6	12	5
razstr. kg/000 t	170	160	100	370	320
hidravl. olje	60	45	60	50	
detonatorji kom/000 t	380	380	300	700	700
jekleno podporje kg/000 t	1100	812	690	1500	1230
el. energ. kWh/t	22000	22000	7300	29000	116000

Odkopne storitve t/š

Hr.	Oj.	Trb.	Kotr.	Kis.	Skupaj
13.5	14.5	14.0	8.3	5.8	12.8

Jamske storitve v TOZD (inv. vzdrževanje ni upoštevano)
3.8 8.0 6.2 2.6 2.4 5.4 (pond.)

jamske storitve (vključno prof. + skupni prevoz Trb.)
3.2 6.7 5.5 2.5 2.2 4.7 (pond.)

V jamah ZPT (brez RŠC)

bo a p.p. povprečno 96 š (dan oz. 7.0 % — na odkopu 449 š/dan ali 32 %, torej na premo-gu 545 š/dan ali 40 %. Na vzdržbi je predvideno 176 š/dan ali 12.6 %, na popravilu TH in dostavi 82 š/dan ali 6 %, ostale dostave 54 š/dan ali 4 %.

Za izvoz izkopsnine po eta-žah, čuvaji, izvoz po šahtih, motoristi, nakladalci, je pred-videno 307 š/dan ali 22 %. Za redno vzdrževanje in preglede je predvideno iz TOZD-RESD okrog 80 š/dan profesionistov ali 5.6 %.

Če prištejemo še ostale šhte v jami: tirničarje, glavne strel-

ce, cevarje, čiščenje vodnih prog, manjše demontaže, zasip, prevoz lesa, prestavljače, dobi-mo potrebno število jamskih šihov: 1390 š/dan. Preje na-vedeni procenti se nanašajo na te TOZD-storitve in šhte.

Od tega števila je predvidenih skupno okrog 90 š/dan na in-vest. vzdrževanju.

K tem šhtom je prišteti še ca. 90 š/dan (skupni prevoz Trb., jašek III., prevoz materi-ala, večje montaže v jami, ki jih opravljajo TOZD-RESD) tako, da je v jamah — 1480 š/dan.

Zunanjih šihov, delavnice, separacije itd., bo predvidoma 550 š/dan — skupno torej 2030.

Za rudniško storitev pa odšte-jemo šhte inv. vzdrž. železnica, transport premoga v TET in za rudniško storitev 3 t/š je po-trebnih 1850 š/dan.

V TOZD Hrastnik bo odko-pavanje na Dolu potekalo še vse leto oz. do aprila 1979, ko bo urejena nova transportna pot za prevoz izkopsnine iz jame Hrastnik. V Hrastniku bo okoli 40 % premoga pridobljenega na mehaniziranih čelih — odkopni stroj + SHP — HM.

V jami Ojstro moramo zaradi zvišanja proizvodnje odpreti dve manjši novi čeli z večjimi skupnimi višinami. Pri zaklju-čevanju etaže Ter. II. v. 180 bo-mo odkopavali v vodnem ob-močju.

V Trbovljah bo odkopavanje otežkočeno zavoljo dotokov vode, ki zablatijo transportno mehanizacijo in ovirajo prevoz. Pri spremenjeni geometriji od-kopavanja, opuščanja fronte v III. kvartalu in pripravi za no-va čela, bo zlasti tu potrebno točno določeno terminsko iz-vrševanje posameznih del. Za dosego predvidenih storitev bo potrebno vključiti čela z večji-mi višinami, ker prvotno predvidena mehanizacija na odkopih ne bo dala predvidenih rezultatov, ker ne bo obratovala v predvidenem obsegu.

V jamah Kotredež in Kisovec ne bo pri odkopavanju večjih sprememb. V jami Kisovec bo-do odkopna polja v celoti hid-ravlično zasipali, drugod bodo odkopavali premog z rušenjem in pridobivanjem iz stropa.

Za RŠC moramo pričeti z odpiranjem polja v Zg. VII. polju v jami Trbovlje.

Za doseganje planirane pro-izvodnje, kar ne bo lahko, mo-ramo angažirati vse sile v po-sameznih TOZD v smislu akcijskih programov in programa ZPT.

P. S.



Montaža transportne naprave v vpadniku zvezno obzorje — VII. obzorje v jami Hrastnik

Priprave za pričetek montaže naprav v bodoči transportni vpadnik so se pričele konec maja 1977, s protikorozivnim pleskanjem cevi za tlačni cevovod, zunaj, na platoju bivše separacije. Vse cevi je bilo potrebno razrezati na dolžino 7,5 m, ker daljših delov ni bilo mogoče transportirati v jamo. Prevoz teh cevi na mesto montaže je potekal s posebnimi vozički skozi jamo Ojstro. Montaža cevovoda se je pričela v septembru, končala pa decembra 1977. Dolžina tlačnega cevovoda znaša 2 x 650 m.

Istočasno z montažo tlačnega cevovoda po vpadniku, so iz Strojne tovarne Trbovlje pričeli transportirati konstrukcijo za tračna transporterja v vpadniku (GT I) in na ordinati 5100 (GT II) na VII. obzorju, dočim smo pogonske postaje dobili konec januarja 1978.

S pravilom konstrukcije v jamo in montažo GA I, smo pričeli februarja 1978. Kakor v primeru transporta tlačnega cevovoda, smo tudi tokrat daljše dele transportirali skozi jamo Ojstro, ostalo pa v prostih dneh po glavnem jašku jame Hrastnik.

Težje in večje predmete (bobni, reduktorji, stranice, natezalna postaja), smo na mesto montaže transportirali preko separacije Trbovlje zaradi premajhnega profila podkopnega rova. Tudi za te dele so v hrastniški delavci izdelali posebne vozičke, s katerimi je bil med prevozom možen prečni premik okoli 25 cm, kljub temu pa je bilo potrebno na več krajih posneti stene, oziroma boke proge.

Precej težav in s tem previdnosti je terjal transport pogonske postaje iz zveznega obzorja do mesta montaže, tj. okoli 60 m po nadkopu, saj so bili nekateri deli težki tudi do 4 tone.

Sredi maja letos smo pričeli z montažo pogonske postaje GT I. Tudi ta montaža je zahtevala precejšnjo strokovnost, kajti montirali so jo brez mostnega žerjava, katerega bi sicer pri tem delu nujno potrebovali.

Računali smo, da bo montaža tračnega transporterja GT I končana v juniju, poskusno obratovanje pogonskega stroja pa bo izvedeno konec julija, ko bo imel beton, na katerem pogon stoji, zadovoljivo trdnost.

V juniju smo pričeli transportirati gumijasti trak iz separacije Trbovlje. Za prevoz smo prav tako izdelali posebne vozičke. Spravilo gumijastega traka in montaža po vpadniku bo potekala s posebnim mostnim dvigalom nosilnosti 4 tone, ker znaša teža enega koluta 3,5 ton.

S preusmeritvijo transporta premoga po novi izvozni poti bo odstranjen sedanji problem

ozkega grla, ki obstaja tako pri lokomotivskem prevozu po VII. obzorju, kakor tudi po glavnem jašku. Nove težave, ki bodo nastopile po preusmeritvi transporta premoga, pa bodo v premajhni kapaciteti širokih čel, ki se odraža predvsem v že izrabljeni odkopni mehanizaciji in podporju ter v nizkih višinah etaže.

Druga bojazen, ki obstaja pa je v tem, da sedanje odprte zaloge premoga do VII. obzorja zagotavljajo normalno proizvodnjo premoga v sedanji višini do vključno leta 1981.

Nadaljnja odpiralna dela, ki so več kot nujno potrebna pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ne tečejo. Z eventualnimi kasnejšimi rešitvami odkopavanja določenih etaž pod VII. obzorjem, pa verjetno ne bomo uspeli doseči niti sedanjega obsega proizvodnje.

Franc Selan



Janez Dornik, varilec, in Anton Klavžar, njegov pomočnik, pri delu na III. obzorju jame Ojstro.

Foto A. Bregant

Izpolnjevanje delovnega načrta od 1. I. do 15. VII. 1978

PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

TOZD	rebalans		doseženo + —	‰
	plan	doseženo		
P. Hrastnik	161.489	161.676	+ 187	100,1
P. Ojstro	169.470	168.188	— 1.282	99,2
P. Trbovlje	283.220	274.554	— 8.666	96,9
P. Kisovec	64.787	60.862	— 3.925	93,9
P. Kotredež	92.823	92.278	— 545	99,4
RŠC	25.361	25.072	— 289	98,9
REK Zasavje	797.150	782.630	— 14.520	98,2

PROIZVODNJA EL. ENERGIJE (MWh)

TET	plan	doseženo	‰
PE 1	39.390	23.960	60,1
PE 2	332.090	276.273	83,2
Skupaj	371.480	300.233	80,8
KE	19.455	351	1,8

PROIZVODNJA GRADBENEGA MATERIALA

RPH			
TOZD	letni plan	doseženo	‰
— betonarna (kos)	103.000	47.786	46,4
— kamnolom (m ³)	16.000	7.105	46,4
— toplarna (Gcal)	15.000	7.852	52,3

GRAMAT

— opekarna (kos)	9.000.000	4.256.268	47,3
— kamnolom (m ³)	34.000	24.416	71,8

RKZ

— kamnolom (m ³)	160.000	60.898	38,1
------------------------------	---------	--------	------

STORITVE, OSTALA PROIZVODNJA

— RGD (din)	148.627.520	67.000.000	45,1
— Avtoprevoz (t/km)	6.600.000	4.102.940	62,2
— ESD (ure)	281.024	139.354	49,6
— toplarna (Gcal)	21.500	11.410	53,1

Erika Kavčič

Proizvodnja premoga in električne energije

— REBALANS —
DEPONIRANJE PREMOGA

V REKZ — Zasavje smo v proizvodnji premoga za leto 1978 predvideli proizvodnjo v višini 1.500.000 ton premoga, od tega naj bi bilo 863.000 ton komercialnega premoga in 637.000 ton kotlovnega premoga. Obratovanje vseh jam in ostalih obratov je bilo predvideno v 263 delavnikih, povprečni izkop premoga pa naj bi znašal skupno torej 5.703 ton na dan.

V TET je bila predvidena naslednja proizvodnja el. energije:

V P-1 naj bi proizvedli 95.000 MWh ob specifični porabi premoga 1.84 kg/kWh, v P-2 pa 480.000 MWh ob specifični porabi 1.13 kg/kWh. V TET — plinska pa je bila predvidena proizvodnja 36.000 MWh.

V I. trimesečju je bila skupna proizvodnja premoga razmeroma ugodna, ker je bilo v REKZ nakopanega 403.500 ton oz. 15.300 ton več kot je bilo planirano in povprečna dnevna proizvodnja je znašala 6.114 ton.

V II. trimesečju so bili doseženi slabši rezultati. Skupno je bilo v prvem polletju nakopanega 742.700 ton ali 10.800 ton manj kot je bilo predvideno po že rabalansiranem planu.

Največji izpad proizvodnje v I. polletju je bil v jami Trbovlje. Za to jamo je bilo predvideno, da bodo v Zg. VII. polju v. 312 odkopavali kotlovni premog s polno mehaniziranim čelom, dolžine ca. 100 m, pri storitvi 21 t/š. Take storitve so v sosednjem, nižjem predelu v tem polju v prejšnjih letih že tudi dosegali. Montangeološke prilike so se pa na v. 312 spremenile. Nastopili so nenormalno visoki pritiski, voda, zablaten premog in premogovo fronto je bilo potrebno opaziti in zavarovati. Ker ni bilo mož-

no doseči stojk proste fronte, niso mogli obratovati z dvema odkopnima strojema. Poleg tega je bilo potrebno pri SHP vgrajevati mestoma še klasično podporje in tako so odkopne storitve padle skoraj za polovico. Za jamo Trbovlje je bilo predvideno, da bodo v letu 1978 odkopali 55 % celotne proizvodnje iz polno mehaniziranih čel, dejansko pa to ni možno realizirati.

V petih mesecih je bila proizvodnja premoga največ prekoračena v jami Ojstro in to za 27 % (prvotni plan).

Poleg dobre organizacije itd. je k presežanju plana pripomogel tudi čistejši rovni premog in izplen je bil nepričakovano ugoden.

Bilanca proizvodnje premoga v REKZ je v 5 mesecih naslednja: dve jami plana nista dosegli, ostale so ga pa presegle.

Skupni rezultat je: 632.200 ton premoga oz. za 300 ton manj kot je bilo načrtovano v prvotnem letnem programu izkoriščanja premoga.

V maju je že kazalo, da predvidenih letnih količin kotlovnega premoga ne bo možno plasirati v predvideni količini v TET, ker oba pogona zaradi ugodne hidrologije nista obratovala po planu. Zato se je deponija premoga pri TET polnila, dejansko bi pa morala biti 15. 7. prazna, ker se s tem dnem prične trimesečni remont P-2. Ta agregat porabi pri normalnem obratovanju dnevno 2000 t/dan premoga in še več.

V zvezi s tem je že prvotni plan predvideval, da bo RPT v III. trimesečju proizvajal dnevno samo 2000 ton in bi deponijo polnili do 15. 10. ko prične P-2 z rednim obratovanjem.

Ker je v zvezi z oddajo premoga za EGS oz. TET nastala sprememba, nastaja gospodarska nuja, da tekom leta prilagodimo celotno odkopavanje premoga tako, da ga bomo lahko plasirali, torej zmanjšamo količino kotlovnega in povečamo količino komercialnega premoga; predvidene viške

prahu in oreha pa plasiramo v TE Šoštanj. V TEŠ kotlovnega ali rovnega rjavega premoga ne moremo transportirati, ker na sep. Trbovlje nimamo ustreznih transportnih naprav. Sedanje naprave pa omogočajo nakladanje prahu v železniške vagone do 800 t/dan.

Rebalans letnega programa izkoriščanja premoga

Spričo nastale situacije moramo doseči naslednjo proizvodnjo premoga:

923.350 ton komerc. premoga

566.650 ton kotlov. premoga

Skupaj 1.490.000 ton

Razlika v primerjavi s prvotnim načrtom je ta, da nakopljemo 60.350 ton komerc. premoga več, kotlovnega pa 70.350 ton manj. Ta preorientacija je spremenila geometrijo odkopavanja v Trbovljah v zvezi z opuščanjem odkopne fronte v III. trimesečju in pripravi novih za zimsko sezono, ko se dnevna proizvodnja kotlovnega premoga dvigne do 40 %.

Komercialni premog bodo s povečano proizvodnjo odkopavali v jami Ojstro. To pa je možno doseči le s tem, da se bodo v tej jami v II. poll. na odkopih angažirali tudi rudarji iz trboveljske jame.

Povečanje proizvodnje komercialnega premoga je najlažje doseči v jami Ojstro iz naslednjih razlogov. V jami Ojstro so najvišje odkopne storitve in najlažje je pridobiti nove kapacitete v odkopnih frontah. Prevoz ljudi po savskem obzorju iz Trbovelj v jamo Ojstro je zelo ugoden in časovno precej izenačen s potjo ojstrških rudarjev.

Pri rebalansu izkoriščanja premoga v ostalih jamah ne predvidevamo bistvenih sprememb.

Deponiranje premoga v deponiji TET in obratovanje

Proizvodnja el. energije je znašala v I. polletju letos:

P-2-MWh	P-1-MWh	Skupaj
258.150	25.160	283.310

in poraba premoga je znašala 334.111 ton.

Planirana proizvodnja po letnem planu pa je znašala za to obdobje:

MWh		
P-2 MWh	P-1 MWh	Skupaj
320.000	36.000	356.000

Razlika znaša torej: 72.690 MWh (P-2 je dosegel plan z 80 %, P-2 pa z 69 %).

Specifična poraba premoga za oba agregata je okrog 1.2 t/MWh. Če bi oba agregata obratovala po planu bi bila poraba premoga večja za približno 72.690. 1.2 $\cong$ 88.000 ton.

Če bi v TET obratovali po planu in dosegli predvideno porabo premoga, bi bila deponija do 15. 7. 1978, ko so pričeli v P-2 trimesečni remont, prazna.

Prazna deponija bi omogočala po planu predvideno nemoteno obratovanje RPT, ki proizvaja kotlovni premog.

Na dan 15. 7. je bila na deponiji naslednja skupna zaloga premoga:

34.878 ton prah v deponiji zahod

55.122 ton kotlovni, vmesni produkti, in prah v deponiji TET

90.000 ton skupna zaloga

V deponiji TET se lahko normalno deponira okoli ton 110.000 premoga.

Po rebalansiranem planu bo dobava v TET od 15. 7. do 1. 10. 1978 naslednja:

premog — kotlovni	1.500 t/dan
premog — vmesni prod.	330 t/dan
premog — prah	100 t/dan
	1.930 t/dan

Od 1. 10. do 15. 10. bo kotlovnega premoga več za 800 t/dan.

V času remonta P-2, bo od 15. 7. dalje obratovala P-1, ki porabi dnevno okoli 800 ton premoga.

Dnevno se bo deponija v času remonta do 1. 10. večala za 1.130 t/dan.

V času od 15. 7. do 1. 10. se bo deponija povečala za $1.130 \times 57 = 65.5000$ ton.

V oktobru pa za $11.1930 = 21.200$ ton.

Do pričetka predvidenega obratovanja P-2 torej 15. 10. se bo deponija povečala za 86.700 ton.

Na deponiji bo predvidoma 15. 10.:

55.122 ton (stanje 15. 7. v deponiji TET)
 + 86.700 ton (povečanje v času 15. 7. do 15. 10.)
 + 34.878 ton (prah v deponiji zahod)
 176.700 ton

Ker je deponija TET omejena z zmogljivostjo 110.000 ton, se bodo morali vmesni produkti deponirati v zahodno deponijo

in nekaj kotlovnega premoga v »Tiho dolino«. Iz tega je razvidno, da pri rebalansiranem planu proizvodnje pri deponiranju, ne bo posebnih težav. Večjo skrb bo potrebno posvetiti odkopavanju premoga, da bomo skupne načrtovane naloge in tonažo dnevno tudi dosegli.

V izdelavi je tudi študija, ki bo predvidela način deponiranja in mešanja premoga ter tlačenje, da ne bi prišlo do večjih vžigov premoga.

Na separaciji Trbovlje bo potrebno v II. poll. naložiti v železniške vogone še preostale količine prahu in oreha, ki jih odvažajo v TEŠ in to v količini okoli 109.000 ton oz. 825 t/dan.

P. S.

Na XI. kongresu ZKJ v Beogradu

je v razpravi govoril tudi delegat zasavskih revirjev Momir Savič o delavski večini v zvezi komunistov

Tovarišice in tovariši!

Ko v teh dneh obravnavamo delo zveze komunistov Jugoslavije in vseh naprednih socialističnih sil naše družbe med X. in XI. kongresom ZKJ v boju za samoupravno preobrazbo naše socialistične samoupravne skupnosti narodov in narodnosti, mi dovolite, da spregovorim samo v dveh vprašanjih, za katera menimo, v zasavskih revirjih, da so izrednega pomena za uveljavljanje delavskega razreda kot pglavitnega nosilca našega sedanjega in nadaljnje razvoja. Gre za uveljavljanje aktivov komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev in delavsko večino v Zvezi komunistov.

Ti dve vprašanji izpostavljam (v revirjih) zaradi njihovega pomena, mesta in vloge v pri-

zadevanju za uveljavljanje vodilne vloge delavskega razreda in njegovega odločilnega vpliva na pogoje in rezultate dela.

Znano nam je, da je 2. konferenca Zveze komunistov Jugoslavije na iniciativo tov. Tita sprejela sklep o organiziranju aktivov komunistov neposrednih proizvajalcev kot metodo dela Zveze komunistov in v to v pogojih odločilnega spopada Zveze komunistov in vseh socialističnih samoupravnih sil s pojavi razraščanja protidelovnih, protisamoupravnih in protisocialističnih sil, kot so liberalizem, tehnokratizem, nacionalizem in druge oblike pritiskov, ki jim je skupna značilnost in težnja — podrediti delavski razred in samoupravni razvoj naše družbe svojim ozkim interesom.

Pri ustanavljanju aktivov komunistov delavcev je druga konferenca izhajala iz dejstva, da je osnova socialistične revolucije delavski razred, ki je

hkrati socialnorazredna in politična osnova Zveze komunistov.

Zaradi tega je tudi razumljivo, da je druga konferenca postavila zahtevo po temeljiti preobrazbi socialno razredne strukture Zveze komunistov, njenih organov, drugih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. Takšna usmeritev je bila izpostavljena in sprejeta kot statutarne obveznost na X. kongresu ZKJ. Zavedajoč se pomena teh odločitev smo v revirjih namenili uveljavljanju vloge aktiva komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev veliko več pozornosti kot prej.

Po začetnih slabostih in iskanju prave vsebine dela aktivov smo dosegli, da se je njihovo delo okrepilo in aktivne politično afirmirali, predvsem v povezovanju z organi občinske konference, v samoupravih organih in delegacijami. Njihovo delo smo usmerili na vprašanja združevanja dela in sredstev, samoupravnega planiranja povečanja produktivnosti in krepitvi materialne osnove združenega dela, stabilizaciji gospodarstva, boja za nagrajevanje po delu, reforme vzgoje izobraževanja, podružabljanja kulture, delovanja delavskega sistema, uresničevanja kadrovske politike, delovne in socialne varnosti, samoupravne organiziranosti združenega dela, varstva delovnega in življenjskega okolja, SLO in družbeno samozaščito ter druga pomembna vprašanja, skratka uveljavljanje zakona o združenem delu v praksi. Pri obravnavanju teh vprašanj smo si prizadevali, da aktivni sodelujejo v vseh fazah idejnopolitične akcije, od oblikovanja programov dela, nalog in političnih odločitev, do uresničevanja le-teh v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah in delegatskih skupščinah.

S takim delovanjem aktivov komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev smo dosegli, da so aktivni postali šola kadrov za organe občinske konference, drugih družbenopolitičnih or-

ganizacij, predvsem pa samoupravnih organov in delegacij.

Prav iz vrst članov aktivov smo ob zadnjih volitvah v vodstva OO ZK, občinske konference in komiteje kadrovali večje število delavcev neposrednih proizvajalcev.

Iz dosežnih rezultatov izhaja naše spoznanje, da aktivni niso in ne morejo biti le začasna metoda dela Zveze komunistov, pač pa so potrebni tudi v prihodnje, kot oblika idejnopolitičnega boja in akcije Zveze komunistov za krepitev razredne povezanosti delavskega razreda in njegove organizirane zavesti Zveze komunistov.

V revirjih si bomo še naprej prizadevali, da aktivni komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev postanejo osnova in sestavni del prakse organov in organizacij ZK in drugih družbenih dejavnikov, prav tako pa se bomo organizirano in načrtno bojevali za nenehno spreminjanje socialno razredne sestave ZK s sprejemanjem mladih delavk in delavcev, pri čemer vsako leto dosegamo vse boljše rezultate.

Aktivni komunistov-delavcev so znatno prispevali s svojimi konkretnimi predlogi, da smo v revirjih dosegli delavsko večino v Zvezi komunistov.

Ob X. kongresu je bilo v revirjih 2.542 članov ZK, v obdobju med X. in XI. kongresom smo sprejeli v vseh treh zasavskih občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje 1.285 novih članov, predvsem iz vrst delavcev, mladih in žensk. Danes imamo 3.500 članov ZK, od tega 1.736 ali 50,37 % delavcev neposrednih proizvajalcev. To je 17,8 % članov ZK od skupnega števila zaposlenih v revirskih občinah, 10,8 % od skupnega števila volilnih upravičencev in 7,6 % od skupnega števila prebivalcev v revirjih.

Te rezultate smo dosegli z načrtnim sprejemanjem novih članov in z notranjo diferenciacijo v Zvezi komunistov, s čimer so komunisti pridobili ugled med delovnimi ljudmi in občani.

Občinske konference in njeni organi so vsako leto najmanj enkrat obravnavali politiko sprejema v ZK, socialnorazredno strukturo članstva in na tej osnovi — teh ugotovitev sprejemali nadaljnje naloge na področju obnavljanja Zveze komunistov. Šele po teh spremembah socialnorazredne strukture Zveze komunistov smo v revirjih uspeli bistveno izboljšati idejnopolitične razmere, samoupravno konstituirati združeno delo, integrirati razdrobljeno gospodarstvo, izoblikovati in sprejeti realne programe razvoja gospodarstva in družbenih dejavnosti, ki nam zagotavljajo poleg spreminjanja strukture gospodarstva, večjo socialno varnost, stabilnejše gospodarjenje, jasno perspektivo, bogatejšo kulturno življenje in nenazadnje pa tudi zdravo okolje,

kar je za nas v Zasavju še kako pomembno.

Tovarišice in tovariši delegati!

Lahko bi še veliko povedal o naših uspehih in problemih v obdobju med X. in XI. kongresom, pa tudi o težavah s katerimi se srečujemo, vendar čas ne dopušča. Počlaščen sem, da mi je kot delavcu v Steklarni Hrastnik — delegatu XI. kongresa bila dana možnost, da povem teh nekaj besed kot prispevek k uspešnemu delu kongresa.

Obljubljam vam, da bomo komunisti zasavskih revirjev storili vse za realizacijo sklepov XI. kongresa ZKJ in smernic, ki nam jih je dal naš dragi tovariš Tito.

Hvala lepa.

Momir Savič

Dejali so ...

JOSIP BROZ TITO

Stalna krepitev materialne osnove — pri tem se je število zaposlenih v zadnjih štirih letih povečalo za skoraj 850 tisoč — je prispevala, da naši ljudje živijo bolje in bolj bogato. Njihova skupna moč se je povečala za skoraj četrtino. Množična proizvodnja dobrin in založenost tržišča čedalje bolj ustrezata potrebam naših občanov. Po izbiri in kakovosti blaga, ki ga ponujajo v naših trgovinah, danes ne zaostajamo dosti za tistimi iz razvitega sveta.

Naša družba je v minulem obdobju dosegla velike uspehe tudi pri dvigu splošne ravni znanja in strokovnosti delovnih ljudi. Vse pomembnejši položaj in vlogo imajo kvalificirani delavci in strokovnjaki, ki predstavljajo danes več kot 60 odstotkov zaposlenih. Njihova znanja in sposobnosti ob čedalje večji uporabi sodobne tehnike in tehnologije dajejo v mnogih naših kolektivih rezultate, kakršne dosegajo v razvitih gospodarstvih. Na nekaterih področjih znanosti in druge ustvarjalnosti so dosežki vrhunski. Dovolj je, da omenim le izjemne rezultate naših kmetijskih institutov pri osvajanju novih semenskih sort pšenice, koruze in sončnic, ki dajejo rekorden pridelek, kakršnega dosegajo malokje v svetu. Vidne uspehe smo dosegli tudi v tehniki zidave in na nekaterih drugih področjih. Zato ni slučajno, da mnoge naše organizacije uspešno nastopajo v tujini, izvajajo gradbena dela, izboljšujejo kmetijsko proizvodnjo itd.

Takšen hiter razvoj in vsestranski napredek dosegajo v vseh naših republikah in pokrajinah. V manj razvitih republikah in na Kosovu se s prizadevanji delovnih ljudi teh območij in s pomočjo vse skupnosti razvijajo čedalje hitreje.

EDVARD KARDELJ

Socializem ne more obdržati avreole zgodovinske naprednosti samo zato, ker se imenuje socializem, temveč le tedaj, če nenehno krepi družbeni položaj delovnega človeka, če vse uspešneje zadovoljuje njegove socialne, življenjske in kulturne interese, če vse bolj širi dimenzije njegove svobode in demokracije v družbi sploh. Dejal bi, da je to prvi pogoj politične stabilnosti in naprednosti naše družbe.

MILOŠ PROSENC

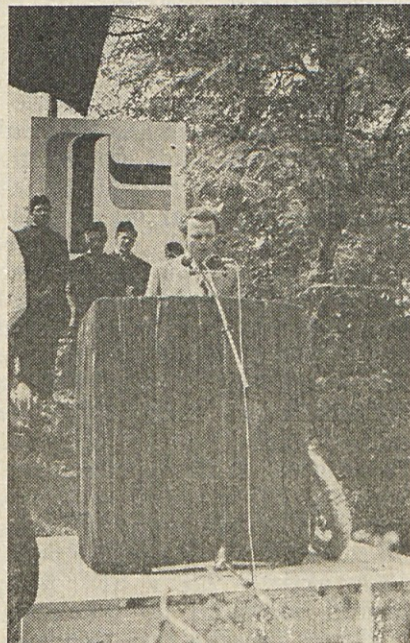
Ni tako pomembno, kaj vse smo morali narediti, da je prihajalo do povezovanja dela in sredstev, na primer med premogovniki in termoelektrarno Trbovlje, med gradbeno operativno, gradbeno industrijo, med nekaterimi delovnimi organizacijami v revirjih, z delovnimi organizacijami v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji; važnejše je, kako sedaj vse skupaj živi in funkcionira. Menim, da je praksa do sedaj gotovo že pokazala, katero združevanje ni imelo dovolj gospodarskih in drugih stičnih točk, kje pa smo, recimo, prepočasni, tako pri skupnem planiranju, združevanju sredstev, specializaciji, delitvi dela, poglobljanju samoupravnega položaja delavcev in tako dalje, čisto zaradi subjektivnih vzrokov ali pa celo kakršnihkoli ozkih podjetniških ali lokalističnih tedenc. Pred nedavnim je bilo tudi v revirjih slišati, da imamo kakšno takšno integracijo, ki je zašla v odnosih v krizo. Seveda je treba videti, zakaj se to dogaja, ali so stične točke ohlapne ali pa je vse to posledica mnogih subjektivnih vzrokov, ki jih je seveda treba odpraviti.

FRANCE POPIT

Vsak kongres, zlasti pa kongres takšne politične organizacije, kakršna je Zveza komunistov, je v določenem smislu vrhunec, saj je naposled tudi njeno najvišje telo. Enajsti kongres ZKJ se razlikuje od prejšnjih — in to lahko rečemo že ob njegovem začetku — morda prav po tem, da je to veletok enotnosti spoznanj in osmišljene prakse, dognanj in misli izredno široko razvejanih kongresnih priprav. Kongresni dokumenti so namreč nastajali tako, da je članstvo do zadnje organizacijske celice reševalo lastno prakso v luči že spoznanega in osmišljenega, je bogatilo in plemenitilo. Tako je kongres v resnici vrh izredno dejavnega življenja, in to ne le komunistov, marveč vse naše družbe, saj se je ob tej priložnosti še posebej pokazalo, kako nerazdružno je vtkano delo komunistov v celotno naše družbeno dogajanje.

PROGRAM usmeritev po kongresni aktivnosti

Dne 12. julija se je sestala nova občinska konferenca ZKS Trbovlje na svoji prvi seji. Konferenca šteje sedaj 55 članov, udeležil pa se je tudi Martin Mlinar, izvršni sekretar CK ZKS. Na seji so obravnavali in sprejeli programske usmeritve pokongresnih aktivnosti občinske konference ZK in njenih organov, obravnavali pa so tudi oceno samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in nagrajevanju v temeljnih organizacijah ZD v Trbovljah. V razpravi sta s svojimi poročili sodelovala tudi predstavnik občinskega sindikalnega sveta in občinske mladinske organizacije. Govora je bilo o tem, da bo treba ustanoviti osnovne organizacije ZK tudi v vseh tistih TOZD, delovnih skupnostih in krajevnih



Jani Seme, predsednik koordinacijske konference osnovnih organizacij sindikata SOZD REKZ je pričel letošnje praznovanje dneva rudarjev z uvodnim nagovorom in pozdravnimi besedami.

Foto Trbovlje

skupnostih, kjer doslej še niso bile ustanovljene. Več pozornosti bo treba posvetiti tudi aktivnosti članov ZK, ker se opaža, da nekateri niso dovolj aktivni in ne izpolnjujejo svojih obveznosti. Preko študijskega središča revirjev bo organiziranih tudi več seminarjev oz. tečajev za nadaljnjo izobraževanje članov ZK. Pred komunisti pa stoje naloge, da se bodo morali še bolj vključevati na področju vzgoje, izobraževanja in znanosti, kadrovske politike, družbene samozaščite in SLO, precej pa bo treba storiti še za sprejemanje novih članov v ZK.

Hrastniški komunisti pred novimi nalogami

Sredi julija t.l. je bila seja občinske konference ZKS Hrastnik. Namenjena je bila uresničevanju sprejetih usmeritev na VIII. kongresu ZKS in XI. kongresu ZKJ. Mnenja so bili, da je treba v prvi vrsti pregledati programe vseh OO ZKS in jih po potrebi tudi dopolniti. Vsa skrb bo tudi nadalje veljala uveljavljanju zakona o združenem delu, pri čemer je posebno pomembno, da bo treba več storiti na področju družbene reprodukcije, ker je treba doseči cilj, da bo delavec dejansko razmišljal o tem koliko dohodka mora ustvariti, da bo zadovoljeval svoje potrebe. Posamezne komisije občinske konference ZK še vedno ne delajo tako, kot bi bilo treba. Potrebno je usmeriti delo tudi v poživitev aktivov ZK v SIS. Med prvimi nalogami bo takojšnja poživitev dela aktivov delavcev komunistov. Tudi komunisti v društvi in drugih organizacijah, predvsem na področju vzgoje in izobraževanja, stanovaljske politike, SLO in družbene samozaščite in drugod, bodo morali biti bolj dejavni kot doslej.

Vse moči za izpolnitev letnega plana

Proslava dneva rudarjev je lepo uspela

Po sklepu delavskega sveta SOZD REK Zasavje, je bila letos organizirana in izpeljana proslava dneva slovenskih rudarjev, ki ga praznujemo vsako leto 3. julija tudi delavci našega kombinata, na prostem, pred domom DPD Svoboda Dobrna, v Hohkrautovi koloniji v Trbovljah.

V okviru proslave dne 1. julija, je sodilo:

— otvoritev likovne razstave treh članov RELIK v likovni galeriji Trbovlje, v Delavskem domu;

— osrednja proslava ob 10. uri v Hohkrautovi koloniji;

— tovariško srečanje članov kolektiva in njihovih svojcev po končani proslavi.

Ob otvoritvi likovne razstave Jerneja Krežeta, Ernesta Špillerja in Ivana Žgalina ob 8,30, je za uvod spregovoril Janez Zavolovšek, predsednik likovne sekcije RELIK Svobode Center, ki je obrazložil tudi

delo sekcije s posebnim ozirom na vse tri razstavljalce; povedal pa je, da je sekcija pripravila to razstavo v počastitev letošnjega dneva rudarjev. Vse tri razstavljalce so pozdravili trije uniformirani rudarji, ki so se vsem trem likovnikom zahvalili za sodelovanje in njihovo pripravljenost, da razstavijo svoja najnovejša dela v počastitev dneva rudarjev, nato pa so vsem trem izročili miniaturno rudarsko svetilko v zahvalo in spomin. V kulturnem delu programa je sodeloval mešani pevski zbor Slavček pod vodstvom Jožeta Skrinarja. Zunaj, na ploščadi pred delavskim domom, je nato Delavska godba Trbovlje zaigrala nekaj koračnic, nato pa so udeleženci otvoritve likovne razstave odšli skupno na Dobrno, na mesto osrednje proslave.

Pred domom Svobode Dobrna je bilo zelo praznično. Okolica lepo očiščena, zastave so vihrale na drogovi, postavljene so bile številne klopi in mize, kar pa je bilo posebno razveseljivo, bilo je lepo vreme



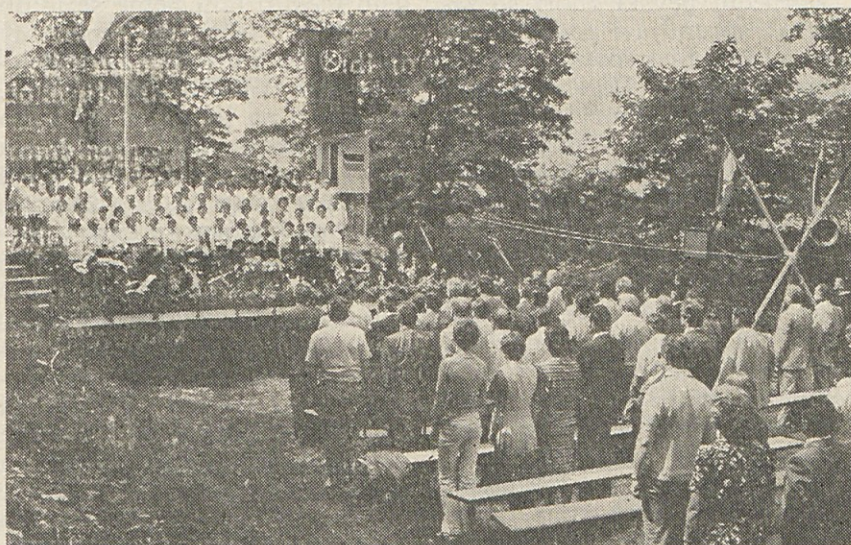
Jože Žitnik, predsednik delavskega sveta SOZD REKZ je udeležencem proslave orisal naloge in uspehe, ki smo jih dosegli pri samoupravnem organiziranju, po določitih ustave in zakona o združenem delu.

Foto Trbovlje

kljub obilnemu dežju pred in po proslavi. Od 9,30 pa do 10. ure je Delavska godba pod vodstvom Mihe Gunzka zaigrala nekaj koračnic, točno ob 10. uri pa se je pričela osrednja proslava. Za uvod so pevski zbori zapeli Internacionalo s spremljavo Delavske godbe, nato pa je Jani Seme, predsednik koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata SOZD REKZ, pozdravil vse navzoče. Posebej je pozdravil Lidijo Šentjuroc, članico sveta federacije, Jožeta Globačnika, podpredsednika Skupščine SR Slovenije, Miloša Prosenca, člana predsedstva CK ZKS in sekretarja izvršnega odbora republiške konference SZDL Slovenije, Martina Mlinarja, izvršnega sekretarja CK ZKS, dr. Rudija Babiča, podpredsednika Gospodarske zbornice Slovenije, delegate Rudarsko energetskega industrijskega kombinata iz Kolubare Slavoljuba Ivoša, Tonija Jovičiča in Miladina Grčiča, ter vse ostale navzoče predstavnike družbenopolitičnih organizacij iz revirjev, ostale goste in občane ter delavce kombinata in njihove svojce.

Za njim je spregovoril Jože Žitnik, predsednik delavskega sveta SOZD REK Zasavje. V svojem govoru je orisal prizadevanja članov kolektiva, družbenopolitičnih in samoupravnih ter poslovnih organov za praktično realizacijo smernic in stališč v uresničevanju ustave in zakona o združenem delu na področju elektrogospodarstva, v katero je vključena tudi proizvodnja premoga in sklepov ter smernic kongresov ZKS in ZKJ iz letošnjega leta. Posebno mesto je dal v svojem govoru dohodkovnim odnosom. Dejal je:

»Temeljno izhodišče samoupravne organiziranosti in dohodkovnih odnosov je skupni prihodek, ki ga ustvarjajo delavci temeljnih organizacij električne energije, ki se s svojim deležem proizvodnje vključujejo v enotni sistem Elektrogospodarstva Slovenije. Načelo urevanja dohodkovnih odnosov



Ob začetku proslave dneva rudarjev dne 1. julija pred domom Svobode Dobrna, v Hohkrautovi koloniji v Trbovljah, so zapeli združeni pevski zbori, Zarje, Slavčka in Svobode II., ob spremljavi delavske godbe Trbovlje pod vodstvom Mihe Gunzka, Internacionalo.

Foto Trbovlje

temelji na naslednjih izhodiščih:

— skupni prihodek delavcev proizvodnje premoga in električne energije v okviru SOZD REK pomeni delež skupnega prihodka iz prometa z električno energijo v sistemu EGS;

— skupni prihodek se ustvarja na pragu termoelektrarn v odvisnosti od proizvodnje energije;

— skupni prihodek se razporeja na TOZD v odvisnosti od količine vložnega dela in sredstev, in sicer na osnovi skupnih osnov in meril za razporejanje, ki pomenijo zbir vseh posameznih proizvodnih panog, to je skupni delež proizvodnje električne energije;

— delež skupnega prihodka, ki pripada proizvodnji premoga, se razporeja na posamezne TOZD v skladu z internim samoupravnim sporazumom ter delež za proizvodnjo električne energije na TOZD te panoge v skladu z njihovim sporazumom.

Skupni prihodek pridobivajo temeljne organizacije proizvodnje premoga iz dveh virov. Prvič z združevanjem sredstev in dela pri proizvodnji električne energije in drugič na osnovi re-

alizacije prodaje ostale potrošnje na domačem trgu. Na osnovi teh dveh virov se ustvarjeni skupni prihodek razporeja na temeljne organizacije po osnovah dogovorjenih meril in sicer neodvisno od tega, koliko je posamezna temeljna organizacija prispevala s svojim proizvodnim rezultatom k posameznemu viru skupnega prihodka.«

Za konec svojega govora je dejal naslednje:

»Tudi na gospodarskem področju smo dosegli nekatere uspehe. Uspešno je bila zaključena rekonstrukcija opekarne, dograjena je bila plinskoparna elektrarna, dokončan je bil nadkop v jami Ojstro, pričeli smo tudi z investicijskimi deli pri nadaljnjem odpiranju jame Kotredež in še nekatera druga dela. Vsekakor pa mora biti naša glavna naloga, da zastavimo vse svoje sile, da bomo tudi letos uspešno zaključili zastavljene planske naloge.«

Slavnostni govornik na tej proslavi pa je bil Jože Globačnik, podpredsednik Skupščine SR Slovenije. Njegov govor objavljamo v celoti na drugem mestu.

Združeni pevski zbori so zapeli ob spremljavi godbe Rada Simonitija Slavnostno pesem, nato je Anton Hančič, vodja kadrovskega sektorja seznanil navzoče o številu letošnjih jubilejantov, ki prejmejo jubilejno nagrado za 10, 20 in 30-letno delo oziroma 25-letno delo v jami. Jože Tomažin, član odbora za izume in tehnične izboljšave, je prebral obvestilo oziroma sklep odbora o podelitvi priznanj in nagrad za osvojene tehnične izboljšave, inž. Emil Kohne pa je dal priznanja vsem tistim članom kolektiva, ki že 5, 10 in 15 let neprekinjeno aktivno delujejo v jamskih reševalnih moštvi. Vsem tem so namreč po končani proslavi podelili plakete in priznanja. Pevski zbori in godba so zapeli in zaigrali pesem Delu čast in oblast, katero je na besedilo Mileta Klopčiča uglasbil Rado Simoniti.

Stane Lipovšek, član komisije za šport in rekreacijo koordinacijskega odbora OOS SOZD REKZ je prebral rezultate in podelil športne pokale zmagovalnim ekipam posameznih TOZD, ki so tekmoval v raznih športnih disciplinah nekaj tednov pred proslavo dneva rudarjev, v počastitev tega praznika. Pevski zbori so ob spremljavi godbe pod vodstvom Jožeta Skrinarja zapeli in zaigrali skladbo Radovana Gobca, Dvigni se prapor, za katero je napisal besedilo Jože Skrinar.

Janez Oberžan, tehniški sekretar družbenopolitičnih organizacij SOZD REKZ, je seznanil navzoče, da sta bili nagrajeni dve učenki osnovne šole Heroja Rajka v Hrastniku, za najboljše prispevke, ki sta jih napisali za letošnji praznik rudarjev. Obema nagrajenkama Alojziji Zupan in Jerneji Benetek je za njun uspeh čestital in jima izročil po 250,00 din nagrade. Pevci in godba so zaigrali oziroma zapeli Jožeta Skrinarja pesem Rudarska zastava.

Mlad rudar Muhič je prebral pozdravno brzojavko maršalu Titu s tega rudarskega slavlja. Objavljamo jo v celoti na dru-

gem mestu. Jani Seme se je ob zaključku vsem nastopajočim in gostom zahvalil za sodelovanje in njihovo navzočnost, na koncu pa je obrazložil kako bodo predstavniki TOZD in delovnih skupnosti podeljevali jubilejne nagrade, priznanja, ipd., po končani proslavi. Delavska godba je na koncu zaigrala še nekaj koračnic.

Proslava je trajala dobro uro. V okolici doma Svoboda Dobrna so na posebej označenih mestih predstavniki TOZD in delovnih skupnosti podelili priznanja in nagrade, hkrati pa se je razvilo tovariško srečanje na območju proslave. Vsak član kolektiva, ki se je udeležil proslave je prejel v ta namen malico, v približni vrednosti 70,00 din. Na srečanju je igral narodno zabavni ansambel Jantar Svobode Dobrna. Srečanje je trajalo do 16. ure; nekateri udeleženci pa so zaradi lepega vremena še nadaljevali s srečanjem tudi do večernih ur.

Pri izvedbi programa so sodelovali Delavska Godba Trbovlje, pod vodstvom dirigenta Miha Gunzka, moški pevski zbor Zarja in mešani pevski zbor Slavček Svobode Center ter mešani pevski zbor Svobode II. Vsem tem sta izmenjaje dirigirala Miha Gunzek in Jože Skrinar. Povezovalc je bil France Klopčič. Scenarij in režijo kulturnega dela programa je imel na skrbi Jože Skrinar.

Ureditev zbornega prostora (postavitev odra, namestitvev zastav in napisov, postavitvev prodajnih pultov, klopi in miz) je imel na skrbi TOZD Premogovnik Trbovlje, s sodelavci TOZD RESD Trbovlje, ozvočenje je oskrbel Radio Trbovlje, ocvetljenje rudniška vrtnarija (Milan Kovač, Marija Petaver), v dobršni meri pa so pri pripravi sodelovali tudi člani DPD Svoboda Dobrna. Prehrano so imele na skrbi menze REKZ iz Trbovelj, Hrastnika, Zagorja in TET. Celotno prireditev je pripravil poseben organizacijski odbor, ki ga je vodil Janez Oberžan, ostali člani pa so še bili: Miro Kojnik, Ernest Ščukanec, Anton Kočar, Jože Skrinar, Brane Kušar, Karel Žibret, Jani Seme, Boris Jesenšek in Tine Lenarčič. Administrativno tehnično izvedbo organizacijskih priprav je na skrbi imel Tine Lenarčič oziroma splošni sektor, s sodelovanjem vseh TOZD in skupnih služb ter družbenopolitičnih organizacij in predstavniki nastopajočih skupin.

Tudi na spomin na padle in smrtno ponesrečene rudarje nismo pozabili. Trije uniformirani rudarji so takoj v začetku proslave položili lovorjev venec pred bližnje spominsko obeležje, neposredno pri domu Svobode Dobrna.

Dragi tovariš Tito!

Rudarji — delavci Rudarsko elektroenergetskega kombinata Zasavje, zbrani na proslavi ob dnevu slovenskih rudarjev, vam pošiljamo najpristrčnejše tovariške pozdrave in enotno željo, da bi še naprej vodil naše revolucionarno gibanje na težki in slavni poti graditve svobodne, samoupravne, neodvisne in neuvrščene Jugoslavije.

Ob spominu na preteklost, ko so zasavski rudarji z ostalimi delavci odločno posegli v boj za delavske pravice, ko so z rami ob rami z ostalimi borci NOB izvojevali težko, toda slavno zmago in ko danes združeni v sestavljeno organizacijo združenega dela Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje, složno in enakopravno razvijamo in bogatimo samoupravno prakso, smo trdno odločeni, da pri svojem

delu ne popustimo. Še naprej bomo ustvarjali razmere, da bo sleherni član naše delovne skupnosti čimbolj neposredno in popolneje odločal o razmerah proizvodnje, o pridobivanju in delitvi dohodka, o svojem duhovnem razvoju in o skupnem napredku družbe.

Tito, to je beseda in izraz, ki nam vzbuja ponos, ponos voditelja našega gibanja, ponos človeka in tovariša, ki nas vedno znova vzpodbuja k novim dosežkom. Tovariš Tito, še enkrat vas pozdravljamo in obljublamo, da bomo tudi v bodoče vložili vse svoje moči, da bo naše graditeljsko delo miru in svobode rastlo, kot je raslo že do sedaj — v dobro naših delovnih ljudi in s čistim obrazom pred vsem svetom.

Trbovlje, dne 1. julija 1978

Rudarji — delavci SOZD
REK Zasavje, Trbovlje

Jože Globačnik: Znani so vaše delo in dosežki

Na proslavi dneva rudarjev, ki smo ga delavci SOZD REK Zasavje praznovali v soboto 1. julija 1978 dopoldan pred domom Svobode Dobrna v Hohkrautovi koloniji, v Trbovljah, je bil slavnostni govornik Jože Globačnik, podpredsednik skupščine SR Slovenije. Njegov govor objavljamo v celoti. Dejal je naslednje:

Rudarjem zasavskih rudnikov čestitam k prazniku z željo, da bi praznovali v prijetnem in veselem razpoloženju.

Vsi cenimo in smo ponosni na vaše delovne uspehe in upornost, saj tudi v pogojih, ko ste prisiljeni delati v čedalje globljih horizontih, dajete velik delež za nemoteno preskrbo gospodarstva z energijo. Enako kot vi rudarji in občani revirskih občin, so tudi delovni ljudje Slovenije veseli uspehov, ki jih dosegate pri spreminjanju pogojev življenja v revirjih. Znani so tudi vaše delo in dosežki v razvijanju samoupravne zavesti in prakse ter vaša pripravljenost, da z akcijo spreminjate v resničnost dogo-

vorjene cilje našega nadaljnjega družbenega razvoja.

Letošnji praznik dela rudarjev praznujemo neposredno po končanem XI. kongresu ZKJ. Tovariš Tito je v zaključni besedi na kongresu med drugim dejal, da smo se že v pripravi za XI. kongres odločili, da naj bo to kongres akcije. To seveda pomeni v prvi vrsti obvezo za komuniste, da na osnovi sklepov XI. kongresa delujejo za spreminjanje stanja povsod tam, kjer se resnično stanje odmika od kongresnih sklepov. Pomeni dalje, da v razpravah o kongresnih sklepih ne gre za razprave zaradi razprav. Gre za obvezo, da v samoupravnih in političnih organizacijah skupaj z delavci in občani razrešujemo vsa vprašanja, ki so ovira uveljavljanju samoupravnih pravic delavcev in za hitrejši gospodarski ter duhovni napredek naše družbe.

Spremljali ste in se vključevali v priprave in potek XI. kongresa ZKJ in zato ni potrebno, da bi ponavljal vsebine zaključnih dokumentov. Naj ob

tej priliki izrazim svoje prepričanje, da sklepi XI. kongresa ZKJ nedvoumno izražajo revolucionarna hotenja delavskega razreda in delovnih ljudi, ki so se od nekdaj borili za take družbene odnose in družbeni red, ki kot sredstvo delavcev prepoveduje in onemogoča, da bi kdorkoli v njihovem imenu odločal o rezultatih njihovega lastnega dela. Sklepi nedvoumno izražajo misel, da nočemo samoupravnih oblik organiziranja in delegatskega sistema skupščin zaradi zunanje demokratske podobe. Samoupravno se organiziramo zaradi stvarnega odločanja. Zato, da bi prek usklajevanja različnih posameznih interesov, po demokratični poti, prišli do skupno spoznanih in najboljših rešitev. Tako zasnovana samoupravna socialistična demokracija zato daje več prostora kot katerakoli demokracija doslej, za organizirano delovanje resničnih demokratov. S samoupravno demokracijo pa so seveda skregani vsi, ki enostransko vsiljujejo le svoje interese in se niso pripravljeni usklajevati z interesi drugih.

XI. kongres ZKJ je ponovil svoj odločni NE vsem tistim, ki prigojajo samoupravnemu odločanju, češ, da je drago, dolgovечно, zamudno in neučinkovito. Učitelji te vrste se ne pojavljajo s predlogi, kako izboljšati učinkovitost samoupravnega odločanja. Enostavno jim je v napoto kakršnokoli samoupravno odločanje in le v sebi vidijo poosebljenje odločanja, delavec in občan pa naj bi bila le informirana o sprejetih odločitvah. Gotovo je res, da večkrat ne štedimo s sestankovanjem, da zaradi slabih priprav sejemo in govorimo v prazno ter se ponavljamo. Če smo to sami spoznali, bomo znali slabosti tudi odpraviti in predloge dobronamernih svetovalcev bomo radi sprejeli.

Politična in idejna usmeritev XI. kongresa ZKJ bo še posebej med rudarji revirjev in med delavci in občani Trbovelj, Hrastnika in Zagorja gotovo naletela na široko pripravljenost

za družbene akcije. Med drugim akcijska usmeritev za uresničevanje sklepov kongresa, pomeni približevanje naše družbe tistim predstavam in ciljem, ki so navdihovale tudi napredne rudarje in revolucionarje — komuniste revirjev v vseh številnih množičnih akcijah v času med obema vojnama, v času NOB in povojni socialistični izgradnji. Delež vseh teh revolucionarjev, kjer so bili najštevilnejše zastopani prav rudarji, bo ostal trajno zapisan v zgodovinskih knjigah. Prav na osnovi izkušenj revolucionarnega boja iz polpretekle dobe, bo dobro, če se bomo marsikaj učili tudi za današnjo politično rabo. Zakaj je protiljudska oblast proglasila Trbovlje za trdnjavo komunizma? Zakaj so uspevali komunistični in napredni kandidati na občinskih volitvah v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku med obema vojnoma, kljub političnemu terorju protiljudskih režimov? Zakaj so bila kulturnoprosvetna društva »Vesna«, »Iskra«, »Svoboda«, mladinska izobraževalna društva, pa celo gasilske organizacije in šiviljski tečaji v napoto reakciji in vladajočim državnim režimom? Očitno so žandarji vohljali in stikali za naprednimi delavci in komunisti, ker je oblast spoznala, da revolucionarne ideje in akcije komunistov osvajajo vse več delavcev, kmetov in inteligence. Po štrajkih v letih 1920, 1921, 1923 in 1934 so iz istih razlogov odpuščali z dela komuniste in napredne delavce ali pa jih pošiljali na robijo. Naj spomnim na polom orjunaške slavnosti l. 1924 v Trbovljah, ki je široko odmevala, pa na demonstracije žena proti bedi in izkoriščanju, gladovno stavko rudarjev v letu 1934 in še bi lahko našteval.

V boju proti izkoriščanju, proti bedi, proti težkemu življenju v rudarskih kolonijah in v vseh že omenjenih političnih akcijah niso imeli komunisti nobenih svojih posebnih strankarskih interesov, razen tistih, ki jih je izražala večina delavcev. Tudi danes, ko gre za uve-

ljavljanje ustavne pravice delavcev, da odločajo o ustvarjenem dohodku ne more biti drugače. Tako kot takrat, tudi danes seveda ostaja večja odgovornost komunistov lastni organizaciji in delavskemu razredu v celoti.

Vem, da današnja proslava dneva rudarjev ni najbolj primerna prilika, da bi podrobneje govoril tudi o družbenogospodarskih vprašanjih, ki še posebej zadevajo položaj rudarjev. Dovolite mi, da se zato omejim na nekaj, po mojem mnenju, bistvenih vprašanj, ki jih ne kaže zanemariti, ko govorimo o preteklosti, sedanjosti in bodočnosti rudarjenja v Sloveniji.

Mislim, da se boste strinjali z menoj, ko pravim, da se rudarji niso najbolje odrezali v času, ko je nad njihovim položajem v celoti bdela država in jim do potankosti določala pogoje gospodarjenja.

Še težji časi, zlasti za rudarje v Sloveniji, izraženi v pomanjkanju perspektive rudarjenja, so se pričeli v letih 1967—1972. V tem času smo imeli v političnem življenju in praktič-

nih gospodarskih odločitvah opraviti s tako imenovanim liberalizmom. Takrat so nekateri, med njimi tudi vplivni posamezniki govorili, da bomo Slovenci služili denar in dobro živeli od trgovine, da je treba na široko odpreti vrata sestavljalski industriji in da se nam ni treba ubadati z razvijanjem bazične idustrije za katero da tudi sicer nimamo dovolj delavcev itd. Žal ni ostalo samo pri besedah. Vloga planiranja je bila zanemarjena in praktične posledice sicer omenjenega uveljavljanja omenjenih škodljivih teženj v gospodarski politiki, smo kmalu čutili tudi na lastni koži. Z nosilci te politike smo dokončno razčistili na 29. seji CK ZKJ, čeprav se z njenimi posledicami otepamo še danes.

To je bilo razdobje, ko ste rudarji zasavskih rudnikov bolj ali manj brezuspešno ponujali programe modernizacije rudnika in terjali opredelitev mesta rudnikov v skupni energetski bilanci. Program modernizacije je končno dobil svojo potrditev v srednjeročnem planu razvoja SR Slovenije za razdobje 1976—80 leta.



Likovna sekcija RELIK je pripravila v počastitev dneva rudarjev v likovni galeriji Trbovlje, v Delavskem domu, samostojno razstavo del treh svojih članov Jerneja Krežeta, Ernesta Špillerja in Ivana Žgalina. Ob otvoritvi 1. julija dopoldan je govoril predsednik sekcije RELIK Janez Zavolovšek, mešani pevski zbor Slavček Svobode Center, pod vodstvom Jožeta Skrinarja, pa je pripravil kratek kulturni program.

Foto Trbovlje

S tega mesta bi si upal reči, da se je urejanje družbeno-gospodarskih razmer rudnikov začelo resnično premikati na bolje, ko smo tudi z vašo pomočjo brobleme rudnikov pričeli seliti iz domene države v domeno samoupravnega odločanja. To je razdobje po sprejemu novih ustav — republiške in zvezne ter zakona o združenem delu. Ta čas ste tudi pri sebi razčiščevali mesebojne dohodkovne odnose in oblike samoupravne organiziranosti.

Program modernizacije rudnika je dobil svoje materialno pokritje s samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev za financiranje graditve po planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976—80. leta, v znesku 80.4 mld. starih dinarjev. Vprašanja modernizacije rudnikov, ki ga nismo mogli razrešiti s pomočjo države, niti s pomočjo bank v času gospodarskega in političnega liberalizma, je bilo razrešeno v razmeroma kratkem času s samoupravnim sporazumevanjem. Z že omenjenim samoupravnim sporazumom, organizacije združenega dela — uporabniki električne energije Slovenije, združujejo sredstva tudi za investicije v rudarstvu, ki so vezane na potrebe elektrogospodarstva. Ne bo odveč, če boste od svojih delegatov terjali sprotno informacije in usmerjali njihovo delo, da bi dosledno uresničevali tudi izpolnjevanje samoupravnega sporazuma o urejanju medsebojnih odnosov na področju razvoja, proizvodnje in porabe premoga v obdobju od leta 1976—1980. Po tem sporazumu je dogovorjeno združevanje sredstev za investicije v rudnikih, v organizacijah združenega dela industrije in ostalega gospodarstva, železniškega gospodarstva in trgovine.

Sedanjih dohodkovnih odnosov znotraj elektrogospodarstva Slovenije in v okviru tega sestavljene organizacije REK Zasavje, gotovo ne jemljete kot nekaj dokončnega. Sklep interesne skupnosti elektrogospodarstva Slovenije, da preko

sestavljene organizacije elektrogospodarstva zagotavlja rudnikom pokrivanje dohodka na osnovi medsebojno usklajenih stroškov izkopa premoga, je razumljiv. Razumljiv zato, ker rudniki s pretežnim delom svoje proizvodnje pokrivajo potrebe termoelektrarn in je zato normalno, da so v ustvarjanju dohodka izenačeni s temeljno organizacijo elektrogospodarstva. S tem je na dogovorjeni dohodkovni osnovi rešeno, do nedavnega pereče vprašanje vrednotenja dela rudarjev, drugače rečeno tudi njihovih osebnih dohodkov in sklada skupne porabe. Na osnovi takih rešitev je med drugim drugačno tudi gibanje realnih in nominalnih osebnih dohodkov zaposlenih v rudarstvu. Po rangi čistih osebnih dohodkov zaposlenih v rudarstvu so izplačani osebni dohodki za polni delovni čas v letu 1977 na prvem mestu v primerjavi z industrijo in na četrtem mestu, če upoštevamo izplačila čistega osebnega dohodka v celotnem gospodarstvu.

V sedanjem urejanju dohodkovnih odnosov v elektrogospodarstvu imamo torej tudi v odnosu do rudnikov opraviti z načinom, ki vključuje realno nevarnost zidanja stroškov. Vsi vemo, da je bilo nujno začeti z uresničevanjem dohodkovnih odnosov in vsi tudi vidimo nesporne pozitivne strani sedanjih rešitev. Vendar le ne bi smeli pozabiti tudi na možne slabe strani uveljavljanja dohodkovnih odnosov zgolj po stroškovnem načelu. Stroškovni kriterij, ki ni izpeljan tako, da vzpodbuja tudi prizadevanja za večjo produktivnost, se kaj lahko sprevrže v licitiranje za priznavanje večjih stroškov in za poceni »pridobivanje dohodka«. Verjetno je v tem smislu še posebej občutljivo vprašanje medsebojnih dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami združenega dela znotraj REKZ oziroma bodoče sestavljene organizacije REK Zasavje, ko je nujno upoštevati odkopne pogoje in elemente solidarnosti. O takih vprašanjih govorim z željo, da bi vas ogrel za nadaljnja

razmišljanja in za akcijo o enem ključnih vprašanj, ki pravzaprav daje vsebino samoupravnim oblikam združenega dela. Od boljših ali slabših rešitev pa bo na kraju krajev odvisen tudi vaš ekonomski in socialni položaj.

V letih povojne socialistične izgradnje se je krepko spremenilo zunanje lice vseh treh revirskih občin. Z razvojem ostale industrije se je spremenila tudi struktura zaposlenih. Še vedno pa rudarji predstavljate blizu 20 % zaposlenih v revirskih občinah. Bolj kot to, koliko vas je, pa se mi zdi pomembno povedati, da je utrip naprednih rudarjev iz časov med obema vojnama in iz časa NOB prisoten tudi v delu in življenju današnje mlade generacije rudarjev in ostalih delavcev v revirjih. Prav zato očitno nimate težav, ko vključujete mlade v delo političnih in samoupravnih organizacij. Ni problemov, ko gre za to, da v današnjih pogojih v prvi vrsti mladi nadaljujejo bogate revolucionarne in kulturne tradicije »Iskre« in »Vzajemnosti«, pa trboveljske godbe, Trboveljskega slavčka, nekdanjih telovadnih društev itd.

Ni slučajno, da ste v revirskih občinah pri vrhu slovenskih občin, ki imajo največ amaterskih kulturnih prireditev z največ obiskovalci.

Očitno tudi delo te vrste postaja sestavni del dela v jami, tovarni, šoli, ambulantni in bolnici. To pa je velik prispevek k oblikovanju človeka, ki je sposoben ne le opazovati, temveč tudi spoznavati, predvidevati in se samostojno odločati kot samoupravljalec.

Na kraju vam želim nadaljnjih delovnih uspehov. Še posebej želim, da bi varno kopali in se srečno vračali v krog svojih družin.



JUBILEJNE NAGRADE ZA DOLGOLETNO DELO

V okviru letošnje proslave dneva rudarjev so številni člani našega celotnega kolektiva prejeli jubilejne nagrade za 10-, 20-, 30- in večletno delo ter 25- in večletno delo v jami. Nagrada za 10-letno delo je znašala 2.700,00 din, za 20-letno delo 4.100,00, za 30-letno delo 5.400,00, enako pa tudi za 25- in večletno delo v jami. Po posameznih TOZD je nagrade prejelo naslednje število članov kolektiva:

TOZD	število jubilejnih nagrad				Skupaj
	10 l.	20 l.	30 l. in več	25 in več l. v jami	
RPT	22	26	15	22	85
RPH	18	43	18	56	135
RPZ	12	37	18	71	138
Separacija	10	15	16	3	44
RGD	31	26	7	44	108
RŠC	3	2	4	6	15
GRAMAT	3	1	2	—	6
Avtoprevoz	1	3	—	—	4
ESD	5	2	4	—	11
DS SS	3	4	9	3	19
Skupaj	108	159	93	205	565

Skupna vrednost izplačanih jubilejnih nagrad znaša din 2.552.700,00. Nagrade so bile izplačane v obliki denarnih nakazil — kuponov, s katerimi so jubilarji v določenih trgovinah lahko nabavili željeno blago.

Vsem jubilarantom naše čestitke!

Jubilarji iz DO Termoelektrarna v gornjem pregledu niso všteti, ker so jubilejne nagrade prejeli že prej.

Priznanja novatorjem

Ob letošnjem dnevu rudarjev so prejeli priznanja in denarne nagrade člani kolektiva za naslednje osvojene tehnične izboljšave:

Gvido Urlep iz TOZD RGD, priznanje in nagrado v višini 1.500,00 din, za osvojen izboljšavo — strožek za privijanje in odvijanje vijakov pri objemkah jeklenega podporja.

Egon Zupančič iz TOZD RPH, priznanje in nagrado v višini 500,00 din, za izboljšavo — tesnjenje pri črpalkah Pellizzari.

Vlado Resnik iz TOZD RPZ, priznanje in nagrado v znesku 3.136,00 din, za uvedbo sponk na minerju odkopnega stroja F 6 A.

Anton Žibret iz TOZD RPT, priznanje in nagrado v znesku 3.000,00 din, za izboljšavo — zagozda za krivljenje TH lokov.

Drago Potušek iz TOZD PRH, priznanje in nagrado v znesku 500,00 din — kolut za previjanje gumijastih trakov.

Ivan Flajs iz TOZD RPH, priznanje in nagrado v višini 500,00 din — voziček za prevoz gumijastih trakov.

Jože Razpotik iz TOZD RPH, priznanje in nagrado v višini 500,00 din, za izboljšavo — izdelava podložke MB — 10.

Alojz Ašič in Ervin Šentjurs iz TOZD RPH, priznanje in nagrado v višini po 500,00 din za izboljšavo — zagon diesel agregata v toplarni.

Ferdo Forte, Rudolf Špan in Stane Lipovšek iz TOZD RPT, so prejeli priznanje in nagrado v skupnem znesku 8.000,00 din za izboljšavo — predelava sistema napenjanja verig oziroma izdelani pomik odkopnega stroja Ravageuse, na transporter Stephanoise.

Stane Gračnar iz TOZD RPT, priznanje in nagrado v višini 3.000,00 din — zaporedno vklapljanje stikal s »Funke guster Koppelglied 2 Kv — 1«.



Po končani proslavi se je na mestu proslave pri domu Svobode Dobrna v Hohkrautovi koloniji, razvil živahen razgovor udeležencev proslave.

Foto Trbovlje

Vukovič Ivan in Vozelj Karl I iz TOZD RPT, priznanje in nagrado v skupnem znesku 2.000,00 din — predelava gondole jamske stropne enotirnice.

Slavko Bartolj iz TOZD RPT, priznanje in nagrado v znesku 1.000,00 din — priprava za rezaje kartonskih tesnil.

Ivan Močilar iz TOZD ESD je prejel diplomu za osvojeno tehnično izboljšavo.

Alojz Božič iz TOZD RPT je dobil priznanje in nagrado 2.500,00 din za dve izboljšavi — spoj svedrov za nadkopno vrtanje in priključek za svedre za vrtnalne stroje Turmag in Trudbenik.

Milan Drnovšek iz TOZD Separacija Trbovlje je prejel priznanje in nagrado v višini 2.000,00 din — naprava objemke za vez s pritrditvijo Gallove verige z več vijaki na konzolo elevatorja, nadalje je prejel 1.000,00 din za napravo za elektromotor in reduktor ter 2.000,00 din za menjavo in popravilo plavača bidonov vključno z nosilno vrvjo.

Alojz Vrabič iz TOZD Separacija Trbovlje, je prejel priznanje in nagrado v višini 1.500,00 din za dve izboljšavi — čistilec na utež pri pogonskem bobnu med zgornjim delom in spod-

njim delom gumijastih trakov D in E postaje, ter za hladno lepljenje z lepilom SC-2000 gumijastega traku 2.

Alojz Brinar iz TOZD Separacija Trbovlje, priznanje in nagrado 1.500,00 din — izboljšava na grabilcu transporterja.

Martin Bebar iz TOZD Separacija Trbovlje, priznanje in nagrado 1.500,00 din za tri izboljšave — spodnja veriga, sojemalci in trganje zaščitnih trakov pri sojemalcih.

Franc Martinčič iz TOZD Separacija Trbovlje, priznanje in nagrado 3.330,00 din — naprava oljnih zbiralnikov.

Ernest Ramšak iz TOZD RGD, priznanje in nagrado v višini 5.000,00 din — dvigalo za betonske oblikovalce.

Vrednost vseh izplačanih nagrad za osvojene tehnične izboljšave je znašala 44.966,00 din.

Nagrade je prejelo torej 23 racionalizatorjev za 25 osvojenih tehničnih izboljšav.

Te nagrade pa niso edine, saj so posamezne TOZD tudi med letom odobrile priznanja in nagrade za osvojene tehnične izboljšave v preteklem obdobju.

Vsem inovatorjem iz vrst članov našega kolektiva česti-

tamo k podeljenemu priznanju in jih vabimo, da tudi v bodoče, kar velja seveda tudi za ostale člane kolektiva, sodelujejo pri izumljanju in tehničnem izboljševanju novih ali že obstoječih naprav.



Po končani proslavi so vodje TOZD in delovnih skupnosti podelili jubilarantom dela letošnje jubilejne nagrade za 10-, 20- in 30-letno delo oziroma 25-letno delo pri jamskih delih.

Foto Trbovlje

Plakete jamskim reševalcem

Ob letošnjem dnevu rudarjev, takoj po končani proslavi, so pooblaščen predstavniki posameznih TOZD, podelili plakete oziroma priznanja tistim članom kolektiva — rudarjem, ki že dolga leta sodelujejo aktivno pri delu jamskih reševalnih moštev. Letos so ta priznanja prejeli:

— za 15-letno aktivno delo so prejeli zlato plaketo:

— iz TOZD RP Trbovlje: Ivan Žibret II, Hinko Zorko, Franc Dolar, Silvo Kranjc I. in Rudolf Rabuzin;

— iz TOZD PR Zagorje: Ivan Benc;

— za 10-letno aktivno delo so prejeli srebrno plaketo:

— iz TOZD RP Hrastnik: inž. Franc Selan in Adam Baloh;

— iz TOZD RP Trbovlje: Stane Gračnar, Mirko Mivec, Vlado Redenšek, Alojz Knez, in Miha Podlesnik;

— iz TOZD RP Zagorje: Peter Škrabar in Janez Rokavc.

Vsi ti so prejeli tudi umetniško grafiko z rudarskim mo-

tivom, delo akademskega slikarja F. Kopitarja.

— za 5-letno aktivno delo so prejeli bronaste plakete:

— iz TOZD RP Trbovlje: Jože Resman, Anton Sušnik, Rajko Beravs, Edi Jamšek, Franc Žvegljč in Slavko Jeler.

Vsem reševalcem tudi tokrat naše priznanje in prisrčna zahvala za vložen trud pri prizadevanju za reševanje naših sodelavcev v primerih nesreče pa tudi reševanju družbenega premoženja.

Zmagovalne ekipe so prejele pokale

Stane Lipovšek, član komisije za telesno kulturo in rekreacijo pri KOOS SOZD REKZ, je na proslavi dneva rudarjev 1. julija objavil rezultate, katere so posamezne ekipe dosegle v številnih tekmovanjih v počastitev dneva rudarjev, ki so se pričele že marca in končale pred dnevom rudarjev. V okviru teh tekmovanj na športnih igriščih, oziroma v športnih prostorih v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju je sodelovalo 67 ekip, v katerih je sodelovalo več kot 560 delavcev športnikov. V posameznih skupinah so prejele za osvojena prva mesta, športne pokale naslednje ekipe:

I. mesto v malem nogometu je osvojila ekipa TOZD RP Trbovlje;

I. mesto v odbojki je osvojila ekipa DO Termoelektrarna;

I. mesto v šahu je osvojila ekipa DO Termoelektrarna;

I. mesto v streljanju z zračno puško je osvojila ekipa TOZD RP Hrastnik;

I. mesto v namiznem tenisu je osvojila ekipa DO Termoelektrarna

I. mesto v ribolovu je osvojila ekipa TOZD Premogovnik Kotredež;

I. mesto v kegljanju je osvojila ekipa DO Termoelektrarna;

I. mesto v košarki je osvojila ekipa TOZD RP Zagorje.

Pokale so prevzeli predstavniki zmagovalnih ekip.

Iskrene čestitke vsem sodelujočim, posebno pa še članom zmagovalnih ekip! Naša želja je, da bi športna tekmovanja potekala preko vsega leta in ne le vsako leto v počastitev dneva rudarjev.



Stane Lipovšek, član komisije za šport in rekreacijo pri konferenci OOS SOZD REKZ, je podelil na proslavi športne pokale predstavnikom zmagovalnih ekip v posameznih TOZD. Tekmovanja so potekala več tednov pred dnevom rudarjev.

Foto Trbovlje

otrokom, ki imajo oba starša, t.j. mater in očeta.

Iz analize posredujemo bralcem tega prispevka nekaj podatkov, ki se nanašajo na število teh »naših« otrok, na starostno strukturo, vrsto šolanja ter prebivališča. Zanje smo v REKZ dolžni skrbeti vse dotle, dokler se ne izšolajo in zaposlijo:

— vseh nepreskrbljenih otrok smrtno ponesrečenih delavcev REKZ je v letu 1978 še 48, od tega 28 deklet in 20 fantov;

— število otrok po področjih TOZD, kjer so se njihovi starši oziroma očetje smrtno ponesrečili pri delu:

- 22 otrok iz premogovnika Hrastnik,
- 10 otrok iz premogovnika Zagorje,
- 4 otroci iz separacije premoga Trbovlje,
- 12 otrok iz rudarske gradbene dejavnosti;

— starostna struktura otrok:

starost (let)	štev. otrok	starost (let)	štev. otrok
1,5	1	16	1
4	1	17	3
7	2	18	4
8	2	19	7
10	3	20	1
11	2	21	1
12	4	22	1
13	4	23	1
14	4	26	1
15	4	27	1

— vrsta šolanja:

predšolski otroci	2
osnovnošolski otroci	25
šolanje na sred. šol.	10
šolanje na viš. šol.	6
šolanje v pokl. šol.	4
invalid, nesposoben za šolanje in za delo	1

— stalna prebivališča otrok: Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, Ludbreg-SRH, Planina pri Sevnici,

Otroci ponesrečenih sodelavcev so letovali

Bralcem našega glasila prav gotovo ni potrebno posebej predstavljati »naših« otrok, kajti v enakem obdobju leta 1977 smo vam jih že predstavili. To

pa so otroci smrtno ponesrečenih delavcev naše sestavljene organizacije, to so tisti otroci, ki jim kaže posvetiti mnogo več skrbi in pozornosti kot pa

Zaječar, Cazin-BiH, Teharje, Šentjanž, Sedraž-Laško, Krmelj, Lopatinec, Tolmin, Ljubljana in Trojane.

Glede na prijetno lanskoletno počutje otrok v domu rudarjev na Rabu, se je komisija za kadrovska in socialna vprašanja pri Koordinacijskem odboru OOS SOZD REK Zasavje tudi letošnje leto odločila za enako obliko srečanja z otroki, ki je prav tako sovpadalo v okvir praznovanja dneva slovenskih rudarjev. Njene predloge so predhodno v celoti potrdile osnovne organizacije sindikata v TOZD, nato pa je akcija stekla in bila uspešno izvedena.

Naša dekleta in fantje so torej letovali v domu rudarjev na Rabu v času od 25. do 30. junija 1978. Od vseh vabljenih, (razen tistih iz oddaljenih krajev bivanja — SRH, BiH) se je vabilu odzvalo 29 otrok, dejansko pa jih je na Rabu letovalo 23. V nedeljo 25. junija 1978 so se ob 7. uri zjutraj od upravne zgradbe SOZD REK odpeljali z avtobusom, vključno s štirimi vodiči proti Crikvenici. Ustavili so se v domu rudarjev, kjer je bilo kosilo, nato pa nadaljevali pot proti Jablancu in v dom rudarjev na Rab prišli ob 15. uri. Namestili smo jih v sobe 4. in 5. paviljona, kjer so odložili vsak svojo prtljago in jim predlagali, da se odpočijejo. Naš predlog tokrat ni mogel biti upoštevan. Vreme je bilo ta dan lepo, zato se je iz mladih otroških grl pojavil enotni predlog: »Gremo na kopanje, saj nismo utrujeni, spali bomo lahko doma«! Ni kazalo drugega kot njihovemu predlogu ustreči in odšli smo vsi skupaj na kopanje, sledila je večerja, nato pa spanje.

Naslednje jutro po zajtrku smo vodiči izvedli na travniku pod 5. paviljonom razgovor z otroki, kajti za kopanje je bilo še prezgodaj. Takoj na začetku razgovora smo otrokom zaželeli prijetno počutje na morju, opozorili smo jih na red in disciplino in kar je najvažnejše, dogovorili smo se, da bomo teh nekaj borih dni bivanja na

morju izkoristili čimbolj prijetno, v zadovoljstvo vseh otrok, kar pa je zlasti odvisno tudi od njih samih. Prav tako smo sklenili, da se bomo o vseh akcijah, skratka o vsem kar bomo na morju počeli, dogovarjali med seboj — samoupravno, ker le na tak način bo letovanje prijetnejše.

V nadaljnjem razgovoru smo dekletom in fantom postavili tudi nekaj vprašanj, ki so se zlasti nanašala na njihovo šolanje, na možnosti nadaljnjega šolanja, na socialno stanje, predvsem še tistih, kjer jih je v družini več, itd. Razgovor pa se je nanašal tudi na način organizacije srečanja ter s tem v zvezi financiranja njihovega 5-dnevnega letovanja. Vprašali smo jih, če jim sedanja oblika letovanja na morju ustreza in dodali, da obstaja možnost organizacije in izvedbe podobnega srečanja v naslednjih letih tudi evetualno v naših zasavskih planinskih postojankah?

Usta otrok so se odprla. Najprej so enoglasno izrekli zahvalo vsem članom kolektiva REKZ, občinskim sindikalnim svetom v Zasavju pa tudi vsem

tistim, ki so kakorkoli prispevali k temu, da jim je bilo letovanje na morju omogočeno, ki na eni strani pomeni vsakoletno še večje zbliževanje otrok, v večini primerov pa tudi edino priložnost letovanja na morju. Zahvalili so se za vse, tudi za poslane fotografije z lanskoletnega srečanja in za časopis Srečno, iz katerega je bilo mogoče razbrati nekaj zelo pomembnih prispevkov in vesti, zlasti o življenju in delu tako velikega delovnega kolektiva.

Posebna zahvala za skrb in možnosti lepšega življenja teh otrok pa je bila izrečena še posebno iz ust mladega dekleta iz Tolmina. »Ja, lepo skrbite za nas. Nudite nam vse kar je v vaši moči. Sedanji način organizacije srečanja z nami je po mojem mnenju in tudi po mnenju nas vseh, najbolj primeren. Spominjam se nekaj let nazaj, ko sem se iz Tolmina v delavski dom Trbovlje pripeljala z vlakom in avtobusom le na enournno srečanje, potem pa smo se spet za leto dni razšli. Najbolj primerno bi bilo za nas otroke takšno obliko srečanja obdržati, po možnosti pa nam



Pred letošnjim dnevom rudarjev so otroci smrtno ponesrečenih delavcev našega kombinata obiskali rudarje v Hrastniku in se jim v čakalnici zahvalili za dano pomoč. Ob tej priliki so ti otroci položili lovorjev venec v spomin na ponesrečene delavce REK Zasavje.

Foto S. Krasnik

letovanje omogočiti vsaj 10 dni, razumemo pa tudi, da je to odvisno od sredstev. Zadovoljni in hvaležni smo vam za organizacijo srečanja, z vodiči in z vsem kar za nas storite, saj imamo tudi mi v mislih to, da nas je še kar veliko, ki še nismo preskrbljeni».

Da ne bi razgovor zavlekel v tiste, za otroke nekdanje mračne misli na njihove pokojne, smo razgovor končali in odšli na kopanje, saj je tudi sonce že močno grelo.

Vse nadaljnje dni letovanja so otroci preživljali v zadovoljstvu, kopali so se, peljali smo jih z barko na 3. plažo (Barbat), šli z njimi na izlet v mesto, na željo srednješolcev sta jih dva vodiča popeljala v mesto na ples, medtem ko sta dva vodiča s skupino petnajstih otrok (osnovnošolskih) po večerji odšla na sprehod ob obali. Zlasti je bil ta dan še prijetnejši med našimi najmlajšimi. Od doma rudarjev ob obali pa skozi mesto Rab smo šli v skupini, otroci so peli pesmi o Titu, partizanske in pionirske pesmi, njihova pesem pa je odmevala širom Raba, tako da so se ostali letovalci na Rabu ustavljali in jih poslušali. Nedvomno je bil za otroke prijeten tudi dan, ko smo naslednjega dne popoldan otrokom pripravili malico na kopanju, jim spekli meso na žaru, odžejali pa so se s sokovi in kislo vodo. Vodiči smo se

trudili, da bi otroci teh nekaj dni letovanja preživeli čimlepše.

Zadnji večer pred odhodom z Raba smo posedli v jedilnico doma in se z otroki prijateljsko razgovarjali. Premlevali smo vtise z letovanja, pri čemer pa nismo imeli glavno besedo vodiči, temveč otroci. Na tem zaključnem razgovoru so predlagali:

— možnost uvedbe 10-dnevnega letovanja na Rabu v prihodnjem letu,

— možnost ogleda jamskih delovišč otrokom nad 18. letom starosti, ki si želijo поблиže ogledati jamo, kjer so pri delu njihovi očetje žrtvovali svoja življenja.

Vodiči smo jih opozorili, da bomo njihove predloge posredovali v razpravo za to pristojni komisiji. Hkrati smo predlagali, da nam pišejo tudi med letom, zlasti pa naj bi vtise s 5-dnevnega letovanja na Rabu opisali ter nam jih posredovali zaradi objave v našem glasilu.

Na podlagi predhodnega sklepa komisije so otroci ob dnevu rudarjev prejeli tudi denarno pomoč iz sredstev, ki se zbirajo za te namene na posebnem žiro računu pri KO OOS SOZD REKZ, in sicer:

41 otrok je prejelo po din 500,00.—, 6 otrok po 700,00 din, en otrok (invalid) pa 1.500,00.— Sredstva so bila otrokom podeljena na letovanju, tistim pa,

ki se letovanja tokrat niso udeležili pa so jim bila nakazana po pošti. Zahvalili so se ponovno za pomoč in skrb, s tem pa so tudi dokazali, da so varčni in da bodo dodeljena finančna sredstva koristili premišljeno.

Ocenimo lahko, da je bilo tovrstno srečanje z otroki koristno, pristrčno in zares prijateljsko, saj so nekateri med seboj sklenili prava prijateljstva.

Na zaključnem večeru je otrokom spregovoril tudi uravnik doma rudarjev na Rabu. Zaželel jim je zdravje, osebno srečo v krogu svojih domačih ter predlagal, da naj se pridno učijo in koristijo vse možnosti, ki jim jih nudijo delavci REKZ, da bi na ta način lažje prišli do primerne poklica. Izrazil jim je zahvalo za njihovo dostojno vedenje in dodal, da si takih deklet in fatov resnično v našem domu želi še videti, saj z njimi ni bilo nikakršnih problemov, bili so skromni, disciplinirani in s svojim obnašanjem napravili lep vtis, ne samo na zaposleno osebje v domu, temveč tudi na ostale letovalce, zlasti pa še na vodiče. Pogostil jih je s slaščicami in brezalkoholnimi pijačami, nato pa je zadonela partizanska pesem, za razvedrilo pa tudi glasba iz kaset. Zaplesali smo vsi, od vodičev pa vse do najmlajšega Andrejčka!

H. Ž.

Pomoč otrokom in ženam

Kolektiv REK Zasavje že več let namenja iz svojega solidarnostnega sklada denarno pomoč vdovam, katerih moške so se pri delu smrtno ponesrečili v REK Zasavje. Isto velja tudi za otroke teh ponesrečenih članov kolektiva.

Ob letošnjem dnevu rudarjev je prejelo denarno pomoč 70 vdov in 48 sinov in hčera ponesrečenih sodelavcev, v

skupni vrednosti 334.900,00 din. Izplačano pomoč je pri otrokih diferencirana z upoštevanjem starosti in vrste šole katero obiskuje.

Vdove so letos prejele po 3.000,00 din, predšolski otroci (4) po 1.700,00 din, osnovnošolski otroci (23) po 2.300,00 din, otroci ki obiskujejo poklicno šolo (5) po 3.000,00 din, srednješolski (12) po 3.000,00

din, višješolci (3) po 3.600,00 din, in visokošolci po 3.600,00 din. Vseh, ki so letos prejeli pomoč je letos 118, od tega je bilo 70 vdov in 48 otrok. Po posameznih TOZD oziroma področjih pa je število le-teh naslednje:

— s področja dosedanjega TOZD RP Trbovlje 9;

— s področja dosedanjega TOZD RP Hrastnik 46;

— s področja dosedanjega TOZD RP Zagorje 37;

— s področja dosedanje TOZD Separacija 9;

— s področja dosedanje TOZD RGD 17.

Vdove prejmejo po ustreznem samoupravnem aktu tudi

po tri vozičke deputanega premoga letno.

Ni mnogo, vendar tudi to dokazuje, da je zavest solidarnosti članov kolektiva našega kombinata na mestu in da tako vdov, kakor tudi otrok ponesrečenih članov našega kombinata nismo pozabili.

Ponosen na žuljave roke

Preznojen, utrujen,

a žilav in trden

se vrača domov.

Še enkrat ozre se v rov:

»Že praded te je kopal,

le malo kruha si mu dal.

Pod seboj deda si pokopal,

očetu bolezen nakopal.

Razmere so se od tistih časov

spremenile,

delavske so množice si samoupravljanje priborile.

Z veseljem te kopljem zdaj, črno zlato, staneš me truda, a kaj zato!?

Z vsakim izkopom vem,

olajšam življenje ljudem.

Zato sem ponosen na žuljave roke,

na kramp in na tovariše.

Od dela upognjen, dalje je šel,

poletni je vetrič lahko zavel,

posušil mu je pot, lase počesal,

skeleč spomin na preteklost pregnal.

Srečno, rudar! Zasavska dolina,

rjavega premoga domovina

ti kliče ta pozdrav iz srca iskreno,

ti si simbol za našo delovno vneto!

Alojzija Zupan

8. a razred

Osnovna šola

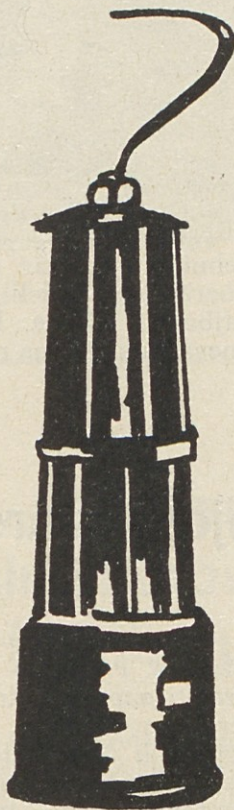
narodnega heroja

Rajka

HRASTNIK

Opomba uredništva:

Pesem: »Ponosen na žuljave roke« avtorica — učenke A. Zupan, je bila nagrajena s 250,00 din ob letošnjem dnevu rudarjev. Nagrado je prejela na osrednji proslavi, dne 1. julija t.l.



Moj stari oče — RUDAR

(Po pripovedovanju starega očeta)

Kot 24-letni fant sem v aprilu 1925. leta odšel iz rodnegea Cerknega (takrat pod Italijo, ki za Slovence ni imela kruha), v daljno Francijo. Doma je ostalo poleg očeta in matere še 14 bratov in sester.

Sreča, da nas je bilo več mladih Slovencev, da smo s skupnimi močmi prenesli vse krivice in žalitve, zlasti narodnostne. Vajeni težkega dela že s kmetije, smo se na novem delovnem mestu dobro znašli. Kljub hudim časom, domotožju in trpljenju sem si med priseljenci našel slovensko ženo. Ustvarila sva si družino, od katere so se tri hčerke rodile v Stiring-Wendlu, medtem ko se je sin rodil v begunstvu 1939. leta, ko se je pričela vojna, v Pas de Calaisu. V obeh krajih sem trdo delal v rudniku premoga. Veliko sem delal tudi v rudnikih, kjer je bilo med premogom veliko kamenja in zato boleham za poklicno boleznijo silikozo.

Delo v rudniku je bilo takrat mnogo težje, kot pa je sedaj. Pogoji so bili zelo slabi. V rudniku ni bilo mehanizacije. Elektrike niso poznali. Glavne so bile močne in pridne roke.

Ko nas je leta 1939 (začetek vojne v Franciji) Nemec izgnal iz Lotaringije v Pas de Calais, so se razmere spremenile na slabše. Še tistih nekaj pripomočkov, ki smo jih imeli v jami Lotaringiji, tu ni bilo. Delali smo samo ročno. V jami je bila velika vročina in malo zraka.

Po letu dni begunstva smo se vrnili v Lotaringijo (Stiring-Wendel). Tudi tu sem takoj pričel s svojim prijateljem delati v jami, ki so ga večkrat prekinili zračni napadi, saj smo živeli na meji Nemčija — Francija, zato so nas večkrat napadali zavezniki, da bi osvo-



bodili mesto izpod Nemcev. Kljub vsem smo se vsak dan z delavskim vlakom vozili 7 km daleč na delo, vse do novembra 1944, ko so zavezniška letala uničila vse železniške objekte. Med bombardiranjem sem bil na vlaku, ki nas je vozil na delo. Težko sem bil ranjen, vendar vesel, da sem ostal živ, kajti takrat je ostalo v železniških razbitinah 28 mojih tovarišev. Od takrat smo z delom v rudniku končali. Prišel je Nemec in vse rudarje odgnal v taborišče Sulzbach, od koder sem po nekaj mesecih ušel.

Leta 1946 sem se z družino izselil iz Francije v Jugoslavijo. V Hrastniku sem pričel z delom v jami, ki pa se je močno razlikovala od dela v tujini. 12-krat sem bil udarnik, za svoje delo sem dobil medaljo dela, bil pa sem tudi član prvega delavskega sveta rudnika Hrastnik.

Kljub vsemu je bilo tudi veliko hudih in krivičnih stvari, ki jih po tolikih letih ne morem pozabiti.

Ko mi je stari oče to pripovedoval, so se mu v očeh zalesketale solze.

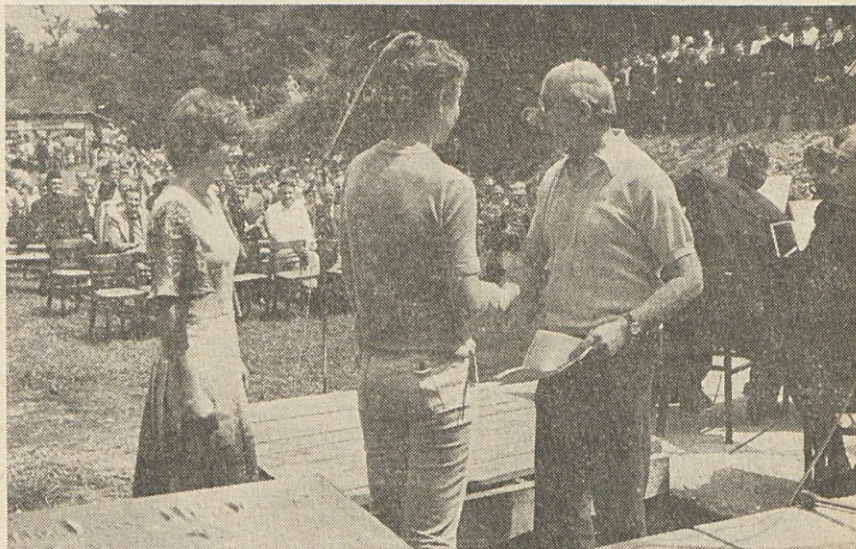
»Iz tega bi lahko nastal cel roman, kajti mnogo je stvari, ki jih nisem omenil«, mi je rekel na koncu.

»Nekoč bo iz tega nastal roman«, sem mu obljubila.

JERNEJA BENETEK, 8. b
Lit. — nov. krožek Hrastnik

Opomba uredništva:

Prispevek J. Benetek je bil ob letošnjem dnevu rudarjev nagrajen s 250.— din. Nagrado je prejela na proslavi na Dobrni v Trbovljah.



Tehniški sekretar družbenopolitičnih organizacij REKZ, Janez Oberžan, je podelil učenkama iz Hrastnika denarne nagrade za najboljše naloge, ki sta jih napisali v počastitev letošnjega dneva rudarjev na rudarsko temo.

Foto Trbovlje

Tekmovanje rudarskih gasilskih desetini v Mežici

Devetega tradicionalnega srečanja gasilcev v Mežici se je udeležilo 10 tekmovalnih desetini. To srečanje sodi v okvir proslave rudarskega praznika in je organizator tega tekmovanja vsako leto drugi prireditelj, kar poteka po že določenem vrstnem redu. Dogovor pripravljalega odbora 19. marca letošnjega leta v Velenju določa, da bi tekmovanje v gasilskih veščinah bilo v resnici tovariško srečanje, na katerem naj bi se gasilci medsebojno bolje spoznali in iskali skupne rešitve za nastale težave. Do sedaj so bili pri tekmovanju kriteriji precej strogi in se zaradi tega nekatera društva tekmovanj ne ude-

ležujejo. Potrebno bo tudi odpraviti napake sodnikov. Nekateri ne sodijo po enakih kriterijih vsem tekmovalnim destinam. Enake napake so bile ugotovljene pri tekmovalnem orodju. V Mežici so bile nekoliko različne glede uporabnosti. To so na videz malenkosti, katere napake tekmovalne desetine upravičeno kritizirajo.

V Mežici so desetine tekmovalne v dveh disciplinah, in sicer vaja v tridelnem napadu z motorno brizgalko in pri športnem delu polaganje cevovoda na 105 m. Pri tem je I. mesto osvojila desetina gasilskega društva REK Velenje z doseženimi 893 točkami. Tretje me-

sto je zasedla desetina industrijskega gasilskega društva REK Zasavje — Rudnik Hrastnik z 881 točkami, šesto mesto industrijsko gasilsko društvo REK Zasavje — Rudnik Trbovlje z 855 točkami in deseto mesto industrijsko gasilsko društvo REK Zasavje — Rudnik Zagorje z 809 točkami. Po doseženih rezultatih je razvidno, da so se tekmovalne desetine REK ZASAVJA držale načela: »Važno je sodelovati!« Pri tem je vsekakor potrebno pohvaliti desetino gasilskega društva Rudnik Hrastnik za doseženo III. mesto in jim čestitati.

Jurij Gotal

27. junij — dan samoupravljalcev Jugoslavije

Vsako leto proslavljamo v Jugoslaviji 27. junija — dan samoupravljanja, in sicer v spomin na ta dan v letu 1950, ko je zvezna skupščina sprejela zakon o uvedbi prvih delavskih svetov in drugih organov upravljanja. Letos je potekala centralna proslava v spomin tega pomembnega datuma v Novem Sadu. Slavju v Delavskem domu je prisostvovalo okoli 400 delegatov iz vse države. Med temi so bili pomembni predstavniki družbeno-političnih organizacij in skupnosti iz vseh republik in pokrajin. Vsi ti so se soglasno odločili, da se tovarišu Titu podeli »zlata listina in plaketa somoupravljanja« za njegov neizmerljivi prispevek k osnovanju in razvoju samoupravljanja. V okviru te proslave je potekala tudi četrta skupščina skupnosti klubov samoupravljalcev Jugoslavije, ki je imela delovni in slavnostni značaj. Govorili so o svojem delu v preteklih dveh letih, kakor tudi o bodočih nalogah. Večkrat je bilo poudarjeno, da je tudi ta skupščina nadaljevanje tistih ciljev in nalog, katere so v preteklih tednih obravnavali kongresi Zveze komunistov vseh republik in pokrajin ter Jugoslavije.

IX. kongres slovenskih sindikatov bo v Mariboru

Odbor za pripravo IX. kongresa Zveze sindikatov Slovenije je sklenil, da bo IX. kongres Zveze sindikatov Slovenije, 25. in 26. oktobra v Mariboru.

Ta odbor je za razpravo in sklepanje na kongresu pripravil in že objavil naslednje kongresne dokumente:

- poročilo o delu Zveze sindikatov Slovenije med VIII. in IX. kongresom;
- sklepe IX. kongresa ZSS, in
- statut ZSS.

Gradivo je bilo objavljeno v Sindikalnem poročevalcu, prilogi Delavske enotnosti, štev. 11

z dne 8. 7. t.l. Pripravljalni odbor je pozval vse organizacije zveze sindikatov in odborov sindikatov v Sloveniji, da o teh dokumentih razpravljajo, tako da bi lahko izoblikovali priporočila in stališča, ki jih bodo zbirali občinski sindikalni sveti, ti pa jih bodo posredovali za posamezna občinska območja republiškem svetu ZSS.

Poročilo o delu slovenskih sindikatov od zadnjega kongresa pa do današnjega dne je izredno bogato. Govori o razvijanju samoupravljanja delavcev v TOZD in drugih organizacijah

združenega dela, delovanju sindikatov na področju planiranja in družbenoekonomskega sistema, pridobivanju in razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov, delovnih in življenjskih razmerah delavcev, vzgoji, izobraževanju in kulturi, organiziranosti sindikatov in kadrovski politiki, družbeno-političnem izobraževanju in usposabljanju sindikalnih delavcev, samoupravnem obveščanju delavcev, ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, aktivnosti slovenskih sindikatov pri razreševanju problematike naših delavcev v tujini, mednarodni dejavnosti ter pravni pomoči, prošnjah in pritožbah.

Zakaj se delavci združujemo v zveze sindikatov? Združujemo se zato, tako pravi statut ZSS, da bi v njej organizirano delovali za uresničevanje oblasti delavskega razreda v celotni družbi, zlasti pa pri odločanju v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Politično organizirani v sindikatih, se delavci vključujemo tudi v samoupravne interesne skupnosti in samoupravno in politično življenje krajevnih skupnosti, da bi tako neposredno uresničevali svoje skupne in posebne interese. Zato pa je potrebno, da se sindikati prizadevajo za pospeševanje uveljavljanja delegatskega sistema, spodbujanje politične aktivnosti delavcev, sodelavo preko delegatskih teles, zavzemajo stališča o vsebinskih vprašanjih, zavzemajo stališča na podlagi katerih je možno uskladiti različne interese, predlagajo in določajo kandidate za delegate v organih upravljanja, utrjujejo enakopravnost, bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije, razvijajo patriotizem in zavest delavcev o pomenu obrambe naše države, pospešujejo in organizirajo politično usposabljanje delavcev in delegatov ter nenehno demokratizirajo svoj notranje življenje in na delegatskih načelih gradijo svoj politiko in stališča.

Sindikat je v okviru določil statuta organiziran v osnovni organizaciji sindikata, ta pa se

povezuje v konferenco osnovnih organizacij, ki je stalni organ na ravni delovne organizacije in sestavljene organizacije. Naloge teh konferenc so predvsem v usklajevanju stališč, sprejemanju stališč o raznih vprašanjih, usklajevanju aktivnosti in drugih vprašanj in dogovarjanju o povezovanju v sindikate dejavnosti. Nadalje ima še občinske organizacije ZSS, ki jih sestavljajo osnovne organizacije sindikatov, ki imajo sedež v občini. Občinske zveze se povezujejo še v zvezo sindikatov Slovenije in ta v zvezo sindikatov Jugoslavije. Pomembno je tudi delovanje sindikatov v krajevnih skupnostih, v posebnih družbenopolitičnih skupnostih, na medobčinskem območju in v posameznih dejavnostih. Sindikati delavcev so pri zvezi sindikatov Slovenije organizirani v 18 sindikatov delavcev. Med temi je tudi sindikat energetike, ki ima svoj republiški odbor in našete naloge, ki jih mora po statutu izvajati. V tem odboru so vključeni tudi rudarji.

Organizacija in aktivnost zveze sindikatov se financira s članarino in z drugimi dohodki. Članarina je enotna za Slovenijo in SFRJ in znaša 0,60% od neto osebnega dohodka člana, plačuje pa se v osnovni organizaciji sindikata. Načela za uporabo in kriterije za razdelitev članarine med organizacije in organe zveze sindikatov sprejema republiški svet po prejšnji razpravi v osnovnih in občinskih organizacijah zveze sindikatov. Ta pa morajo zagotavljati posameznim sindikalnim organom sredstva, ki jih potrebujejo za svoje delovanje.

V predkongresnih razpravah bomo še naprej ugotavljali, da je vse naše delo in prizadevanje podrejeno poglavitnemu cilju: doseči moramo, da bo sindikat resnično družbenopolitična organizacija delavcev v najširšem pomenu besede, da bo politika zveze sindikatov odsev resnične volje delovnih ljudi in da bomo tako prispevali svoj del k uveljavljanju oblasti delovnih ljudi.

Izvršilni odbor DO Zasavski premogovniki Trbovlje

1. seja izvršilnega odbora DO Zasavski premogovniki Trbovlje v tej mandatni dobi je bila 27. junija 1978. Na tej seji so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

— sprejeli so opozorilo vsem članom IO DO ZPT, da se morajo sej brezpogojno redno udeleževati; disciplina je nujno potrebna;

— na znanje je sprejel poročilo o doseganju proizvodnih rezultatov v juniju in o spremembi — popravku proizvodnega načrta za leto 1978. S tem predlogom celotnega rebalansa gospodarskofinančnega načrta so bile seznanjene vse TOZD, zaradi sprejemanja predloga;

— sprejel je opozorilo, da je treba pri osebnih dohodkih upoštevati dovoljeno stopnjo rasti v okviru republiških meril in da je na tem področju potrebna vsa skrb in pozornost. Odbor bo koncem vsakega meseca pregledal proizvodne rezultate ter pripravljati predloge za razpravo o osebnih dohodkih;

— na znanje je sprejel informacijo o doseženih finančnih rezultatih v razdobju januar—maj za TOZD po stari poslovni organiziranosti. Pozitivno sta poslovala na proizvodnji premoga TOZD Rudnik premoga Hrastnik in TOZD RŠC Zagorje, ostale TOZD pa so imele izgubo. Izgube je skupno za 19 milijonov din, ob upoštevanju potrebne akumulacije, pa znaša izpad v dohodku v tem obdobju za proizvodnjo premoga 41 milijonov din;

— predlagal je DS TOZD, da naj bi osebne dohodke za junij t.l. obračunali z enakimi merili kot v maju t.l., ob upoštevanju podrobnosti izračuna in stališč tehniškega kolegija DO ZPT;

Aktivnost samoupravnih organov

— pripravil je predlog dnevnega reda za obravnavo na seji DS DO ZPT;

— informativno je razpravljalo o koriščenju 3 % stanovanjskega prispevka za TOZD v Hrastniku, ker je bil za leto 1977 sprejet le za 6 %. O tem bo treba sprejeti ustrezni dogovor TOZD s finančno službo REKZ.

Delavski svet DO Zasavski premogovniki Trbovlje

3. seja delavskega sveta delovne organizacije Zasavski premogovniki v tej mandatni dobi je bila 11. julija popoldan v mali dvorani Delavskega doma v Hrastniku

Po predhodni obširni obrazložitvi strokovnih služb in razprav v TOZD proizvodnje premoga, je sprejel rebalans, popravek proizvodnega načrta za premog za leto 1978. Tako rebalansirani načrt predvideva v letošnjem letu proizvodnjo premoga v višini 1.490.000 ton. Podrobnejša obrazložitev je v tej številki napisana na drugem mestu:

— sklenil je, da je treba hkrati z rebalansom gospodarsko finančnega načrta za letošnje leto izdelati tudi program ukrepov, ki naj bi omogočil izpolnjevanje proizvodne rezultate in izboljšati gospodarjenje tako, da bi lahko dosegali potrebni dohodek. Program bo izdelala strokovna služba SOZD REKZ in DO ZPT;

— pri obravnavanju problematike zaposlovanja je sklenil, da bodo v septembru sklicali razširjeno sejo DS DO ZPT, na kateri bodo sodelovali tudi individualni poslovodni organi, poslovodje in vodje kadrovskih služb. Zavoljo tega morajo pripraviti strokovne službe ustrezno analizo, ki mora vsebovati vse probleme, ki se nanašajo na izobraževanje in zaposlovanje v naslednjem letu. Posebno po-

zornost je treba nameniti tudi družbenemu standardu;

— strinjal se je s predlogom za združevanje sredstev za izvajanje programiranih investicijskih del v letošnjem letu;

— predloga za zvišanje cen okroglemu in žaganemu lesu ter storitev, ki ga je predlagala TOZD Predelava jamskega lesa, ni sprejel, zaradi neustreznosti obrazložitve. O predlogu bo vnovič razpravljal, ko bo naknadno predložena analiza stroškov;

— sklenil je, da naj se uvedejo dela in naloge področnih tajnikov samoupravnih organov in je v tem smislu treba izvesti interni razpis;

— v zvezi s pripravi na referendum o sprejetju sprememb in popravkov pravilnika o osnovah in merilih delitve sredstev za OD, drugih osebnih dohodkov, osebnih prejemkov in sklada skupne porabe, je sklenil, da je treba naknadno pripraviti večje število predlogov oz. gradiva za vse TOZD in da do 18. 7. pošljejo eventualne pripombe na pripravljen osnutek sprememb.

Delavski svet SOZD EGS

17. seja DS SOZD Elektrogospodarstva Slovenije je bila 15. 6. t.l. v Mariboru. Na njej so razpravljali in sklepali o naslednjem:

— obravnaval je gospodarski načrt za letošnje leto z upoštevanjem učinkov akcijskega programa; načrt je sprejel in ga je sklenil posredovati ISE v sprejem hkrati s kvantifikacijo skupnega prihoda v znesku 4,950,455,000,00 din stroškov in potrebnega dohodka v višini 5.889,242.000,00 din in nekrito razliko v višini din 938,786.000,00;

— na temelju sprejetega načrta stroškov in dohodka v prometu z električno energijo za letošnje leto je ugotovil nekrito stroške in dohodek v višini 938,786.000,00 din. Bil je mnenja, da naj bi nekrito stroške in dohodek v celoti krili iz prispevka odjemalcev na niz-

ki napetosti. Zato je predlagal samoupravni interesni skupnosti elektrogospodarstva, da predlaga skupščini SRS zahtevo za spremembo zakona o prispevku odjemalcev na nizki napetosti, ki se naj vključi v ceno električne energije. S tem v zvezi je sprejel še vrsto drugih sklepov;

— potrdil je aneks k investicijskemu programu za Toplarno Ljubljana — II. faza z ustreznimi podatki. Sklenil je, da naj odbor za razvoj delavskega sveta obravnava problematiko v zvezi z izdelavo in revizijo investicijskih programov;

— sprejel je investicijski program za gradnjo 20-KV daljnovoda Soteska—Vrhopolje;

— na znanje je vzel informacijo o stanju izgradnje hidroelektrarne Srednja Drava II—Formin;

— odobril je v breme energetskih sredstev in v korist investitorja DEM dokončanje del na HE SD II—Formin in daljnovod 110 kV, skupno din 167,844.568,00, z dodatnimi sklepi glede izvedbe;

— nadalje je sklenil, da se rudnik urana Žirovski vrh izloči iz finančnega paketa nuklearne elektrarne Krško;

— poseben sklep je bil sprejet v zvezi z nameravano gradnjo TE Trbovlje III. Spreminjevalni predlog delegata TET ni bil sprejet, pač pa se sklep glasi: Za pripravljana dela za investicijo v elektroenergetske objekte, ki obsegajo opravila za izvedbo pripravljanih del in izdelavo investicijskega programa, se pooblašča 1.3. REK Zasavje, n. sol. o., Trbovlje, Trg revolucije 12 — za Termoelektrarno Trbovlje III (TET Trbovlje III) 121 254.

Pravice in obveznosti iz tega pooblastila se določijo s posebno pogodbo, ki jo sklenejo Združena elektrogospodarska podjetja Slovenije in REK Zasavje. S pogodbo se poveri vodenje in organizacija opravil za izvedbo pripravljanih del za investicijo in za izdelavo investicijskega programa za objekte, ki so v tem sklepu na-

šteti, (to je za REK Zasavje, Toplarno Ljubljana in Dravske elektrarne Maribor), REK Velenje — TOZD Termoelektrarno Šoštanj. Sklep je bil sprejet soglasno;

— sklenil je apelirati na vse TOZD, da naj nakažejo svoj prispevek za izvedbo letnih iger kolektivov elektrogospodarstva.



Vrsta uniformiranih rudarjev vseh treh rudnikov, ob proslavi rudarskega praznika na Dobrni.

Foto Trbovlje

Financiranje skupnega programa zdravstvene skupnosti Slovenije

Skupščina zdravstvene skupnosti Slovenije je na sejah obeh zborov, to je zbora uporabnikov in zbora izvajalcev, 29. junija 1978, sprejela finančni načrt te zdravstvene skupnosti za letošnje leto. S tem načrtom uresničuje skupnost politiko solidarnosti in skupnih nalog, kot je dogovorjeno v samoupravnem sporazumu o skupnih nalo-

gah pri uresničevanju temeljev planov zdravstvenih skupnosti v SR Sloveniji v obdobju 1976—1978.

Za skupni program združujejo občinske zdravstvene skupnosti sredstva v letošnjem letu po enotni stopnji do 0,264 na podlagi osnov, ki so bile dogovorjene ob koncu leta 1977. Vseh sredstev se bo nateklo za skupni program 193,365.000.00 din. Naše tri občinske zdravstvene skupnosti bodo združile naslednja sredstva:

— Hrastnik	1,082.000,00 din
— Trbovlje	2,967.000,00 din
— Zagorje	1,264.000,00 din

Poleg teh sredstev bodo občinske zdravstvene skupnosti zbrale tudi sredstva za nepredvidene rizike po stopnji 0,125 od njihovega skupnega dohodka. Teh sredstev se bo na področju Slovenije nabralo v letošnjem letu 9,100.000,00 za nepredvidene rizike.

Solidarnostna sredstva pa bo zdravstvena skupnost Slovenije

namenila opravičenim občinskim zdravstvenim skupnostim; del teh sredstev bo šlo za izgradnjo medicinske fakultete, za izgradnjo onkološkega inštituta, za izgradnjo zavoda za rehabilitacijo invalidov, za naložbe v osnovno zdravstveno dejavnost na manj razvitih območjih v Sloveniji, za dejavnost raznih zavodov in družbenih organizacij in tisk ter za delo zdravstvene skupnosti Slovenije.

Samoupravna interesna skupnost na preskrbovalnem območju Elektro Ljubljana (SPO)

Po določilih zakona o elektrogospodarstvu, ki temeljijo na 70. členu Ustave SRS, so se uporabniki električne energije v TOZD gospodarstvu in občani v krajevnih skupnostih, skupno z delavci TOZD distribucije na preskrbovalnem območju Elektro Ljubljana, združili v samoupravno skupnost in 10. julija 1974 oblikovali svojo prvo skupščino, dva dni za tem pa je bila konstituirana Republiška samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva Slovenije.

SPO Elektro Ljubljana uresničuje interese uporabnikov električne energije preko svojih članov, ki jih zastopa 334 delegatov krajevnih skupnosti kot uporabniki na nizki napetosti in 280 delegatov v TOZD in OZD kot odjemalcev na visoki napetosti. Član interesne skupnosti je tudi JLA.

Skupščina SPO prvega sklica je s potrebno večino sprejela svoje samoupravne akte: sporazumo združevanje v SPO, statut, poslovnik in organizacijsko shemo. Skupščina je dvodomna. Zbor delegatov uporabnikov šteje 46 delegatov, od tega 22 delegatov predstavnikov KS iz posameznih občin, 32 delegatov predstavnikov TOZD

uporabnikov na visoki napetosti in 1 delegat JLA.

V preteklem obdobju je bila skupščina SPO pretežno angažirana s planiranjem gradnje distribucijskih objektov in ugotavljanjem rezultatov ter kritično ocenjevala razloge, ki so delovali zaviralno pri uresničevanju sprejetih planskih nalog. Teh je bilo več: premajhne izvajalske kapacitete, pokrivanje izgube v elektrogospodarstvu na račun amortizacijskih sredstev, zamude v pridobivanju kreditov in potrebnih soglasij k investicijski dokumentaciji, ipd.

Ena pomembnih nalog SPO je sprejemanje in skrb za izvajanje pravilnika o sofinanciranju gradnje distribucijskih objektov, s katerim skupščina SPO določa višino prispevka uporabnikov, ki se na novo priključujejo ali ki proučujejo priključno moč. Sofinanciranje predstavlja 12 % vseh finančnih virov za razširjeno reprodukcijo. Z intenzivno izgradnjo novih proizvodnih, pomožnih in distribucijskih elektroenergetskih objektov, s povečanim obsegom investicijskega vzdrževanja, z izboljšanjem pogonske pripravljenosti in boljšo obratovalno organiziranostjo, je elektro-

gospodarstvo zaključilo obdobje pomanjkanja električne energije, ki je v preteklih letih povzročalo veliko gospodarsko in splošno družbeno škodo.

V petek, 8. julija 1978, je bila skupščina SPO Elektro Ljubljana drugega sklica. Delegatski sestav skupščine se ni spremenil in ima: okoliš Kočevje 1 delegata, okoliš Ljubljana-mesto 8 delegatov, Ljubljana-okolica 6 delegatov, Novo mesto 2 delegata, okoliš Trbovlje 6 delegatov, krajevnih skupnosti 22 občin in JLA pa po 1 delegata. Okoliš Trbovlje so sestavljali v prejšnji skupščini po 1 delegat Tovarna papirja Radeče, KIM Zagorje, Steklarna Hrastnik, TKI Hrastnik, Cementarna Trbovlje in STT. V novi skupščini pa je po 1 delegat iz REK Zasavje, STT, Energoinvesta Zagorje, Steklarne Hrastnik, Tovarne papirja Radeče in Elektroporcelana Izlake.

Na seji delegatske konference so delegati ugotavljali, da je dobava el. energije tako po kvaliteti kot po količini sicer zadovoljiva, vendar za Zasavje v okviru celotne distribucije v pogledu investicijskih vlaganj ni upoštevana v skladu s potrebami in planiranjem. Zaradi pomanjkanja sredstev amorti-

zacije, ki jih tudi Elektro Trbovlje, združuje za pokrivanje izgub v EGS, še ni mogoče govoriti o pričetku gradnje načrtovanih objektov, predvsem RTP Gabrsko, RTP Hrastnik in revirske zanke. Letos bo izdelana tehnična dokumentacija za te objekte, katerih izgradnja bo kmalu nujna, ker bo sicer preskrbovalo območje Zasavje zašlo v neprijetno situacijo, da bo energije dovolj na razpolago, vendar distribucijska mreža

ne bo omogočala zadovoljivih dobav do končnih potrošnikov.

Sklep delegatske konference je bil, da naj delegati v skupščini SPO predlagajo vključitev delegata iz Zasavja v izvršni odbor. Ta sklep je bil na že omenjeni seji skupščine SPO Elektro Ljubljana realiziran in je bil ing. Guzaj iz Steklarne Hrastnik izvoljen za predsednika izvršnega odbora, ing. Dolar iz STT pa za člana omenjenega organa upravljanja.

Jože Skrinar

V pripravi je nov zakon o energetiki

Junija in julija t.l. je bil v razpravi predlog za izdajo novega zakona o energetiki. Rok za predložitev pripomb je bil že 23. 6., vendar je bilo možno pripombe poslati še kak dan kasneje. Izdaja novega zakona o energetiki se je pokazala za nujno, saj delovni osnutek za izdajo tega zakona vsebuje vrsto novosti, ki terjajo širšo presojo utemeljenosti.

Delovni osnutek vsebuje predlog za vključitev celotnega področja energetike v predlagani zakon, torej ne le elektrogospodarskih dejavnosti. Spoznanje o kritični energetski odvisnosti Slovenije, visoki ceni električne energije in visokih investicijah za pridobivanje in pretvarjanje energije ter potrebe po večjem varstvu okolja, so bila povod za to, da je v srednjeročni plan razvoja SR Slovenije, v obdobju od leta 1976—1978 vključeno celo tehtno načelo o nujnosti racionalnejšega pridobivanja in uporabe energije.

Delovni osnutek zakona predvideva proglasitev vseh energetskih dejavnosti za dejavnosti posebnega družbenega pomena. Tak značaj ima doslej le elektrogospodarstvo. Med drugim bi tak značaj dobil tudi premog. Dosedanja samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva Slovenije in samoupravna interesna skupnost za nafto in plin naj bi bila v Sloveniji ukinjena, za to pa naj bi ustanovili SIS energetike Slovenije. Predvidena je vključitev znanstveno raziskovalnega dela v delovanju SIS energetike, da bi operativno politiko povezali z znanstvenim delom. Zato pa bi morala nova SIS energetika zagotavljati potrebna sredstva. Predvidena je ustanovitev posebnega sodišča združenega dela pri SIS energetike, za odločanje o sporih o samoupravnih pravicah in obveznostih in

9. avgust — praznik občine Zagorje

Občani občine Zagorje ob Savi, praznujejo vsako leto 9. avgusta svoj občinski praznik v spomin na 9. avgust 1941, ko je Revirska četa izvedla napad na Zagorje ob Savi.

Prav je, da si nekoliko osvežimo spomin na takratne prve akcije Revirske čete. Okupator je z aretacijami takoj po svojem prihodu v naše kraje začasno ohromil osvobodilno gibanje, ker je bilo aretiranih več komunistov. Zagorska skupina ilegalcev se je zadrževala v gozdovih okoli Zagorja, trboveljska, ki pa je bila vojaško že urejena in jo je vodil Lojze Hohkraut, se je sredi julija 1941 predstavila na Šentlenart za Sveto planino (Vrhe za partizanskim vrhom). 1. avgusta 1941 so se partizanske skupine na Čemšeniški planini združile v skupno Revirsko četo.

Revirski ilegalci so še med pripravi na vstajo izvedli nekaj manjših sabotaž. To so bile velike propagandne napisne akcije v delavskih kolonijah, razbijanje nemških kažipotov izpraznitev rudniškega skladišča razstreliva v Trbovljah, razstrelitev železniške proge pri TE v Trbovljah, razstrelitev železniške proge pri Zagorju, zaplemba živeža in

razstreliva pri Svetem Marku nad Trbovljami, razstrelitev rudniške separacije v Zagorju in druge akcije.

Dne 8. avgusta 1941 so se na Plešah nad Zagorjem v navzočnosti okrožnega sekretarja ZKS Sergeja Kraigherja dokončno dogovorili o akciji — napadu na orožniško postajo v Zagorju. Akcija se je začela ob polnih ponoči, 9. avgusta. Nemška patrulja je predčasno opazila bližajoče partizane, zato je Ciril Groznik moral ustreliti nanjo še pred dogovorjenim časom. Borci so orožniško postajo okupatorjev nenehno obstreljevali, več ročnih granat pa ni eksplodiralo. Zaradi predčasnega odkritja akcije in trdovratnega sovražnikovega odpora, je začelo primanjkovati borcev Revirske čete streliva, zato so se po polurnem boju urejeno in brez žrtev vrnili proti Vrhem.

V spomin na to prvo večjo organizirano akcijo Revirske čete, bodo Zagorjani tudi letos v okviru svojega praznika pripravili vrsto zanimivih prireditev. Že sedaj vabimo vse članke kolektiva, da se teh programiranih prireditev in osrednje proslave zanesljivo udeleže v čimvečjem številu.

družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odvisnosti med člani SIS energetike. Uvedli naj bi energetska soglasja, kot instrument usmerjenega porazdeljevanja energije v porabi. To soglasje bi bilo potrebno tako za pričetek uporabe določene energije, kot tudi za prehod iz ene na drugo vrsto. Doslej je

bilo to predpisano samo za elektroenergetsko področje. To določilo naj bi omogočilo racionalno porabo energije. V predlogu oziroma delovnem osnutku zakona pa je govora tudi o SIS materialne proizvodnje v svobodni menjavi dela, financiranju razširjene reprodukcije elektrogospodarstva, racional-

nem gospodarjenju in racionalnejšem ravnanju z energijo pri ogrevanju, prezračevanju in oskrbovanju s sanitarno toplo vodo in o nujnosti sprejetja nekaterih predpisov, ki bi se nanašali na projektiranje, gradnje in obratovanje objektov in naprav.

Ocvirki z Raba

Časopis Srečno je zelo iskan. V jedilnici počitniškega doma na Rabu smo ga prve dni po prihodu še videli in brali vsi po vrsti, nato pa je izginil. Vse kaže, da ga knapi, pa tudi njihove žene zelo berejo. Morda bi ga pošiljali v počitniške domove v večjem številu.

Dan rudarjev smo na Rabu lepo proslavili. Ves dan smo bili prosti, zvečer pa smo po večerji dobili 2 dl vina za »ogrevanje« nakar je pripravil sindikalni delavec Ivan Skrinar ognjemet. Glasba je bila sicer magnetofonska, vendar je zadostovala tudi temu, da smo zaplesali.

V bivalnih paviljonih na Rabu, ki jih včasih hodomušno imenujemo tudi »čebelnjaki«, je res vse precej dotrajano. Ko letovalci prosijo za popravilo tega ali onega, upravnik doma pojasni takole: »Ljudje, potrpite še nekaj dni, ko ste tukaj, jeseni bomo tako in tako vse podrli in zgradili nov počitniški dom.«

V počitniškem domu na Rabu je obešeno naslednje pojasnilo: »Doručak 7 do 8,30, ručak 12 do 13,30 in večera 7 pa do 8,30«. Skoraj polovica ljudi ni vedela kaj je ručak in kaj doručak. Glede na to, da letujemo v tem domu člani kolektiva s svojci, bi bilo prav, da bi poskrbeli vsaj za dvojezične napise, torej slovensko in srbohrvatsko.

M. K. potopila v megleno jezero, ki

Nagrade ob dnevu vstaje

Dne 20. julija 1978 je republiški odbor ZZB NOV Slovenije na slovesni seji v prostorih slovenske skupščine podelil letošnje nagrade ob letošnjem dnevu slovenskega naroda. Podelili so jih avtorjem knjig, ki obravnavajo tematiko NOB in kolektivu TV-15 za širjenje partizanskega izročila.

Nagrade so prejeli Ivan Ribič, Janez Drozg, Karel Forte-Marco Selin, Janko Kostnapfel, Vida Tom-Lasič, in tednik TV-15.

Med nagrajenci je torej tudi naš rojak Karel Forte. Nagrado je dobil za knjigo »Nič več strogo zaupno«. Iz obrazložitve lahko povzamemo, naslednje:

»V tem obsežnem delu, ki je izšlo v dveh knjigah, so celovito in z mnogimi zanimivimi podrobnostmi orisane nacistične obveščevalne službe in zlasti še njihova dejavnost pri nas. Av-

tor poglobljeno osvetljuje nastanek nacionalsocializma v Nemčiji, notranja protislovja takratne nemške družbe, boj nemškega delavskega razreda, kakor tudi njegovo neenotnost in njegov poraz v bitki z nacisti, ki so ustvarili totalitaristično državo in vsakovrstne institucije za strahovanje in obvladovanje drugih narodov, kakor tudi svojih ljudi. Posebna odlika Selinovega dela »Nič več strogo zaupno« je v tem, da se pisec ni naslanjal samo na številne pisane vire, ampak tudi na lastne bogate izkušnje, ki si jih je med vojno in po njej pridobil kot strokovnjak naše varnostne obveščevalne službe. Vrh tega je obilno faktografsko gradivo znal strniti v tekočo, prepričljivo in mestoma tudi napeto pripoved.«

K prejemu nagrade avtorju, našemu rojaku, čestitamo!

V naročju Mrzlice

Bilo je cvetoče pomladi. Košato listnato drevje se je bohotalo v jutranji zarji. Iz žamentnega zelenja so polzele debele kaplje kristalno čiste rose. Vsa narava je bila sveža in opojna. Ko je izza dolenjskega gričevja pokukalo majsko sonce, je bila le Mrzlica tako velika, da se ni

je poplavilo zasavsko kotlino in vse dolinice revirjev.

S kurirjem Mirkom sva se dele na kamniti rebri Mrzlice in potopljena v globoko razmišljanje zrla v jutranjo sinjino. Pomladno jutro je bilo še lepše, ko se je iz bližnjega bukovja zaslišalo ptičje petje. Vse to je ustvarilo tako sanjavo

vzdušje, da se s kurirjem nisva zavedla, kako naglo se je vzpenjalo sonce nad obzorjem in izsušilo megleno jezero.

Sredi dopoldneva sva se z Mirkom povlekla nad kozjo stezico in si tam uredila skromno ležišče. Ko sva legla k počitku, sva se zopet pogreznila v partizanske spomine.

Oh, kako prijeten je spomin na revirske hribe in planine, na njihovo spokojno zatišje, na šepetanje črnih smrekovih gozdov in zelenega bukovja, kjer je bil partizanom dom in varno zavetje. Noč in prostranstvo gozdov sta nam bila vedno najboljša zaveznika.

Tudi Mrzlico smo imeli revirski borci za svojo zaščitnico. Uh, koliko partizanov je našlo varno zavetje pod njenim krilom, ki je okrašeno z bogatimi gozdovi segalo proti Hrastniku, Trbovljam in Savinjski dolini. Oh, kako radi smo se zatekali v njeno naročje, tja, kjer smo se vselej odžejali, najedli in spočili. Kolikokrat smo iz njene objema odšli v doline, v nezadržan napad na sovražnika. Z njenih pleč pa smo mnogokrat, čvrsti in nepremagljivi, pognali v beg pisano sovražno drhal, ki je lazila za partizani in aktivisti.

Glej, takšna si bila, Mrzlica! Za partizane sta bili takšni tudi tvoji sestri Čemšeniška in Sveta planina; takšni pa so bili tudi tvoji bratje Kal, Gozdnik, Kolk in drugi. Oh, kako lep je tudi spomin na vsa naša taborišča nad Čečami in Rečico, na Čebinah in Pušavah, v Bukovju in Breznem, na Jablani in Zeleni travi — na imena, ki zvenijo nam partizanom kakor pomladna pesem.

Prelepo je bilo tudi takrat, ko smo partizani proslavljali pomembne zmage naših borb, obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte ali delavski praznik prvi maj. Tiste večere smo na revirskih hribih in planinah zakurili veličastne kresove, ob njih razvili slovenske trobojnice ter prepevali narodne in partizanske pesmi. Naša pesem je mogočno odmevala po dolinah ter polnila srca teptanih in

zaslužjenih ljudi z občutkom sreče in zadovoljstva.

Nepozabni bodo ostali tudi tisti dogodki, ko smo se usuli s hribov v doline ter z bojno pesmijo na ustih in ognjenim orožjem v rokah rušili sovražnikove utrdbe, trli betice švabski soldateski in izdajalskim kačam, ter uničevali vse, kar je koristilo sovražniku. Nikdar ne bom pozabil tistega nočnega spopada z Nemci nad Katarino, ko je bil krvavi boj ena sama veriga rafalov in bombnih eksplozij, da se je Mrzlica neprenehoma lesketala v ognju in škrlatnordečem sijaju raket. Ko pa smo švabsko zasedo poslali k vragu, smo se spet vrnili v objem naše Mrzlice.

»Ej, Mirko, na javko bo treba!« sem v zadregi poklical kurirja, ko sem se iztrgal iz objema živih spominov.

V mraku sva s kurirjem prišla na Kal. Štajerčeva četa se je prav tedaj odpravljala v dolino. Z njo sva tukaj odšla na pot. V Brdcah smo potrkali na Kozoletava trgovino, si nabrali živil in se zjutraj vrnili na Kal. Podnevi smo imeli tam zabavo ob pečenem kozličku in pletenki domačega sadjevca.

Popoldne je začelo rositi. Zato smo se s političnimi aktivisti odpravili v Čeprlinovo gostilno. Tam sem na sestanku z zaupniki in obveščevalci iz doline dobil tehtne podatke za izvršitev pomembnih akcij, predvsem za uničenje nemške postojanke na Katarini. Zato sem komaj čakal prihodnjega dne, ko bi morali priti na Mrzlico tudi Janezova in Malijeva četa...

Tisto noč nisem mogel dolgo zaspiti. V mislih sem prehodil znane stezice, ki jih je hodila prva Revirska četa, spremljal pohode in borbe 1. Štajerskega bataljona in vse tiste poti, ki so jih premnogokrat premerili drzni revirski aktivisti. Živo sem se spominjal tudi tistih dni, ko smo na Čebinah ustanavljali Zagorsko četo, v Ravnah Trboveljsko, na Kalu pa Hrastniško četo. Ob spominu na drzne komandirje teh čet, Janeza, Malija in Štajerca, pa mi je srce kar zaigralo v vese-

lem pričakovanju, ko si bomo na zboru teh čet na Mrzlici razdelili naloge in odšli v napad na postojanko.

V jutranjem svitu, ko smo s Štajerčevo četo zapustili Lorbarevo domačijo, da bi dan prebili v gozdu, je tam za hišo urezal puškin strel. Nemudoma smo se vrnili v hišo, kjer so nam domača dekleta povedala, da je kompanija nemške policije vdrla v hišo ter aretirala gospodarja in tri dekleta, ki so prišla iz Trbovelj v partizane, nato pa odhitela v dolino.

Takoj smo pohiteli za Nemci, da bi rešili ugrabljenca, toda zaman. Švabi so tako nabrusili pete, da bi jih tudi hudič ne ujel...

Ko smo nad Ravnami srečali dve dekleti, ki sta pobegnili iz nemških krempljev, smo se vrnili na Kal. Zvečer se je vrnila iz Trbovelj tudi tretja deklica, ki je ob zračnem napadu na Trbovlje izkoristila zmešnjavo Nemcev in pobegnila. Lorbareja pa so gestapovci vrgli v temnico in ga zverinsko mučili.

Popoldne se je pojavil med nami obveščevalec Zdenko in nas opozoril, da se zbirajo v dolini velike nemške sile.

Hajka!

Na bojni sprejem Nemcev v naših hribih smo se hoteli dobro pripraviti. Zato smo organizirali dobro obveščevalno mrežo, se založili z rezervnim strelivom ter ločili vse neoborožene novince in jih z močnim spremstvom poslali na Moravsko. Pod Mrzlico pa je ta kolona padla v nemško zasedo in se razkropila. Vendar so se razen enega vsi novinci spet zbrali skupaj in odrinili proti cilju.

Naslednje jutro, ko bi moral biti zbor bataljona na Mrzlici, sta Hrastniška in del Trboveljske čete zavzeli položaj med Špelcem in Dolgim vrhom. Čeprav smo bili obkoljeni z vseh strani, smo mirno čakali, da bodo Nemci trčili na našo bojno črto.

Borci so si za grebenom zgradili trdne zaklone iz kamnja. Tako pripravljeni so nestrpno merili na oddaljene toč-

ke, kjer so se premikali nemški vojaki in vermani.

V smeri Velike Reke so se nenadoma oglasili nemški mitraljezi. Ko so v odgovor zapresketale partizanske puške, smo takoj uganili, da se je Zagorska četa usekala z Nemci. Streljanje je počasi prenehalo, nenadoma pa se je spet razlegel po dolini mogočen krohot avtomatskega orožja.

Pšššš! .. Pozor! Glejte, fantje! Nemci se nam bližajo. Bodite pripravljeni! Še deset korakov, še trenutek, in. . .

Partizanske puške in brzostrelke so zaropotale kakor se spodobi. Ogenj je bil tako učinkovit, da je prodirajoče sovražnike prikoval k tlom in jim ni dovolil, da bi se postavili po robu. Ko so se v njihovih vrstah raztreščile še tri naše ročne bombe, so se borci na glasno povelje dvignili iz zaklonov in se pognali na juriš proti Nemcem. Partizanski udar je bil tako bliskovit in odločen, da je sleherni odpor sovražnika utonil v mlaki krvi.

Prvi sovražni obroč je bil naglo prebit, drugi pa se je pretrgal, še predno smo naleтели nanj. Nemški vojaki in vermani so se strahopetno razbežali in se poskrili v zaklone. Za nami so začeli streljati še le takrat, ko smo bili mi že na varnem, v objemu Gozdnika.

Opoldne je tudi pri Veliki Reki streljanje ponehalo. Kasno je bilo, da se je Janezova četa prebila iz obroča in se umaknila na savinjsko vznožje. Zvečer je bila nemška hajka končana.

Ko smo se naslednji dan zbrali na Kalu, ni manjkalo niti enega borca. Vsi smo bili zdravi in čvrsti. Prav ko smo se začeli pogovarjati o napadu na postojanko na Katarini, se je pojavil na Kalu tretji bataljon Šlandrove brigade z nalogo, da poruši rudniško vzpenjačo na hrastniškem nasipu, zavzame bunkerje verkušcev in mobilizira revirčane v našo vojsko.

»Tudi revirski partizani pojdemo s Šlandrovci v napad!« smo sklenili in si takoj razdelili naloge. Zagorska četa je odhitela v Kisovec, Trboveljska pa na Nežo v napad na verkušce, Hrastniška četa pa je odšla s Šlandrovci v napad na bunkerje na nasip. . .

Zvečer je bojna nevihta že preplavila vse revirje. Bombne eksplozije, prasketanje pušk ter reglanje brzostrelk in mitraljezov je bilo tako mogočno, da so planine in hribi kar vriskali v veselem odmevu. V Jutranjem svitu, 3. VI. 1944 smo se iz nočnih borb kot zmagovalci spet vrnili v objem naših partizanskih planin.

Jože Štok-Korotan

razpredeno organizacijo v Ljubljani je VOS postal pomemben politični faktor za vso Slovenijo. Toda morali bomo tudi ta aparat izpopolnjevati posebno z razpredanjem njegove mreže izven Ljubljane in Pokrajine«. Na posvetovanju je bila poudarjena tudi pomembna vloga organov VOS na Štajerskem in Koroškem, katerega sestavni del je bila Okrožna komisija VOS za revirje s številnimi varnostniki in široko razvito mrežo obveščevalcev. Revirski bataljon varnostnikov je predstavljal osnovno jedro štajerskega bataljona VDV, ki je bil ustanovljen junija 1944. Okrepile so ga še šaleško-mislinska, savinjska, kozjanska in moravska skupina VOS.

VOSOF je že pred leti dobila domicil v Ljubljani. Predsednik republike pa je za izredne zasluge in junaštvo pripadnikov varnostnoobveščevalne službe VOS odlikoval z Redom Narodnega heroja. Nemajhen delež k uspehom celotne VOSOF so s svojim junaškim, požrtvovalnim in uspešnim delom prispevali revirski vosovci. Na čelu VOS v revirjih je bil od ustanovitve okrožne komisije decembra 1943 kasnejši komandant štajerskega bataljona VDV in komandant III. (štajerske) brigade VDV (KNOJ) narodni heroj Anton Vratanar-Antonesko.

Revirski VOS je bil od svoje ustanovitve decembra 1943 do reorganizacije junija 1944 pomemben dejavnik v razvoju NOB v tem obdobju v revirjih in mnogo pripomogel k uspešnem razmahu množičnih organizacij in partizanskih enot na Štajerskem. Organi VOS so v začetku 1944. leta onemogočili veliko število gestapovcev, vojunov. Vsi tisti, ki so preživljali obdobje 1941—1945 na Štajerskem dobro vedo, kako je gestapo s pomočjo terorja in domačih izdajalcev redčil v letih 1941 in 1942 vrste narodnoosvobodilnega gibanja na Štajerskem in žel določene, ponekod celo velike uspehe. Šele z vgrajevanjem široko zajetih

PRVA SEJA VOS ZA REVIRJE

14. julija 1978 je bila v Trbovljah prva seja odbora VOS za revirje, ki je bil izbran že na ustanovnem sestanku VOS za revirje, 6. junija 1978. Seje sta se udeležila tudi predstavnik ZZB NOB Trbovlje Ado Naglav in predsednik revirskega medobčinskega sveta ZB Avgust Povše-Dušan. Udeleženci seje so ugotovili:

Leta 1976 smo v Sloveniji praznovali 35. obletnico ustanovitve VOSOF — Varnostnoobveščevalne službe Osvobodilne

fronte. Ob tej priliki je bilo organizirano v Ljubljani znanstveno posvetovanje o dejavnosti zunanjih in notranjih sovražnikov, ki so med okupacijo delovali proti narodnoosvobodilnemu gibanju in revolucionarnemu boju slovenskega naroda in o dejavnosti vseh narodnostnih dejavnikov za zaščito NOB in ljudske revolucije. VOS je bila 1941. leta najprej ustanovljena v Ljubljani, CK KPS je koncem 1942. leta takole ocenil delo VOS: »S svojo

zaščitnih dejavnikov je vodstvu NOB na Štajerskem uspelo sprva zajezi, kasneje pa popolnoma onemogočiti akcijo gestapa. Revirski vosovci so takrat že skoraj popolnoma nadzorovali teren na območju revirjev, vlivali pa so strah okupatorjem v centrih Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Uničevali so industrijske naprave in komunikacije, napadali sovražne patrole, kolone in transporte ter sodelovali v akcijah z operativnimi enotami NOV. Vsega tega vosovci ne bi zmogli samo s svojo hrabrostjo, iznajdljivostjo in požrtvovalnostjo. Odločujoče sta njihovim uspehom pripomogla dva pomembna dejavnika: množična podpora ljudstva in skrb Partije za kadre VOS.

Vse navedeno posebej obvezuje odbor VOS za revirje v njegovem delu. Odboru predseduje tovariš Vratanar Anton-Antonesko

Med člani odbora so še Jože Štok-Korotan, Ciril Remic-Borut, obveščevalci iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja, nekateri varnostniki in predstavniki današnjih varnostnih služb.

Na seji odbora so sklenili opraviti temeljito rekonstrukcijo medvojne VOS, stalno prenašati izkušnje VOS na današnje pripadnike narodne zaščite, milice, službe javne in državne varnosti. Prenašanje teh izkušenj je danes posebej pomembno v okviru prizadevanj za organizacijo splošnega ljudskega odpora in samozaščite.

Odbor je sklenil evidentirati preživele borce VOS in prouči-

ti njihov socialni položaj ter njihovo zdravstveno stanje. Prav tako bo odbor preko Združenj zveze borcev skrbel za ustrezna priznanja tistim, ki so VOS pomagali, ostali pa so zaradi konspiracije še do danes anonimni. Skupno z ustreznimi organi v občinah bo skrbel, da se mesta, kjer so bili pomembnejši dogodki ali akcije primerno obeležijo. Dana je bila tudi pobuda za pridobitev domicila odbora v revirjih.

Revirski VOS je bil med vojno na Štajerskem najštevilnejši, primerno organiziran, zato v akcijah ustrezno uspešen. To pa obvezuje današnji odbor, da bo temu primerno deloval. Sestav odbora to naše pričakovanje potrjuje. Hkrati pa se vsi skupaj z odborom zavedamo, da bo pri uresničevanju svojih nalog uspešen le, če ga bodo pri tem podpirali vsi bivši zaupniki, domačije, kjer se je med vojno zadrževal, partizani, aktivisti, ki so z njim med vojno sodelovali, združenja zveze borcev, organi socialistične zveze, ki skrbijo za varovanje tradicij NOB, samoupravne in krajevne skupnosti ter občine.

Tem potom se obračam na vse tiste, ki so z VOS med vojno sodelovali, karkoli vedo o akcijah VOS in posameznikov, ali imajo s tem v zvezi tudi dokumente, da takšne podatke ali gradivo posredujejo odboru.

Karel Forte-Marko

član koordinacijskega odbora VOS za Štajersko in Koroško

Krajevni samoprispevki v Zagorju

V občini Zagorje ob Savi ter bližnjih krajevnih skupnostih je s 1. 7. 1978 uveden krajevni samoprispevek z veljavnostjo petih let, to je do 30. 6. 1983. Samoprispevek se obračunava in odvaja pri izplačevanju osebnih dohodkov v skladu z odlokom skupščine občine Zagorje, ter sklepi krajevnih skupnosti takole:

— tretji samoprispevek za sofinanciranje gradnje družbenih objektov v višini 1,5 % od neto osebnih dohodkov;

— krajevni samoprispevek na območju krajevnih skupnosti Čemšenik. Samoprispevek plačujejo delovni ljudje, ki stalno prebivajo na območju te krajevnih skupnosti v višini 1,5 % od neto OD;

— na območju krajevnih skupnosti Šentgotard se uvede za delavce, ki stalno prebivajo v tej KS, samoprispevek takole:

— 2 % mesečno za zaselke Šentgotard, Blodnik, Jelševica in Jelenk

— 1,4 % mesečno za zaselka Poljšina in Hrastnik pri Trojanah.

Pregled TOZD in OZD

Po podatkih zavoda SR Slovenije za statistiko je bilo na področju naše republike naše republike naslednje število TOZD in OZD:

	6. decembra 1974	31. marca 1978
število TOZD	1.518	2.226
število DO brez TOZD	3.343	2.047
število DO s TOZD	369	435
skupno število OZD	4.230	4.708

NOVE STOPNJE DAVKOV IN PRISPEVKOV IZ TOZD

Od 1. julija t.l. dalje veljajo v vseh slovenskih občinah nove stopnje davkov in prispevkov iz osebnih dohodkov ter stopnje prispevkov iz dohodka TOZD. Te so bile objavljene v uradnem listu SRS številka 12, dne 10. junija 1978.

a) Stopnja prispevkov iz osebnega dohodka:

sedežni prispevek	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje
	%	%	%
otroško varstvo	2,74	2,84	2,74
zdravstveno varstvo	7,22	7,17	7,22
invalidsko in pokojninsko zavarovanje	10,60	10,60	10,60
Skupaj:	20,56	20,61	20,56

b) Prispevki iz dohodka TOZD

(osnova bruto OD)

— skupnost zdravstvenega varstva za nesreče pri delu:

1,64	1,69	1,64
------	------	------

— skupnost za zaposlovanje:

—	0,14	0,16
---	------	------

ostale stopnje iz dohodka TOZD so nespremenjene.

c) Davki in prispevki iz osebnega dohodka

republiški davek iz OD	1,00	1,00	1,00
občinski davek iz OD	0,50	0,50	0,50
zvezna skupnost			
otroškega varstva	2,74	2,84	2,74
skupnost otroškega varstva	0,82	1,00	0,73
izobraževalna skupnost	3,88	3,52	6,51
kulturna skupnost	1,50	0,78	1,48
telesnokulturna skupnost	0,28	0,21	0,55
skupnost socialnega skrb.	0,19	0,28	0,75
skupnost zdravstvenega var.	7,22	7,17	7,22
skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS	10,60	10,60	10,60
SKUPAJ:	28,73	27,90	32,08

delež ljudske pesmi in glasbe, sprejemanje in vrednotenje glasbe danes preko radia in televizije, skušali pa bodo posneti tudi starejše, posebno rudarske pesmi, predno bodo šle v pozabo, kar velja prav tako tudi za delavske borbene pesmi in pesmi ter glasbo iz časa NOB. Institut pa bo raziskoval tudi ljudsko besedno umetnost v delavskem okolju, posebno rudarske šege in navade ter rudarsko stanovanjsko kulturo. Letos bo raziskovalna ekipa pripravljala gradivo, v naslednjih dveh letih pa bodo obiskali sleherno družino v Koloniji 1. maja. To vest objavljamo v našem glasilu že sedaj s prošnjo, da bodo vsi člani kolektiva skupno s svojci, upokojenci in ostali stanovalci na tem območju sodelovali z raziskovalno ekipo in jim pomagali v vsakem pogledu, tako da bi lahko opravili kar najboljše zastavljeno raziskovalno delo. Predno bomo pozabili stare rudarske pesmi, bodisi besedila ali napeve, stare rudarske običaje in podobno, je treba ohraniti znancem bogato izročilo, kar bo končno v korist tudi nam in pa narodovi kulturi.

15 let slikarske kolonije Izlake

Dne 10. julija t.l. se je pričela na Izlakah 15. jubilejna slikarska kolonija Zagorje — Izlake. V Medijskih Toplicah se je zbralo 16 domačih in tujih likovnikov. Kolonije so se udeležili: Marko Butina, Ivan Filer, Tomaž Perko, Janko Testen, Žarko Vrežec in Alojz Zorman iz Ljubljane, Alojz Berlec iz Kamnika, Zmago Jeraj iz Maribora, Branko Klančar iz Dola pri Hrastniku, Janez Matelič iz Kopra, Djuro Radonič iz Aleksinca, Evgenuš Cmil iz Katovic na Poljskem, Desideri Švara iz Trsta, Mario Teleri in Nada Teleri iz Rima ter Maria Teresa Dezorzi iz Vidma v Italiji.

Udeleženci te kolonije, ki je najstarejša v Sloveniji, so se zbrali z namenom, da bi na svoja platna upodobili motive iz ožje in širše okolice Izlak in jih ob naslednjem kulturnem prazniku slovenskega naroda v

Pestra kulturna dejavnost

Kulturološka raziskava rudarske kolonije »Terezija«

Sekcija za glasbeno narodopisje pri institutu za slovensko narodopisje SAZU, Ljubljana, bo v naslednjih treh letih opravila kulturološko raziskavo rudarske kolonije »Terezija« oziroma »Kolonije 1. maja«. Delo bodo opravili s pomočjo raziskovalne skupnosti Slovenije.

Za to nalogo so se odločili glede na pomembno vlogo amaterske glasbene kulture v

Trbovljah, ki je v obdobju med obema vojnama in še bolj po osvoboditvi pokazala vrhunske dosežke (predvojni mladinski pevski zbor Slavček, Delavska godba, zbori, itd.). Obenem pa je dala več šolanih godbenikov oziroma glasbenikov osrednjim glasbenim ustanovam v Sloveniji in drugod v Jugoslaviji. Ti spadajo med najboljše na svojem področju. Da bi spoznali korenine vseh teh pojavov bo institut raziskal vlogo glasbe v vsakdanjem življenju ene od delavskih rudarskih kolonij,

februarju 1979 leta pokazali Zagorjanom in drugim obiskovalcem, kaj so v letošnji koloniji pripravili.

Organizator te kolonije je Svet slikarske kolonije. Ta pripravlja vsako leto tudi več razstav, ki so na ogled občanom v prostorih Delavskega doma v Zagorju. V počastitev 15-letnice kolonije je svet pripravil v avli Delavskega doma v Zagorju slikarsko razstavo del Barbare Strathde iz Trsta, Maria Teleri iz Rima in Marie Terese Dezorzi iz Vidma.

Izlaški koloniji in njenim organizatorjem čestitamo k 15-letnemu jubileju in jim želimo, da bi s takšno zagnanostjo nadaljevali z delom tudi naprej, krona vseh njihovih prizadevanj pa naj bi bila čimprejšnja otvoritev galerijskih prostorov v Zagorju, za graditev katerih so se Zagorjani že odločili na referendumu 4. junija letos.

Velika pevska manifestacija

V nedeljo 25. junija je bila v Šentvidu pri Stični na Dolenjskem tradicionalna pevska manifestacija slovenskih pevskih zborov — 9. tabor slovenskih pevskih zborov. Tega tabora se je udeležilo blizu 4.000 pevcev iz vse Slovenije ter iz zamejstva. Slavnostni govornik je bil dr. Boris Majer. Pevske manifestacije so se udeležili tudi moški pevski zbor Zarja, pod vodstvom zborovodje Richarda Beuermana, mešani pevski zbor Slavček, pod vodstvom Jožeta Skrinarja, mešani pevski zbor Svobode II, pod vodstvom Staneta Ponikvarja in moški pevski zbor Društva upokojencev Trbovlje, pod vodstvom Staneta Ponikvarja. Vsak zbor je najprej nastopil posamično, nato pa so vsi zbori zapeli skupaj. Zarja pa je imela v bližnji vasi že na predvečer celovečerni koncert.

Okteti v Šentjerneju

Dne 2. julija je potekal v Šentjerneju na Dolenjskem zbor večine slovenskih pevskih oktetov. Nastopilo jih je 32, med

njimi je bil zelo opazen nastop Trboveljskega okteta Svobode II.

Bogata žetev likovnikov

Člani likovne sekcije RELIK Svobode Center Trbovlje so izredno dejavni. Dne 30. junija je bila ob 18. uri odprta v Hrastniku v novi poslovni stavbi na Trgu Franca Kozarja, kolektivna razstava članov RELIK v počastitev občinskega praznika občine Hrastnik. Razstavo je odprl s krajšim nagovorom predstavnik ZKPO Hrastnik Joži Dolanc. Otvoritvi pa so prisostvovali poleg predstavnikov družbenopolitičnega življenja in družbenopolitične skupnosti tudi nekateri občani in pa gostje iz ČSSR. Razstava je bila odprta do 7. julija, vsak dan v popoldanskem času.

30 del so razstavili naslednji člani RELIK: Alojz Nadrah, Dragica Račič, Ivo Pinterič, Metod Lavrini, Božo Stritar, Ivan Žgalin, Zdravko Dolinšek, Er-

nest Špiler, Jože Potokar, Helca Krasnik, Alojz Lesar, Jernej Kreže in Miloš Todorovič.

Razstavljali so olja, akvarele, akril, tuš in svinčnik ter plastike v lesu.

V počastitev dneva rudarjev pa je bila odprta v soboto, 1. julija, ob 8,30 uri v likovni galeriji v Delavskem domu, samostojna razstava del treh članov RELIK. Svoja dela iz novejšega razdobja so razstavili: Jernej Kreže, Ernest Špiler in Ivan Žgalin. Deloma so razstavili slike, deloma plastike v lesu in lignitu. Razstava je bila odprta do 12. julija, vsak dan v popoldanskih urah.

Utihnili so glasovi

Pred kratkim smo bili seznanjeni z grenko novico, da je v Hrastniku začasno prenehal z delom moški pevski zbor Svobode I. V zadnjih letih je kazalo, da se bo zbor vnovič postavil na noge in pomladil ter pomnožil svoje vrste. Vendar temu ni bilo tako. Preostali entuziasti, pevci z dolgoletnim pevskim stažem, so iz različnih vzrokov drug za drugim prenehali peti, na koncu pa je pred tedni zbor začasno utihnil, dokler ne najdejo ustrezne rešitve. Prepričani smo, da bo Hrastničanom uspelo že v jeseni t.l. vnovič zbrati vse dosedanje pevce in zbor pomnožiti z novimi mlajšimi pevci. Ni mogoče dopustiti, da bi zbor s tako dolgo in bogato tradicijo in mnogimi uspehi, prenehal delovati ob pogojih, ki so v materialnem pogledu sedaj bistveno boljši kot so bili v prejšnjih letih oziroma desetletjih. Naj morda že kar v tej številki našega glasila začnemo z akcijo za vključevanje dosedanjih in novih članov v moški pevski zbor Svobode I Hrastnik, tako da bi zbor lahko pričel z normalnim delom že z začetkom naslednje kulturne sezone, to je v septembru t.l. Pri tem pa naj bi pomagali prav vsi faktorji — od Kulturne skupnosti Hrastnik, do združenega dela, pa tudi do slehernega občana. Menimo, da bi lahko pomemb-



Predstavniki rudarjev so izročili likovnikom RELIK, Jerneju Krežetu, Ernestu Špilerju in Ivanu Žgalinu, v dar miniaturno rudarsko svetilko, v zahvalo za njihovo sodelovanje pri pripravi likovne razstave v počastitev dneva rudarjev.

Foto Trbovlje

no vlogo pri tem odigrale različne šole pri vključevanju mladine v ta zbor. Tem prizadevanjem pa bodo zanesljivo nudile vso podporo in pomoč družbenopolitične organizacije v Hrastniku.

Vesna je gostovala na Češkem in Poljskem

Dne 10. julija se je po 14-dnevem gostovanju na Češkem in Poljskem vrnil domov mladinski pevski zbor Vesna iz Zagorja ob Savi. Na koncertni turneji je zbor nastopil skupno sedemkrat, od tega 2-krat na Češkem in 5-krat na Poljskem.

Na Češkem je enkrat nastopil v Pragi, v koncertni dvorani Bedricha Smetane in v Kladnu, v dvorani Premislovih zavodov. V Pragi so se koncerta udeležili tudi predstavniki našega

veleposlaništva. Na obeh nastopih je zbor žel veliko priznanje in burn aplavz ter dobro oceno kritike.

Na Poljskem pa je zbor sodeloval na festivalih pevskega zborstva iz Evrope in Amerike v krajih Miedzizdroje Szczecin. Na festivalu je nastopilo 17 pevskega zborstva iz Poljske, Madžarske, Italije, ZDA, ZR Nemčije, Španije, Nizozemske, SSSR, Bolgarije, Francije in Jugoslavije. Jugoslavijo je predstavljala Vesna. Zbor je ocenjevala posebna strokovna komisija sestavljena iz najvidnejših poljskih glasbenikov in profesorjev akademije za glasbo iz Varšave. Podeljenih je bilo 6 nagrad, med temi je nagrado prejel tudi mladinski pevski zbor Vesna za najboljše izvedene pesmi iz nacionalnega območja. Od vseh zborov sta

bila v konkurenci le dva mladinska pevska zbora, eden iz Poljske, drugi pa je bila Vesna. Naš zbor je zapel pesmi Gallusa, Matetiča Ronjgova, E. Adamiča, S. Mokranjca, J. Ježa ter narodne pesmi iz Srbije, Madžarske, Dalmacije, Slavonije in Slovenije. Zbor je vodil dolgoletni dirigent Rihard Beuermann, nekatere pesmi pa je spremljala na klavirju Slaviša Gregl. Zbor je štel 48 pevcev in pevec. Pri povratku, potovali so namreč z avtobusom, so si ogledali znamenitosti vzhodne Berlina ter del slovenske Koroške v Avstriji. Turnejo je financirala deloma Kulturna skupnost Slovenije, deloma Kulturna skupnost Zagorje, del stroškov pa so prispevali tudi starši mladih pevcev.

Vse priznanje mladim pevcem in strokovnemu vodstvu za dosežen uspeh na tej turneji!

Zlato za delavsko godbo

V dobrem spominu nam je še velik uspeh, ki ga je dosegla Delavska godba Trbovlje v letu 1974, ko se je prvič udeležila merjenja »moči« in znanja »v mednarodni areni« v mestecu Kerkrade na Nizozemskem. O tem smo v letu 1974 v našem glasilu že pisali.

Godba se je tudi letos udeležila svetovnega tekmovanja amaterskih simfoničnih orkestrrov in pihalnih godb v istem mestu. Nastopilo je preko 200 ansamblov v juniju in juliju t.l. Od tega je bilo 70 pihalnih godb. Godbe so tekmoval v dveh razredih. V drugem razredu jih je tekmovalo 40, v prvem delu pa 30. Ta razred se smatra tudi za umetniško kategorijo. V tej kategoriji so nastopile tudi tri godbe iz Slovenije, in sicer: Železarska godba iz Raven, Rudarska godba iz Velenja in Delavska godba iz Trbovelj. Naša godba je nastopila zadnji dan v nedeljo, 16. julija t.l. v večernih urah, osta-

li dve godbi pa sta nastopili že nekaj dni prej. Letos je bil boj med posameznimi nastopajočimi godbami izredno težak, saj se je kvaliteta teh godb v primerjavi z letom 1974 izredno dvignila.

Delavska godba je igrala pod vodstvom Mihe Gunzka. Nastopila je s tremi skladbami. Za »ogrevanje« so zaigrali Hačaturjana: Ples s sabljami, nato je sledila obvezna skladba Cap Kannedy, nato pa je žirija neposredno pred nastopom določila da odigrajo Marjana Kozine: Bela Krajina. Za tekmovalje pa so pripravili tudi Čajkovskega: Italjanski capriccio. Skladbe, ki jih je godba igrala so bile brez dvoma izredno težke, saj si je izbralo npr. le 7 godb skladbo Cap Kannedy. Tričlanska žirija je prisodila trboveljski godbi skupno 292,5 točk. S tem je dobila zlato medaljo in se uvrstila na prvo mesto. Enaki in prvi mesti sta osvojili tudi ravska in

velenjska godba, ki sta dosegli 297 oziroma 294 točk. Prvo mesto in zlato medaljo so namreč dobile vse godbe in orkestre, ki so dosegli več kot 288 točk od 360 možnih. Zlatih medalj je bilo na tem tekmovanju podeljenih 10 in toliko je bilo tudi prvih mest. V absolutnem plasmaju je zmagal orkester iz Beek en Donka na Nizozemskem. Odlične rezultate sta dosegli tudi pihalni godbi iz Španije in Japonske.

Naša godba je nastopila v dvorani, ki sprejme 4.500 gledalcev in je bila nabito polna. Na željo tamošnjih prijateljev trboveljske Delavske godbe je le ta nato nastopila naslednji dan še na dveh promenadnih koncertih za prebivalstvo Kerkradeja. Godbeniki so prišli domov v noči od 18. na 19. julij. V sredo 19. julija so v večernih urah nastopili na ploščadi pred Delavskim domom v Trbovljah s koncertom del, ki so jih pripravili za svetovno

tekmovanje. V začetku jih je pozdravil predsednik skupščine kulturne skupnosti Trbovlje Franci Princ in čestital godbi k doseženemu prvemu mestu in zlati medalji. Povedal pa je še nekaj drugih podatkov, da so bili številni občani, ki so prisostvovali temu koncertu bolje seznanjeni. Godbenike je pozdravil in jim čestital Tine Rojšek, predsednik izvršnega odbora kulturne skupnosti Trbovlje. Zahvalo in čestitke jim

je posredoval v imenu vseh kulturnikov in drugih delovnih ljudi in občanov Trbovelj. Koncert je trajal dobro uro in vsi, ki so mu prisostvovali so lahko ugotovili, da so bile skladbe, ki so jih pripravili za tekmovanje izredno težke in zahtevne. Poslušalcev se je zbralo okoli 1500 in vsi ti so dajali nedeljeno priznanje godbi za dosežene uspehe. Tudi preko našega glasila čestitamo vsem godbenikom in dirigentu

ter vodstvu godbe za dosežen uspeh! Naša želja je, da z nezmanjšanim tempom nadaljujejo priprave za naslednji nastop čez štiri leta v istem mestu, z namenom, da si pridobi še boljši uspeh.

Na koncu jih je pozdravila še Jelka Rojšek v imenu glasbene komisije ZKPO Trbovlje. Ob čestitki je izročila godbi oz. dirigentu velik šopek nageljnove.

T. L.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

BRAZILSKO-EVROPSKI KONZORCIJ BO OPREMIL NAJVEČJO HIDROCENTRALO NA SVETU

Evropsko-brazilski konzorcij bo dobavil 18 vrst turboalternatorjev za najmočnejšo hidrocentralo (12.900 MW) v Italiji na reki Parana v Braziliji. Od investicij v višini 3,5 mlrd. \$, odpade 700 milij. \$ na opremo. Za to pogodbo sta se potegovali tudi ameriški družbi General Electric in Westinghouse kot tudi japonski in italijanski konzorcij. Na čelu evropsko-brazilskega konzorcija je brazilski koncern Mecada Pesada, ter zahodnonemški družbi Siemens in Voith, švicarska Brown-Boveri in francoska Alsthom-Atlantique. Prek 80 % vrednosti pogodbe odpade na družbe, ki delujejo na brazilskih tleh. Dejstvo, da imajo te evropske družbe filiale v Braziliji, je pripomoglo tudi k izbiri brazilskih oblasti.

RUHRKOHLE AG PRIČAKUJE LETOS IZBOLJŠANJE

Lani je promet Ruhrkohle AG nazadoval napram predhodnemu letu za 1,6 mlrd. na 9,8 mlrd. DM. Tudi količinska prodaja se je poslabšala, in sicer od 62,5 na 58 milij. ton (brez

dobav nacionalnim premogovnim rezervam). Jeklarska in železarska industrija sta odkupili le 29,1 milij. ton proti 32 milij. ton v letu 1976. Razlog, da je družba težavno leto 1977 še kar dobro prebrodila je v tem, da so bile oblikovane rezerve v višini 143 milij. DM takoj, čim je družba zaslutila, da se približujejo težji časi. Izredno ugodno pa se je razvijalo trgovsko poslovanje, kjer je promet močno porasel, na tudi dohodki so se izboljšali za 45 % na približno 1,4 mlrd. DM. Za leto 1978 je družba optimistična, čeprav računa tudi letos še z izgubami. Po planu bodo izkopali 60,8 milij. ton premoga, prodaja pa naj bi dosegla 60,9 milij. ton. Od celotne količine je približno 90 % namenjenih ZRN in ostalim državam ES.

SPREMEMBE V ELEKTROGOSPODARSTVU SZ

Energetski potencial SZ naj bi se po preteku tekočega petletnega plana (1976—1980) povečal za 71 milij. (+ 32%) na približno 289 milij. kWh. Za proizvodnjo električnega toka je predvidenih do leta 1980 1.340 mlrd. kWh letno (1975: 1.038 mlrd. kWh; 1977: 1.150 kWh). Električno naj bi v bodoče proizvajali predvsem v elek-

trarnah na bazi atomske energije, vodne sile ter cenene premoga. Poraba nafte in plina kot primarnih nosilcev energije pa bo omejena. Konec leta 1977 je kapaciteta sovjetske energetske proizvodnje znašala 238 milij. kWh, letos pa bo k temu prišlo še nadaljnjih 12 milij. kWh.

PLIN PRIHAJA

S 15. julijem t.l. so začeli polniti novozgrajeni plinovod z zemeljskim plinom, ki ga dobavlja Sovjetske Zveza preko Avstrije. Najpreje so pričeli napolnjevati plinovod od avstrijsko-jugoslovanske meje, to je od Ceršaka do Rogatca. Prva faza graditve slovenskega plinovodnega omrežja se torej izteka. Dokončan je že tudi zvezni plinovod od Rogatca do Vodice pri Ljubljani. V zaključni fazi pa so še dela na nekaterih priključnih plinovodih, po katerih bo pritekal plin iz glavnega in zveznega plinovoda do porabnikov. Pospešeno zaključujejo tudi gradnjo termoregulacijskih postaj na vseh plinovodih. Plinovodno omrežje od Ceršaka do Ljubljane je bilo pravočasno zgrajeno, tako kakor ga je načrtoval investitor — julij 1978. Sovjetska zveza bo za potrebe slovenskega gospodarstva v drugi polovici t.l. dobavila 220 milijonov

Nm³ zemeljskega plina, prihodnje leto 600 milijonov, od leta 1980 dalje pa po 750 milijonov Nm³ zemeljskega plina letno. Po glavnem plinovodu od Ceršaka do Rogatca, pa bo v drugi polovici t.l. priteklo tudi okoli 170 milijonov Nm³ zemeljskega plina za potrebe Hrvaške, od leta 1980 dalje pa bodo prav tako prejeli po 750 milijonov Nm³ letno.

Do julija 1978 je bil zgrajen in je pričel obratovati plinovod do Ljubljane s priključki za Ceršak in Sladki vrh, Maribor in Ruše, Pragersko, Slovensko Bistrico in Zreče, Kidričevo, Ljutomer in Lendavo, nato za Rogaško Slatino, Celje, Štore, Liboje, Ravne, Polzelo, Kresnice, Količevo, Domžale, Kamnik, Ljubljano. Tako je predvideval terminski plan. Do konca t.l. bo zgrajen in pričel obratovati tudi plinovod od Vodice do Jesenic s priključkom za Kranj in Lesce. Do 1. januarja 1980 bo zgrajen in začel obratovati plinovod od Ljubljane do Šempetra pri Novi Gorici, s priključki za Novo Gorico, Solkan in Anhovo, Volčjo Drago, Renče, Bilje in Batuje. Do leta 1980 bo zgrajen in bo pričel obratovati tudi priključni plinovod od Trojan preko Zagorja do Trbovelj, s tem da se bodo nanj priključili steklarna Hrastnik, tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik, tovarna elektroporcelana Izlake, ostali porabniki pa kasneje. Po letu 1980 pa bodo zgrajeni in pričeli obratovati še priključni plinovodi do Škofje Loke in Tržica ter do porabnikov, ki so ali bodo pristopili k sporazumu o združevanju sredstev v skupno naložbo za uresničevanje programa o gazifikaciji Slovenije kasneje. Možne so seveda manjše spremembe, predvsem tiste, ki se nanašajo na roke dograditve oziroma priključke zgrajenih plinovodov na glavni plinovod.

IZRABA SONČNE ENERGIJE

Na vsem svetu se države zelo prizadevajo, da bi čimprej

našli takšen sistem izrabe sončne energije, ki bo tudi v komercialnem pogledu ustrezal porabnikom. Pred nedavnim so na univerzi Berkeley v San Franciscu — ZDA, razpravljali o vprašanju sončne energije. Ugotovili so, da je smiselnost uporabe tovrstne energije zelo primerna za stanovanjske objekte, tako za ogrevanje, kakor tudi hlajenje. Ameriškim kupcem so že na razpolago ustrezne analize, pa tudi projekti z vsemi fabriciranimi elementi za hišno uporabo. Industrija je posebej pripravila poseben pregled specifičnih zahtev posameznih klimatskih območij. Sončna energija prihaja v domove počasi, vendar zanesljivo. Najpomembnejši argument za prodor tovrstne industrije je podatek, da stane 1 milijon sončnih kilokalorij 20—40 dolarjev ZDA, kar je zelo konkurenčno plinskemu ali oljnemu ogrevanju v sončnih območjih, vsekakor pa cenejše kot električno ogrevanje v večini krajev ZDA. Pri tem je treba računati, da cene te vrednosti izhajajo iz opreme, katere stroški so skoraj stalni ali zaradi naraščajoče proizvodnje celo upadajo, cene električne energije pa stalno naraščajo. Tudi naša industrijska podjetja so s svojimi poizkusi, projekti in napravami že precej daleč. Marsikdaj pa projekte na glavo postavlja slabo vreme, kar je posebno značilno za mesece letošnjega prvega polletja.

CENE ELEKTRIČNE ENERGIJE IN POSEBNI PORABNIKI

Povprečne cene električne energije na mreži distribucije so približno enake v vseh republikah, medtem ko so cene za posebne porabnike (tovarne aluminija, železarne, itd.) zelo različne. Praviloma so za 25 do 50 % nižje od povprečnih cen v distribuciji, vendar tudi tako znižane cene električne energije ne ustrezajo posebnim porabnikom, kar jim povzroča visoke stroške v proizvodnji in to znatno več kot v inozemstvu. Seveda si tudi po-

sebni porabniki stalno prizadevajo, da bi elektrogospodarstvo moralo znižati cene električne energije za posebne porabnike, da bi lahko rentabilneje poslovali.

SANIRALI BODO RUDNIK ALEKSINAC

Pred kratkim so v Gospodarski zbornici Srbije sklenili finančno konstrukcijo za saniranje Aleksinskih premogovnikov rjavega premoga in to po nesreči, ki se je dogodila 3. aprila letos. Skupna sredstva za sanacijo znašajo 32 milijonov din. Poleg škode, ki je nastala kot neposredna posledica eksplozije metana v jami Morava, je nastala škoda tudi zaradi ustavitve proizvodnje. Rudarska inšpekcija je prepovedala nadaljnje delo na odkopnem polju, kjer je eksplodiral plin, kar bo trajalo tri do štiri mesece. S tem je proizvodnja premoga manjša za okoli 50 %, dohodek pa za 10,3 milijona din. Nadalje je inšpekcija stavila pogoj, da je treba nabaviti novo opremo iz inozemstva, kar pomeni dodatno finančno obremenitev za rudnik. 1/3 razpoložljivih sredstev bodo porabili za uvoz opreme.

MOČAN PORAST POTROŠNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE V ŠVICI

Po poročilu združenja švicarskih elektrarn je v hidrološkem letu 1976/1977 (do 30. 9.) švicarska potrošnja električne energije porasla za 5,2 % (predhodno leto: 1,1 %). Pri porastu imajo največji delež gospodinjstva, industrija, kmetijstvo in uslužne dejavnosti, ki so lani izkazovale porast potrošnje električne energije za 5,8 % (3,7 %). Neto proizvodnja električne energije se je dvignila za 26,7 % od 34.833 na 44.119 GWh. (GWh=1. milij. kWh). Pri tem je znašal delež hidroelektrarn 78,3 (73,2 %), jedrskih elektrarn 17,3 (21,5 %) konvencionalnih termoelektrarn 4,4 (5,3 %). Pri uvozu električne energije v višini 4.768 (7.397) GWh ter izvozu

14.714 (9.613) GWh je znašal izvozni presežek 9.946 (2.245) milij. GWh.

FRANCIJA INVESTIRA V NOVE ENERGETSKE VIRE

Po uradnih podatkih bo Francija v letu 1978 izdala za razvoj novih energetskih virov prek 400 milij. fr. Pri teh projektih gre v prvi vrsti za koriščenje sončne energije in zemeljske toplote. V letu 1979 bodo ta sredstva zvišana še za 20 %. Za razvoj na področju sončne energije bo v tekočem letu odpadlo 250 milij. fr., v letu 1979 pa 300 milij. fr. Za koriščenje zemeljske toplote je namenjenih letos 150 milij. fr., v prihodnjem letu pa 180 milij. fr. Pri geotermični energiji predvideva državni proračun dotacije v višini 75 % stroškov za vrtanje.

MEŠANICE SLOVENSКИH RJAVIH PREMGOV Z LIGNITOM

Pred nedavnim je SOZD Elektrogospodarstvo Slovenije imenovalo posebno strokovno komisijo, ki ima nalogo pripraviti skupno s fakulteto za strojništvo študijo o laboratorijskih in tehnoloških raziskavah lastnosti mešanic slovenskih rjavih premogov (Laško, Senovo, Zasavje) z velenjskim lignitom in ugotavljanje možnosti praktične uporabe v kurilnem procesu agregatov Termoelektrarne Šoštanj — REK Velenje. Član te komisije je tudi naš sodelavec Teodor Žuža, dipl. inž. kem., vodja kemijsko-tehnološkega laboratorija REKZ. Komisija se redno sestaja in bo dala dokončno oceno laboratorijskih rezultatov kasneje. Sicer pa je komisija sprejela še vrsto sklepov, ki se nanašajo na to tematiko (transport, ipd.).

TUDI V BIH PRETI NAFTA

Pred kratkim je izvršni svet SR BiH obravnaval problematiko nadomeščanja premoga s tekočimi gorivi v Bosni in

Hercegovini. V zadnjem času je vse pogostejša tedenca naraščanja porabe tekočih goriv, predvsem mazuta, kar nikakor ni v skladu s politiko razvoja in porabe energije. Vzponredno z zmanjševanjem porabe premoga narašča poraba mazuta po mnogo večji stopnji (v SFRJ 14,5 %, v SR BiH 11,5 %), kakor pa določajo osvojena stališča v zvezi z varčevanjem nafte in naftnih derivatov, in s tem v zvezi večjo porabo domačega premoga. Novi porabniki se orientirajo na tekoča goriva, k tem pa pristopajo tudi številni drugi dosedanjí porabniki premoga. V času od leta 1968 do 1977 so v BiH zgradili 164 kotlarn na tekoča goriva, ki porabijo skupno letno 500.000 ton tekočih goriv, kar nadomešča okoli 1,5 milijona ton premoga. Zavrlo te situacije smatra izvršni svet BiH, da je treba neobhodno pospešiti proces nadomeščanja nafte oziroma tekočih goriv s premogom, po drugi strani pa je treba z določenimi ukrepi pospešiti racionalno porabo nafte in naftnih derivatov.

GEOLOŠKE RAZISKAVE

V letu 1960 je bilo ukinjeno proračunsko načrtovanje, financiranje in organizacija geoloških raziskav v naši državi in začeta dela so prevzele takratne delovne organizacije in njihove asociacije. V zakonskih predpisih je takrat nastala določena praznina za tovrstno dejavnost. To je pogojevalo dejstvo, da raziskave opravlja jo še sedaj organizacije združenega dela le na območjih aktivnih rudnikov oziroma organizacije za eksploatacijo mineralnih surovin. Te raziskave pa izvajajo le v okviru zelo skromnih finančnih možnosti. Velika področja posameznih republik in pokrajin so relativno v geološkem pogledu nedefinirana, ne glede na oceno o perspektivnosti raziskav poedinih pokrajin oziroma republik ali regij. Zavrlo tega razni odbori pri gospodarskih zbornicah republik in pokrajin ugo-

tavljajo, da bo treba s pritegnitvijo drugih moči in sredstev pričeti z raziskavami širših območij in s tem zagotavljanja surovinske osnove.

LETOS 13 MILIJONOV TON PREMOMA

Rudarji sestavljene organizacije združenega dela »Titovi rudnici uglja« v Tuzli, bodo po načrtu za letošnje leto proizvedli 12.982.641 ton premoga, kar bo za 7,2 % več kot so ga proizvedli v preteklem letu. Od skupne proizvodnje v letošnjem letu bo več kot 7 milijonov ton rjavega premoga, kar je 14 % več od lanskega leta, proizvodnja lignita pa bo ostala na isti ravni kot preteklo leto. Za stagnacijo proizvodnje lignita v BiH so vzroki v tem, da ga je vse težje pridobivati, ker ga v glavnem kopljejo v jami, po drugi strani pa so omejene možnosti prodaje. Za vse predvidene količine premoga imajo sklenjene kupoprodajne pogodbe. Težave nastopajo pri dinamiki dobav le pri nekaterih manjših rudnikih (Tušnica, Miljevine, Kamengrad, ipd.). Od celotne količine bodo okoli 500.000 ton izvozili v Italijo, Avstrijo in Romunijo. Povprečna produktivnost je znašala lani na zaposlenega na delavnik 2,64 ton, letos pa predvidevajo, da bo ta produktivnost znašala 3 % več. Na ravni SOZD načrtujejo skupni prihodek v višini 5,9 milijard din, kar je za 6 % več napram lanskemu letu. Dohodek bo predvidoma znašal 3 milijarde din, čisti dohodek pa 2,4 milijarde din. Povprečni osebni dohodki zaposlenih so v tej SOZD znašali lansko leto 4.015,00 din, za letos pa načrtujejo 4.225,00 din mesečno na zaposlenega. Tudi najnovejše povečanje cen premoga za 9 % takorekoč ni ublažilo nakopičenih težav premogovnikov, posebno tistih z jamsko eksploatacijo. Zato rudarji ne pričakujejo, da bi lahko izdvojili za osebne dohodke karkoli od povečanih cen premoga. Njihovi organi upravljanja so

vsem združenim delovnim organizacijam priporočili, da največji del sredstev, dobljenih s povečanjem cen premoga, namenijo za pokrivanje izgub ali za investicije.

PRVI KILOVATI IZ HE BOČAC

Koncem leta 1980 bodo proizvedli prve kWh električne energije iz novozgrajene HE Bočac. V ta hidroenergetski objekt na Vrbasu, med Banja Luko in Jajcem, bodo vložili 1,5 milijarde dinarjev, letna proizvodnja pa bo znašala okoli 310 milijonov kWh električne energije. Zgradili so že okoli 300 m dolg odtočni kanal, trenutno pa izvajajo dela na betonskih pomožnih branah nad in pod glavno brano, ki bo končana sredi tega leta.

VEČJA PORABA ENERGIJE NA SVETU

Svetovna poraba energije se je po podatkih britanske petrolejske družbe povečala v letu 1977 za 3%, in to na blizu 3 milijarde ton. Preteklo leto se je povečal delež nuklearnih goriv v skupni porabi energije, vendar pa je znašal skupno še vedno le 2%, medtem ko je delež ostalih glavnih virov energije, to je nafte in premoga ter hidroenergije nekoliko zamenjan. V zahodni Evropi se je poraba nafte zmanjšala preteklo leto zaradi slabe gospodarske rasti in zaradi povečane proizvodnje električne energije v HE, za 23%.

O DOLGOROČNI ENERGETSKI POLITIKI

Tudi tretje leto srednjeročnega načrta ni prineslo željene preokreta na energetskem področju. Izdelanih in predloženih projektov je dovolj, vendar ni precizne orientacije. V vsakem pogledu je dobro, da so bili osvojeni razvojni koncepti premogovnikov združenega elektrogospodarstva in novih virov energije do leta 1980, pa tudi po tem letu. Zaskrbljujoče pa je dejstvo, da

niti v začetku drugega polletja t.l. ni dobil svoje vize srednjeročni program industrije nafte in plina. To pomeni, da srednjeročni program v razdobju od leta 1976 do 1980 na področju energetike uradno ni »pokrit«. To pomeni, da se lahko celotna investicijska in razvojna dejavnost odvija brez popolnejšega sodelovanja širše naše skupnosti. To bo imelo v doglednem času tudi svoje posledice. V preteklem letu smo porabili namreč za nabavo surove nafte v inozemstvu 979,6 milijonov dolarjev, letos bo ta znesek mnogo večji. Stroški za uvoz energije pa se povečujejo za nadaljnjih 154 milijonov dolarjev v preteklem letu za nakup koksa oziroma premoga za koksanje, nadaljnjih 122 milijonov dolarjev pa smo porabili za uvoz naftnih derivatov, končno pa smo porabili še 10 milijonov dolarjev za uvoz zemeljskega plina in propan-butan plina v Jugoslavijo. Kljub temu, da imamo rafinerij za nafto dovolj, pa gradimo v času, ko še nismo sprejeli srednjeročnega programa razvoja nafte in plina, nove rafinerije, tako da bo znašala njihova zmogljivost koncem t.l. že 23,5 milijonov ton. Medtem bo poraba znašala v letu 1980 približno 18,5 milijonov ton, zmogljivosti v tem letu pa bodo znašale celo 31,1 milijona ton. Zavrlo tega nastajajo zelo žolčne razprave.

TEHNOLOŠKE PREDNOSTI ZDA POSTAJAJO MANJŠE

Zahodne industrijske države so tehnološko vrzel v primerjavi z ZDA v zadnjih letih sicer občutno skrčile, vendar je razlika kljub temu še zelo velika. V ZDA so izdatki za raziskave nazadovali od 3,1% bruto družbenega proizvoda v letu 1962, na 2,4% v letu 1975. V Evropi pa je predvsem ZRN procentualno izdatke za raziskave močno razširila. V letu 1975 so izdatki nemške industrije za raziskave dosegli 2,2% bruto družbenega proizvoda napram 1,3% v letu 1962.

ZRN je s tem dosegla skupno s Švico drugo mesto za ZDA. Avstrija je povečala svoje izdatke za industrijske raziskave od 0,33 na 1,2% bruto družbenega proizvoda in se s tem premaknila med OECD — državami z desetega na osmo mesto.

VEČJA PROIZVODNJA KITAJSKIH PREMGOVNIKOV V LETU 1978

Izgledi za kitajsko industrijo premoga so letos izredno ugodni, saj ne bo več občutnih posledic katastrofalnega potresa iz leta 1976. Celotna proizvodnja premoga bo letos presegla 500 milij. ton; za mehanizacijo in modernizacijo svojih premogovnikov namerava LR Kitajska uvoziti tujo strojno opremo. To je zanimivo predvsem za Veliko Britanijo in ZRN, posebno zato, ker LR Kitajska daje prednost »long — wall« metodi, oziroma načinu kopanja v teh dveh državah. Tudi ZDA si obetajo dobiček, saj je LR Kitajska v letih 1972—1974 uvozila precej opreme za dnevne kope. Lansk leto je proizvodnja premoga dosegla 490 milij. ton, kar je za 11% več kot v letu 1976.



Montaža cevovodov na rudniku Hrastnik



KITAJSKO NAROČILO ZAHODNIM NEMCEM

Kitajska nacionalna tehnična zunanjetrgovinska organizacija je naročila pri zahodnonemškem industrijskem konzorciju Krupp — Demag izdelavo projekta za planiranje in gradnjo največjega kitajskega rudnika rjavega premoga z dnevnim kopom. Nov premogovnik se bo razprostiral na površini 55 km², rezerve premoga na tem območju pa dosegaajo preko 2 milijardi ton.

VELIK PREMGOVNI BAZEN

Po dolgotrajnih raziskovalnih delih, ki jih je izvajal geološki zavod v Skopju, s sredstvi Elektro Makedonija in republiškega sveta za raziskovalna dela Makedonije, so ugotovili, da se nahaja v Mariovskem rajonu, na področju vasi Manastir, Bečište, Palčište in Titolište, velik premogovni bazen. Raziskave so potrdile, da znaša debelina sloja od 1,5 pa do 15 m, leži pa v globini okoli 143 m. Ugotavljajo, da leži na tem območju okoli 111 milijonov ton premoga s kalorično vrednostjo 1,824 kilokalorij. Kakovost tega premoga je približno enaka kakovosti kosovskega premoga. V raziskovalna dela so doslej vložili 6,7 milijona dinarjev. Trenutno izdelujejo ekonomsko-tehnične študije za pripravo programov za eksploatacijo. Računajo, da bodo na tem območju zgradili dve termoelektrarni — Čebren in Galište.

PREPIR UVOZNIKOV PREMOGA ZA KOKSANJE

Dva meseca je že od tega, kar so proizvedli v novi koksarni v Bakru prve tone koksa. Koksarna deluje kot posebna delovna organizacija v okviru SOZD Metalurški kombinat Sisak. Letna zmogljivost koksarne znaša 850.000 ton koksa. Kljub temu, da je proizvodnja stekla, pa koksarna nima zagotovljenih potrebnih količin premoga za koksanje. Med

proizvajalci koksa, to je koksarno Lukavac, koksarno Zenica in novo koksarno Bakar, namreč nismo mogli doseči sporazuma, kakšne količine premoga iz vzhodnoevropskih držav, bo lahko katera od koksarn uvozila. Za letno proizvodnjo 2,420.000 ton koksa, potrebujejo 3,4 milijona ton premoga za koksanje. Premog iz vzhodnoevropskih držav je namreč precej cenejši, kot na primer iz Zahodne Nemčije. Razlika znaša skoraj polovico. Bakar trdi, da so že takoj v začetku pridobivanja koksa v neenakopravnem položaju. Vse kaže, da bo pri delitvi uvoza premoga iz vzhodnoevropskih držav moral posredovati ZIS.

VISOKE VODE DIKTIRAJO TEMPO PROIZVODNJE PREMOMA

Vse kaže, da postaja premog sezonsko blago. Posledica tega se kaže vsako leto pri pojavljanju neizpolnjevanja sprejetih letnih proizvodnih načrtov, pa tudi nedoseganja načrtovanega dohodka. Letos smo v Jugoslaviji predvideli, da bo znašala proizvodnja premoga od 41,5 do 43 milijonov ton, sedaj pa ugotavljajo, da bo znašala največ 40,5 milijonov ton. Svoječasno je združeno elektrogospodarstvo najavilo, da bo potrebovalo za potrebe TE v Jugoslaviji preko 2/3 celotne proizvodnje. Vendar stvari stoje nekoliko drugače. Več mesecev namreč HE polno obratujejo, v zadnjem času so dnevno dobavljale okoli 75 % skupnih potreb po električni energiji v naši državi, to pomeni, da so le 1/4 potrebne energije dajale TE. Tudi remont termoelektrskih naprav so opravili ali pa ga bodo še opravili preje, kot so sprva predvideli. HE pa bodo po vsej verjetnosti polno obratovale zaradi precejšnjih padavin tudi še julija in deloma avgusta, ker so tudi akumulacijska jezera polna. To pa pomeni, da bodo težave v proizvodnji premoga še naprej navzoče. Če premogovniki ne bi bili toliko naslonjeni na TET, bi lahko govorili o pomembnih učinkih v

proizvodnji premoga. Medtem pa po drugi strani tekoča goriva podirajo vse prepreke, industrija pa obrača hrbet premogu. Premogovniki snujejo svoje načrte tudi na dohodku, vendar se posebno v premogovnikih z jamskih kopom pojavljajo vsako leto izgube. Ker ni ugodnejših možnosti za polno angažiranje premogovnikov v proizvodnji, tudi stroški pritiskajo na cene premoga toliko hitreje. Različna posredovanja v tem smislu imajo določene rezultate, vendar je njihova programska aktivnost omejena. Odveč je razlagati kako majhna proizvodnja vpliva na oblikovanje dohodka. Še pred letom dni smo govorili o tem, da je treba najti mehanizem, ki ne bo ogrožal eksistence premogovnikov, istočasno pa obratujejo HE s polno paro, kar pa je po svoje tudi razumljivo, sicer bi dovoljni dotok vode ostal neizkoriščen. V vsakem primeru bo treba tudi v nadalje pospešeno reševati problematiko v sklopu celotne energetike.

ŠPANSKA ENERGETSKA PROBLEMATIKA

Španija je bogata z naravnimi in drugimi lepotami, vendar je v pogledu energije precej siromašna. Razen nekoliko premoga, drugih virov energije praktično nima. V Španiji proizvedejo vsako leto okoli 1,5 milijona ton nafte, medtem ko jo uvozijo preko 50 milijonov ton, tako da sama pokriva svoje potrebe po nafti le v višini 2,8 %. Siromašna pa je tudi na proizvodnji HE, ker njihove reke niso primerne za proizvodnjo večjih količin električne energije, pa tudi vedno je v tej deželi precej suše. Hidroelektrarne so bile namreč udeležene v preteklem letu le z 18 % proizvedene električne energije. Premog pa je udeležen v proizvodnji električne energije z okoli 14 %. Pričakujejo pa, da se bosta pomen in vloga premoga v njihovem gospodarstvu do konca tega stoletja ponovno dvignila. Nafta sodeluje v njihovi proizvodnji električ-

ne energije z okoli 64 %, kar pomeni, da je ta tekočina glavni gospodarski živec države.

REMBAS INVESTIRA

Najstarejši premogovnik v Srbiji Rembas iz Resavice, bo do leta 1980 investirал v nova odkopna polja 400 milijonov din. Proizvodnja se bo do tega leta povečala od sedanjih 400 na 780 tisoč letno. Proizvodnja v novih jamah Strmosten in Jelovac bo stekla v prvi polovici naslednjega leta, odkop v Senjskem rudniku pa bo začel obratovati leta 1980. Zaradi investicijskih del je precej zmanjšana proizvodnja premoga, vendar je to le trenutnega značaja.

IZVOZ ELEKTRIČNE ENERGIJE

Združeno elektrogospodarstvo Jugoslavije izvažata v države zahodne Evrope vsak dan okoli 6 milijonov kWh električne energije. Če bi bile prenosne zveze ugodnejše, bi lahko izvažali še večje količine. Porabniki energije v naši državi prevzemajo dnevno okoli 115 milijonov kWh; te potrebe lahko zadovoljujejo brez težav. V zimskem času pa je seveda poraba večja in znaša tudi preko 150 milijonov kWh dnevno. Po zadnjih podatkih novi daljnovod 380 KV obratuje zadovoljivo in že dokazuje svojo pravo vrednost pravočasno, ko vso odvišno energijo iz HE Djerdap transportirajo preko Beograda, Ernestinova, Zagreba, Maribora, Ljubljane in dalje do porabnikov.

ZAHDONONEMŠKI PROGRAM VARČEVANJA Z ENERGIJO

Posebni komite zahodnonemškega parlamenta priporoča, da naj nastopi v ZRN sredi leta v veljavo program varčevanja z energijo. Predvideli so, da bi s tem programom zagotovili sredstva v višini 4.35 milijard DM k investicijam za varčevanje energije v razdob-

ju od leta 1978 do 1982. Z izvajanjem tega programa odlagajo že več mesecev, vendar vse kaže, da ga bodo sedaj pričeli izvajati.

PO PODRAŽITVI PREMOGA

Premog za ogrevanje — črni, rjavi in lignit, se je sredi junija podražil za 9 %. Premogovniki so zahtevali sicer večjo podražitev komercialnih vrst premoga, vendar je bilo po enoletnem čakanju in odlaganju ugodeno le deloma. Poleg električne energije se je podražil tudi premog, povečanje cen pa terjajo tudi predstavniki industrije nafte in plina. Dirka za cenami torej ni presahnila. Za premogovnike je to razumljivo, saj se želijo na vsak način izogniti izgubam in nerentabilnemu poslovanju. Vsaka podražitev, tudi goriva in energije, pa je seveda problematična za družinske proračune. Koliko pa so premogovniki dejansko dobili z zadnjo podražitvijo premoga, pa je vprašljivo, ker tudi druge cene oziroma cene reprodukcijskega materiala vzporedno naraščajo.

MOČ JUGOSLOVANSKEGA ELEKTROENERGETSKEGA SISTEMA

Elektroenergetski sistem Jugoslavije trenutno razpolaga z močjo okoli 11.000 kW, od tega znašajo moči hidroelektrarn 5.201 kW, razlika do 11.000 pa predstavlja zmogljivosti termoelektrarn. Dolžina daljnovodov (110, 220, in 380 kV) znaša 17.838 km. Gospodinjstva in ustanove se oskrbujejo z elektriko preko razvejane mreže nizke napetosti, daljnovodi te vrste pa so dolgi skoraj 263.000 km. Bruto proizvodnja električne energije na prebivalca je v letu 1977 znašala 2.237 kWh. V vsakem pogledu — dosežen je ogromen napredek na področju elektrifikacije. Lahko trdimo, da držimo korak z razvitimi industrijskimi državami.

PRETVARJANJE PREMOGA V TEKOČE GORIVO

Britanska nacionalna uprava za premog se dogovarja z družbo Shell o možnosti njenega sodelovanja pri izdelavi sedemletnega projekta za pretvarjanje premoga v tekoče gorivo za potrebe petrokemijske in-



Deponija premoga za potrebe termoelektrarne. Pogosto se premog tudi vžge, kar nam prikazuje gornji posnetek.

Foto. S Weiss

dustrije. Investicije bi znašale 15 milijonov funtov šterlingov. Nov proces pretvarjanja se imenuje superkritična ekstrakcija plina. To je le ena izmed treh tehnik, ki so jih izpopolnili v Britaniji, za pretvarjanje premoga v tekoče gorivo. Računajo, da bodo obrat poskusnega značaja postavili v bližini rudnika in rafinerije. Iz 24 ton premoga bi dnevno proizvedli do 10 ton ekstratov. Pridobili bi ga iz premoga s pomočjo toplote toluor pare pod visokim pritiskom. Tekočina ne bi vsebovala žvepla.

HIDROSISTEM RADONJIČ V GRADNJI

Pred nedavnim so začeli z deli na enem največjih objektov na Kosovem, na hidrosistemu Radonjič. Umetno jezero bo imelo po zgraditvi 113 milijonov m³ vode. Okolico nameravajo urediti v turistične namene. Kasneje bodo lahko namakali plodne ravnine Metohije, vodo pa bo lahko uporabljala tudi ostala industrija na Kosmetu. Investicije bodo znašale preko 2 milijardi din za prvo fazo.

ne objekte bodo pričeli graditi takole: S-52 20. avgusta t.l. in bo objekt po načrtu zgrajen po 13 mesecih, stanovanjski stolpnici na Njivi pa bosta zgrajeni v 14 mesecih, potem ko bodo z deli pričeli 1. septembra oziroma 1. oktobra t.l. Obeta se torej lepo število novih stanovanj v naslednjih letih.

ENOTA TEMELJNEGA SODIŠČA BO V TRBOVLJAH

V prvi polovici lanskega leta je izšel republiški zakon o rednih sodiščih in javnem tožilstvu. Na podlagi tega zakona so sredi t.l. občinske skupščine sklenile dogovor, v katerem so med drugim določili tudi enoto ljubljanskega Temeljnega sodišča in Temeljnega javnega tožilstva. Po preoblikovanju sodnega sistema, bo od 1. januarja 1979 dalje začela delovati enota ljubljanskega Temeljnega sodišča v Trbovljah. Ta enota bo zajemala območje treh občin: Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Poleg te enote bo v okviru Temeljnega sodišča Ljubljana, še vrsta drugih enot. Prav tako bo v Trbovljah z novim letom pričela delovati trboveljska enota javnega tožilstva. S tem bo prenehalo delovati v sedanji obliki Občinsko sodišče Trbovlje in Javno tožilstvo.

V nekaj vrstah

VELIK USPEH MLADIH TELOVADCEV

V času od 30. 6. do 2. 7. 1978 je potekalo v Prištini letošnje državno prvenstvo v športni gimnastici. Telovadec društva za športno rekreacijo in telesno vzgojo Partizan Trbovlje, Roman Vodeb, je v skupini mlajših mladincev zasedel zelo dobro tretje mesto, na parterju in na krogih pa je bil drugi. Prejel je torej kar tri kolajne. Od slovenskih udeležencev tega prvenstva je bil po rezultatih prvi. Njegov trener je Ivan Glavač, član kolektiva TOZD Premogovnik Trbovlje. Obema k uspehu toplo čestitamo!

ZAPORA INDUSTRIJSKE CESTE

Pred več leti je bila nadelana industrijska cesta, ki vodi iz Hohkrautove kolonije proti Retju oziroma do kamnoloma cementarne na Pleskem. Ta cesta poteka po zemljišču, ki je v rušni coni VII. polja jame premogovnika Trbovlje. Razumljivo je, da so nastale tudi na zunanjem delu tega zemljišča določena posedanja tal oziroma razpoke zaradi odkopavanja premoga na tem ob-

močju. Na cesti so nastale tolikšne okvare, da ogrožajo varnost prometa. Občinska skupščina je po cesti prepovedala ves promet z izjemo prometa, ki ga opravlja cementarna za svoje potrebe. V tem smislu so postavljeni tudi novi prometni znaki v Hohkrautovi koloniji, kakor tudi na cesti, ki vodi iz Hrastnika na Plesko.

GRADNJA NOVIH STANOVANJSKIH BLOKOV

Samoupravna stanovanjska skupnost Trbovlje, je pred kratkim razpisala javni natečaj za oddajo gradbenih, obrtniških in instalacijskih del za zgraditev stanovanjskih stolpnic S-52, S-56 in S-57 v Trbovljah.

Stanovanjski stolpnici S-56 in S-57 bosta zgrajeni na območju Trga svobode, zadaj rudarske kolonije »Njiva«, stolpnica S-52 pa v naselju Opekarna oziroma na Polaju. Načrte je izdelal za vse te objekte Slovenija projekt v Ljubljani. V stanovanjskih stolpnicah S-56 in S-57 bodo zgrajena skupno 104 stanovanja, od tega 54 dvosobnih in 50 trisobnih, v stolpnici S-52 na Polaju pa bo 40 stanovanj, od tega 22 dvosobnih in 18 trisobnih. Posamez-

MALO PRIJAV ZA UČENCE V GOSPODARSTVU

Delovne organizacije v Zasavju so tudi letos razpisovale številna prosta učna mesta za izučitev raznih poklicev. Poklicni usmerjevalci skupnosti za zaposlovanje so mlade občane z raznimi oblikami informacij približevali nekatere poklice. Pokazalo se je, da tudi letos mladi niso pokazali dovolj zanimanja za izučitev. Nezasedenih je ostalo precej učnih mest. To posebno občutijo v zasavskih poklicnih in strokovnih šolah: Izobraževalni center STT, Tovarna Peko — obrat Trbovlje, podjetje za PTT promet, TIKa, Center strokovnih šol, REKZ — TOZD RŠC, GIP Beton Zasavje in drugi, pač pa

je bil vpis na gimnazijo, ekonomsko šolo, pedagoško gimnazijo in medicinsko srednjo šolo velik. Poznavalci menijo, da bi morali čimprej preiti na usmerjeno izobraževanje. Predlog je v Zasavju že pripravljen in bo kmalu prišel v javno razpravo.

HRASTNIČANI SO PRAZNOVALI

Občani občine Hrastnik, so praznovali svoj občinski praznik, 3. julija, v spomin na gladovno stavko rudarjev v letu 1934. O programu prireditve v počastitev tega praznika smo že poročali v prejšnji številki našega glasila. Osrednja proslava je bila v nedeljo, 2. julija dopoldan na Marnem. Žal je proslavo motil dež. Na proslavi je govoril predsednik skupščine občine Hrastnik Samo Logar. V svojem govoru je orisal uspehe in prizadevanja občine, delegatov, združenega dela, pa tudi vseh občanov za še večji napredek. V letu 1977 so po njegovih besedah prigospodarili v Hrastniku 8 % več prihodka kot v letu 1976, čisti dohodek pa je bil večji za 14 %. V letu 1976 so znašale izgube okoli 50 milijonov din, medtem ko jih sedaj praktično ni več. Med bistvenimi dosežki je tudi 33 % povečanje družbenega proizvoda občine Hrastnik, hrastniške delovne organizacije pa so izvozile na tuja tržišča za 7.260.000 dolarjev blaga. V preteklem letu je bila končana izgradnja visoke cone vodovoda, modernizirane pa so bile nekatere ceste. 78 občanov je dobilo nova stanovanja, manjše objekte za družbene potrebe pa so začeli graditi na Kovku, na Šavni peči in drugod. Seveda pa so tudi zamude in zaostanki. Predvsem je to boleče v naložbah. Tako tovarna kemičnih izdelkov izpolnjuje plan naložb le okoli 25 %.

PRIZNANJA »ZASLUŽNI OBČAN« PODELJENA

Na letošnji proslavi občinskega praznika občine Hrastnik, dne 2. julija na Marnem, so

prejeli letošnja priznanja »zaslužni občan« občine Hrastnik, naslednji:

— Viktor Racki, za delovanje na družbenem področju;

— Milan Babič, za delovanje v družbenopolitičnih organizacijah;

— Franc Grebenšek, za delo na kulturnem področju;

— Osnovna šola Ivo Lola Ribar, Raška, za uspehe, ki jih je dosegla na področju razvijanja bratstva in enotnosti med narodi in narodnostmi;

— Kolesarsko društvo Hrastnik, za dosežene uspehe na telesnovzgojnem in športnem področju;

— Adolf Trinker, za dosežene uspehe na telesnovzgojnem in športnem področju.

Vsem nagrajencem naše tople čestitke!

IZ DELA OBČINSKE SKUPŠČINE HRASTNIK

Delegati zborov občine Hrastnik so zasedali v dneh 19. in 20. junija t.l. Na teh zasedanjih so sprejeli poročilo o izvršenih nalogah in ukrepih na področju obrambnih priprav za obdobje po inšpekcijskem pregledu ter sprejeli s tem predlagane zaključke izvršnega sveta in sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito.

Sprejeli so nadalje zaključni račun proračuna občine Hrastnik in rezervnega sklada proračuna občine Hrastnik za leto 1977 ter sprejeli odlok tej potrditvi.

Obravnavali so delo in ukrepe Postaje milice Hrastnik za leto 1977 in sprejeli ustrezne zaključke k poročilu. Iz teh je razvidno, da so kadrovska organizacijska vprašanja urejena le deloma, saj je bila zasedba delovnih mest le 80 %, kar je precej bolje kot v letu 1976, ko je bila ta zasedba le 61 %. Povprečna starost miličnikov je 25 let. Mlajši kader je v strokovnem pogledu zelo usposobljen, manjka pa mu praktičnih izkušenj. Ostalo je še vedno odprto vprašanje nakupa inter-

vencijskega vozila. V naslednjih dveh letih je predvideno, da bi preuredili in razširili poslovne prostore. Kazniva dejanja so narasla od 68 v letu 1976 na 74 v letu 1977. Porasle so predvsem vlomne tatvine, upadle pa so tatvine motornih vozil in tel. poškodbe. Zmanjšalo se je tudi število dogodkov s smrtno posledico od 12 na 4 v letu 1977. Pri tem prometnih nesreč s smrtnim izidom v letu 1977 ni bilo. Od skupnega števila kaznivih dejanj jih je postaja milice raziskala skoraj 60 %, ostanek pa je ostal še neraziskan. Število kršitev javnega reda in mira rahlo upada, povečalo pa se je število storilcev. Nujno bo treba zaostriti ukrepe pri točenju alkoholnih pijač vinjenim osebam in mladoletnikom, ker so ti problemi ponekod že zaskrbiljujoči. V letu 1977 so obravnavali skoraj polovico manj prometnih nesreč kot leto poprej. Ukrepov po prometnih prekrških je bilo v letu 1977 176, leto poprej pa 110.

Število požarov se je v preteklem letu povečalo na 11, v letu 1976 pa jih je bilo 6. Sprejeli so priporočilo, da naj bi z organizirano aktivnostjo vseh družbenopolitičnih organizacij čimveč občanov oziroma delovnih ljudi pritegnili v razna športna, kulturna in druga društva, da bi na ta način vplivali na zmanjšanje števila kaznivih dejanj.

Delegati so obravnavali tudi poročilo Zavoda za šolstvo SRS — organizacijske enote Ljubljana, o vzgojno izobraževalnih ukrepih v osnovni šoli v Hrastniku v letu 1977, ter o vzgojno varstveni dejavnosti predšolskih otrok. Iz poročila je razvidno, da je bil učni uspeh v šolskem letu 1977/78 naslednji: 98,39 % učencev je izdelalo, 1,61 % pa jih ni izdelalo; generacijski osip znaša 9,15 %. Na šoli je bilo zaposlenih 56 pedagoških delavcev. Šola je na področju delovne vzgoje dosegla pomemben napredek, pri čemer so ji pomagala nekatera društva in organizacije združenega dela. Velik poudarek je

bil dan ohranjanju revolucionarnih tradicij, ljudski obrambi in družbeni samozaščiti, samoupravi učencev na šoli, organizacijam, itd.

Sodelovanje zunanjih delegatov pri upravljanju šole je bilo nezadovoljivo. V vzgojnovarstvenem zavodu v Hrastniku je vključenih 300 otrok, v starosti od 2 do 7 let v 13 oddelkih. Odklonjenih je bilo 50 otrok. Vprašanje pomanjkanja prostorov je poseben problem. V celotno malo šolo je bilo vključenih 152 otrok v 6 oddelkih. Delegati so smatrali, da je takšno poročilo treba predlagati preje, ne pa s takšno časovno zamudo. Predlagali pa so tudi, da bi bilo treba posvetiti sodelovanju staršev v svetih staršev več pozornosti. Na seji so delegati obravnavali še vprašanje sodnikov po novem zakonu o sodišču. Soglasje so dali k imenovanju Marije Grčar, za namestnika občinskega javnega tožilca v Trbovljah, soglasje k imenovanju Milene Beravs (Cerinšek), za vršilca dolžnosti individualnega poslovnega organa Zasavske lekarne Trbovlje, soglašali pa so tudi z imenovanjem Nevenke Troha za ravnatelja Revirskega muzeja ljudske revolucije Trbovlje. S sprejetjem odloka so se z veljavnostjo od 1. 7. 1978 povečale stanarine povprečno za 30 %. Osnova za povečanje so stanarine iz decembra 1977. Najemnine za poslovne stavbe in prostore so se prav tako s 1. 7. povečale za 30 %.

Delegati so bili seznanjeni z odgovori, na stavljena vprašanja, ki so jih podali na prejšnji seji.

KOMUNALA NAMESTILA KOŠE ZA ODPADKE

Komunala Trbovlje je pričela s hvale vredno akcijo. Iz lastnih sredstev je nabavila koške za odpadke. V maju in juniju t.l. so zabetonirali na najbolj izpostavljenih mestih, to je ob glavni cesti in na trgih 17 dvojnih koškov, medtem ko imajo v načrtu, da bodo v naslednjih tednih postavili še 10 koškov.

Delovne organizacije imajo možnost, te koške nabaviti pri Komunali in jih postaviti na ustreznih mestih. Namen postavitve koškov za odpadke je jasen — občani naj bi se jih posluževali v vseh primerih, kadar odlagajo cigaretno škatle, vrečke, papir, ipd. Varstvo okolja naj ne bo le parola, pač pa tudi vsakdanja praksa nas vseh.

REPUBLIŠKO PLAVALNO PRVENSTVO JE MIMO

V dneh 8. in 9. julija je potekalo v bazenu trboveljskega kopališča republiško plavalno prvenstvo za člane in mladince, obeh spolov. Organizatorja sta bila plavalni klub Rudar Trbovlje, s sodelovanjem Plavalne zveze Slovenije. Doseženi so bili zelo dobri rezultati, čeravno je bila voda v bazenu nekoliko hladnejša zaradi daljšega obdobja hladnega vremena. Tudi domačini, člani PK Rudar, so dosegli več zelo dobrih rezultatov.

AVTOBUS TUDI NA VRHE

Krajevna skupnost Klek v Trbovljah, si skupno s predstav-

niki delovnih in drugih organizacij, predvsem tistih, ki imajo na Vrheh svoje počitniške domove prizadeva, da bi Vrhe in Partizanski vrh povezali z avtobusom. Dosedanja avtobusna proga, pelje namreč od K 4 v Trbovljah le do »Korita«. Od tu dalje pa naj bi SAP podaljšal redno progo, ki bi peljala na Čebine, doma pod Javorjem in na Vrhe do doma revirskih in savinjskih borcev. S tem bi bila dana možnost, da bi uvedli pravo turistično rekreativno progo. Vsi organizatorji so prepričani, da bo SAP — TOZD Trbovlje predlog sprejel.

JESENIŠKI UPOKOJENCI NA OBISKU

Dne 8. julija je obiskalo trboveljske upokojence in borce NOB, 90 upokojencev — železarjev z Jesenic. V goste so prišli na povabilo trboveljskega društva upokojencev. Ogledali so si revirski muzej ljudske revolucije, nato pa je bilo srečanje domačih in gostujočih upokojencev ter borcev NOB v borčevskem domu na Vrheh.

V naših Trbovljah je sonce

Ozka dolina med Savo in Mrzlico —
to so Trbovlje!
V tej ozki dolini
na tisoče duš hlasta po življenju,
vpija,
srka ga vase
danes
in jutrišnji dan.

Iz bolečin
pa rojeva se sonce,
toplo in milo,
da greje srce.
Segli po soncu smo —
sonce je naše!

Ozka dolina med Savo in Mrzlico —
to so Trbovlje;
V naših Trbovljah
ni žalosti več,
v naših Trbovljah
je sonce, sonce!

Jože Skrinar

Nova stanovanja

Pozdrav z Grönlanda

14. julija so prejeli srečni dobitniki novih stanovanj ključke za vselitev v nova stanovanja v stanovanjskem bloku S-54 na Barbari v Trbovljah. Blok ima v treh lemelah 69 stanovanj. Investitor tega bloka je bila samoupravna stanovanjska skupnost občine Trbovlje, gradilo pa ga je GIB Beton Zasavje — TOZD Operativa Zasavje, Trbovlje.

V tem novozgrajenem bloku so dobili na temelju predhodno izdanih odločb stanovanja tudi naslednji člani našega kolektiva:

— iz dosedanjega TOZD Rudnik premoga Trbovlje

Jerman Jože

Škrut Ivan

Dornik Peter

Gorjup Jože

Petelin Marjan

Gaberšek Miha

Jaklič Jože

Glavan Jože

— iz dosedanjega TOZD Rudarska gradbena dejavnost

Sihur Zvone

Šmid Franc

Kralj Jože

Arnejčič Franc

— iz TOZD Separacija premoga Trbovlje

Pavec Avgust

Kastelic Albert

Crnomarkovič Dušan

— iz dosedanje TOZD Elektrostrojne delavnice

Kalšek Rajko

— iz dosedanje delovne skupnosti skupnih služb

Puntar Jože

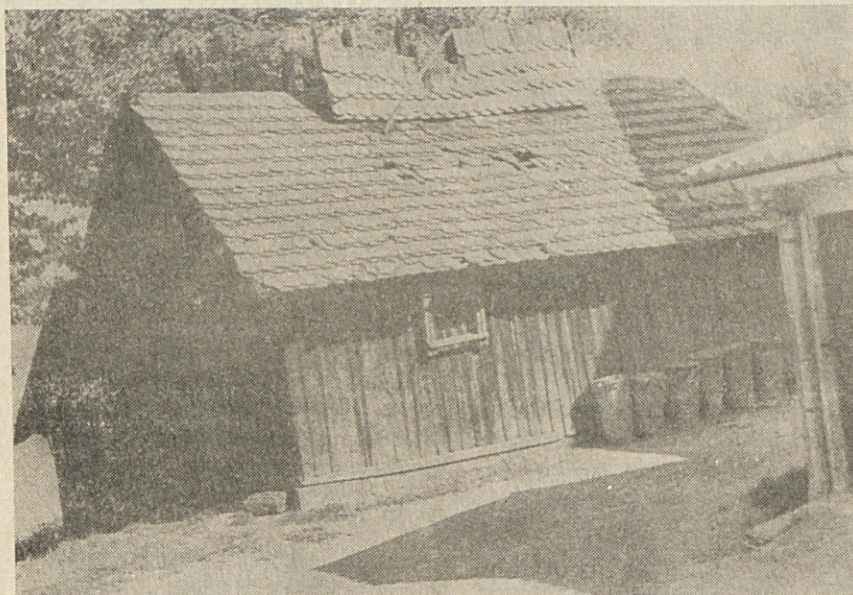
Jekoš Jože

Ferdin Justa

Predvidoma v začetku septembra t.l. pa bo dograjen tudi drugi blok, to je S-53, na širšem zazidalnem območju »Polaj«. V tem bloku pa bo na razpolago nadaljnjih 54 stanovanj v dveh lamelah.

Okoli 20. julija t.l. so poslali alpinisti — udeleženci prve zasavske odprave na Grönland, ki delujejo v okviru Zasavskega alpinističnega odseka pri Planinskem društvu Trbovlje, pozdrave delavcem organizacij združenega dela in drugim organizacijam ter društvom, ki so jim omogočili organizirati odpravo. Odprava je odšla na pot v soboto, 8. julija 1978. Z vlakom so potovali do Kopenhagna, glavnega mesta Danske. Od tu dalje pa so potovali z letalom danske letalske družbe v okviru čarterskega poleta. 10. julija popoldan so tako prispele po skoraj 5-urnem poletu iz Kopenhagna v kraj Sendre — Stremfijord, na zahodni obali Grönlanda. Od tu so z lokalno letalsko progo odpotovali naslednji dan na letališče Kulusuk na vzhodni obali Grönlanda. Po vsej verjetnosti so še isti dan nato odleteli s helikopterjem do mesta Angmagssalik. Tu je namreč postajališče, kamor je prispela njihova prtljaga oziroma material, ki so ga že mesec dni prej poslali z ribiškimi ladjami v izhodiščni fjord. Prva varianta je predvidevala, da se bodo izkrcali pri Tasilaku, druga varianta pa pri Sermiligaku. Od tu pa so nadaljevali okoli 150 km v notranjost največjega otoka na svetu. Njihov cilj je, ledenik Knuta Rassmusena, Femstjermen blizu Monte Forela in skupina Avantgarde SV od Angmagssalika. Do kam je odprava prišla je bilo odvisno od številnih faktorjev. Predvsem od možnosti prevoza in njihovih cen z ribiškimi ladjami, zelo pomembno pa je bilo tudi vreme in druge okoliščine. Več o tem bomo pisali po njihovem povratku.

Nekaj podatkov o Grönlandu. Po našem bi rekli temu danskemu otoku v arktičnem območju »zelena dežela«. Je največji otok na svetu in meri 2 milijona 175.600 km². Dežela



Opuščena krušna peč v koloniji 1. maja. Žene rudarjev so spekle v njej mnogo hlebcev dobrega kruha.

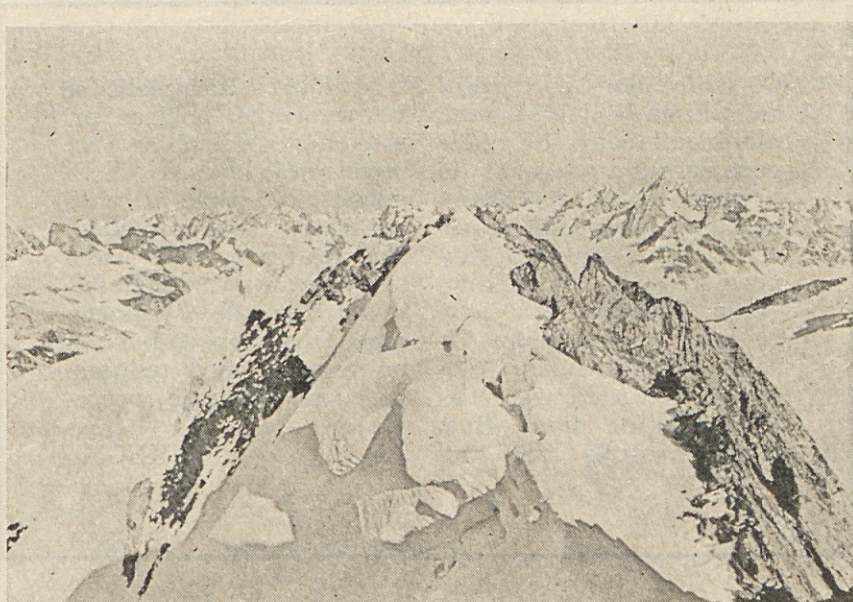
Foto A. Bola

je torej več kot 8-krat večja od Jugoslavije. V letu 1975 je bivalo na tem otoku 49.500 prebivalcev, deloma so Eskimi, deloma Evropejci. Prebivalec se zadržuje v obalnem področju, kjer ni ledu. 6/7 tega otoka je pod večnim ledom. Največje mesto Godthöb z okoli 8.300 prebivalci. Najvišji vrh na Grönlandu je 3.733 visoki Gunnbjerns Fjeld na vzhodnem Grönlandu. Otok pokriva preko 3.000 m debela ledena odeja. Obalo razčlenjajo številni fjordi. Klima je arktična. Rastlinstvo in živalstvo je omejeno le na obalno področje na jugu otoka. Prebivalstvo se ukvarja z ribištvom, kitolovom, lovom na tjulnje in ovčerejo. Na otoku je precej različnih rud.

Odprava šteje 10 članov. Vođi jo Janez Bizjak (35, dipl. arhitekt), člani pa so: Bojan Pajk (27, predavatelj), Bojan Šprogar (19, dijak), Marko in Matevž Lenarčič (20 in 19, študent — dijak), vsi ti so iz PD Trbovlje; iz PD Hrastnik sta Vili Pistotnik (34, rudarski inštruktor) in Rudi Pušnik (37, strugar), iz PD Dol pri Hrastniku Renato Vrečar (29, komercialist), iz PD Zagorje Andrej Pušnik (27, dipl. inž. el.), zdravnik odprave pa je dr. Damjan Meško (40), iz PD Ljubljana Matica.

Odprava se bo predvidoma vrnila domov v času med 8. in 11. avgustom. Odvisno je namreč od njihovega povratka oziroma prevoza s čolni oziroma ribiškimi ladjicami do pristanišča Angmagssalik, in dalje po poti po kateri so prišli na Grönland.

Vsem članom odprave želimo, da bi se zdravi vrnili in da bi dosegli kar največji možni uspeh v tem jubilejnem in kongresnem letu!



Člani prve odprave alpinistov zasavskih planinskih društev se bodo skušali povzpeti na Grönlandu na gore, ki jih vidimo na tem posnetku.

Letalski posnetek Peter Franke
Dansk Bjergklub

200 let prvega pristopa na Triglav

Med pomembnejše obletnice, ki jih v naši republiki letos praznujemo, je tudi 200-letnica prvega vzpona na Triglav — 2864 m.

Osrednja proslava v počastitev te obletnice bo 27. avgusta 1978 ob 10. uri v Ribčevem lazu v Bohinju. Ob tej priliki bo odkrit spomenik prvim pristopnikom, odprta bo bohinjska planinska pot, odprli bodo alpinetum na Velem polju, medtem ko bo v soboto 26. avgusta ob 10. uri spominska svečanost pri Aljaževem stolpu na vrhu Triglava.

Planinska društva iz Zasavja bodo zanesljivo organizirala izlete v dneh 26. in 27. avgusta na ožje in širše območje Triglava, tako da se bodo lahko planinci, tudi člani našega kolektiva, udeležili tako spominske svečanosti, kakor tudi osrednje proslave v Bohinju. Spomenik prvim štirim pristopnikom na Triglav je izdelal naš rojak ak. kip. Stojan Batič.

Vabimo vse člane kolektiva, da se v čimvečjem možnem številu udeleže letošnje najpomembnejše planinske manifestacije v Sloveniji!

Če so velike gore resni mejniki na življenjski poti planinca, tedaj so male gore zgradile od enega do drugega vedre, z gorskim cvetjem okrašene mostove, da to ni samo pot drznega in zanosnega tekmovalca, temveč tudi pot čistega, nesklajenega veseljca. Na njih imaš vselej dovolj časa za vse. Nikdar se ti ne mudi. Hvaležen postojiš zdaj tu,

zdaj tam. Razveseliš se vsake cvetke, počivaš pri vsakem studenčku. Srce napolnjujejo slike, ki jih ne pozabiš več. Bele in rahlo vijoličaste trate pomladanskega žafrana, zlati jesenski macesni! Mirno gledaš v dalje in tiho v samega sebe. To so gore za počitek po garanju med tednom, gore za notranje prerodenje.

KUGY

XXII. letne športne igre elektra 1978

Na letošnjih XXII. letnih športnih igrah »Elektra 1978« v Mariboru, so sodelovale tudi ekipe REK Zasavje, poleg številnih drugih ekip, TOZD in delovnih organizacij SOZD EGS in drugih organizacij združenega dela s področja elektrogospodarstva. Iz zaključnega Biltena povzemamo, da so naše ekipe dosegle naslednje rezultate:

— tekmovalstvo v kegljanju
2. in 13. mesto od skupno 21. ekip

— streljanje z zračno puško
1. mesto od 22. ekip

— namizni tenis, moški

1. mesto

— odbojka moški
niso prišli v finale

— mali nogomet
niso prišli v finale

— balinanje

3. mesto od 11. ekip

— šah

1. mesto od 13. ekip

— plavanje

posamezniki so dosegli več dobrih rezultatov (50 m prosto moški)

4. mesto Vidergar Emil

5. mesto Gantar Marjan

v drugi skupini pa:

2. mesto Kravogelj Jani in

3. mesto Arzenšek Jože

14. mesto Alauf Anton (od 26 tekmovalcev)

(50 m prosto, moški, III. skupina)

1. mesto Zelenšek Jože in

11. mesto Pirc Marjan

(50 m prosto, ekipno, moški)

1. mesto Vidergar Emil in Gantar Marjan, Kravogelj Jani, Arzenšek Jože, Pirc Marjan, Zelenšek Jože

— atletika

kros, moški 800 m nad 40 let:

5. mesto

v skupini nad 30 let:

5. mesto

1500 m v skupini do 30 let:

5. mesto

Posamezniki so dosegli lepe rezultate tudi v tekih:

moški 100 m, do 30 let:

11. mesto Balaban Branko

13. mesto Memičević Azis

22. do 24. mesto Jovanovič Nikola

moški 100 metrov do 40 let:

2. mesto Kravogelj Jani

8. mesto Kalužar Ljubo

18. mesto Arzenšek Jože

moški 60 m do 50 let:

14. do 15. mesto Urankar Anton

štafeta moški, 4 x 100 m:

5. mesto

— met krogle, moški, do 30 let

6. mesto Vidergar Emil

14. mesto Novak Branko

19. mesto Konhajzler Jože

— met krogle, moški nad 40 let

13. mesto Abram Rudi

14. mesto Žgalin Ivan

— met krogle, moški do 30 let

10. mesto Urankar Anton

11. mesto Vidic Martin

— skok v daljavo, moški do 30 let

14. mesto Memičević Azis

15. mesto Balaban Branko

19. mesto Jovanovič Nikola

— skok v daljavo, moški do 40 let

10. mesto Kravogelj Jani

14. mesto Kaluža Ljubo

15. mesto Arzenšek Jože

— skok v višino, moški do 30 let

8. mesto Novak Branko

— atletika ekipno, moški

7. mesto od skupno 14. ekip

K uspehu in doseženim rezultatom tople čestitke!

Škiljenje in slabovidnost

Namen tega članka je odgovoriti na najpogostejša vprašanja, ki nam jih zastavljajo starši v očesni ambulanti v zvezi s škiljenjem otrok, slabovidnostjo in nošenjem očal.

Kaj je to škiljenje in kdaj je treba pripeljati otroka na pregled? O škiljenju govorimo takrat, kadar obe očesi nimata iste smeri pogleda. Pri sumu na škiljenje moramo pripeljati otroka takoj k očesnemu zdravniku ne glede na otrokovo starost. Ta bo s pregledom in preiskavami ugotovil, če dojenček ali otrok res škili, ali je to le navidezno škiljenje.

Vzrok pravega škiljenja je lahko organska okvara posameznih delov očesa ali pa slabši vid na obeh ali samo enem očesu. Pri prvem, če je možno, zdravimo bolezen, pri slednjem pa s preiskavami ugotavljamo vid in določamo očala. Očala lahko predpišemo otrokom starij od enega leta dalje.

Pogosto je pri škiljenju zaradi slabšega vida škiljavo oko tudi slabovidno. To se pravi z ustreznimi očali je vid še vedno slab in če slabovidnost ne bi pravočasno zdravili, po osmem letu zdravljenje ne bi imelo uspeha. Tak otrok bi ostal celo življenje slaboviden in brez globinskega vida, ki je potreben skoraj pri vsakem poklicu. Zaradi tega v teh primerih razen ustreznih očal, katere mora otrok vedno nositi, zdravimo slabovidno oko s prekrivanjem zdravega očesa. Na ta način in z vajami prisilimo slabovidno oko h gledanju in s tem se postopoma vid na tem očesu izboljšuje.

Naj še enkrat poudarim, da mora otrok očala res vedno nositi in jih lahko sname samo pred spanjem in med umivanjem. Zdravljenje je res dolgotrajno, a s prizadevanjem in disciplino staršev se dosežejo popolni uspehi.

Če je po ozdravljeni slabovidnosti, normalnemu vidu z očali škiljenje še opazno, to se pravi kot škiljenja oziroma odklon očesa še velik, se odpravi ta okvara še z dodatno operacijo. Operacija je zelo enostavna in otrok ostane v bolnišnici le 7 dni. Starši nas tudi pogosto sprašujejo, kako dolgo bo otrok nosil očala.

To je odvisno od posameznega primera. Naprimer, pri nizkih daljnovidnostih se vid do pubertete izboljša, tako da pozneje očala niso potrebna, pri močnejši daljnovidnosti ostanejo očala kasneje samo pri delu. Pri bolj kompliciranih hibah, pri katerih so potrebna cilindrična očala, ostanejo ta za celo življenje.

Pri kratkovidnosti pa so očala do kakšnega 18. leta vedno malo močnejša, pozneje pa se ne spreminjajo več.

Kaj smo s pravočasnim pregledom in zdravljenjem pri očesnem zdravniku naredili, četrto otroku ostanejo očala?

Otrok ni več slaboviden, vidi z obema očesoma, ima globinski vid in lahko izbira poklic po lastni želji. Otrok ne škili več — nima več lepotne okvare.

V primeru pa, če otroka nismo pravočasno zdravili, ostane slabovidno oko slepo celo življenje, ker se z očali po 8. letu vid ne more več popraviti.

Operacija škiljavosti pri odrasli nezdravljeni osebi, je le lepotnega značaja, vid očesa pa s tem ni izboljššan.

Dr. Snežana Skočić

Kadrovske vesti

V času od 1. 6. do 30. 6. 1978 ima kadrovski sektor evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

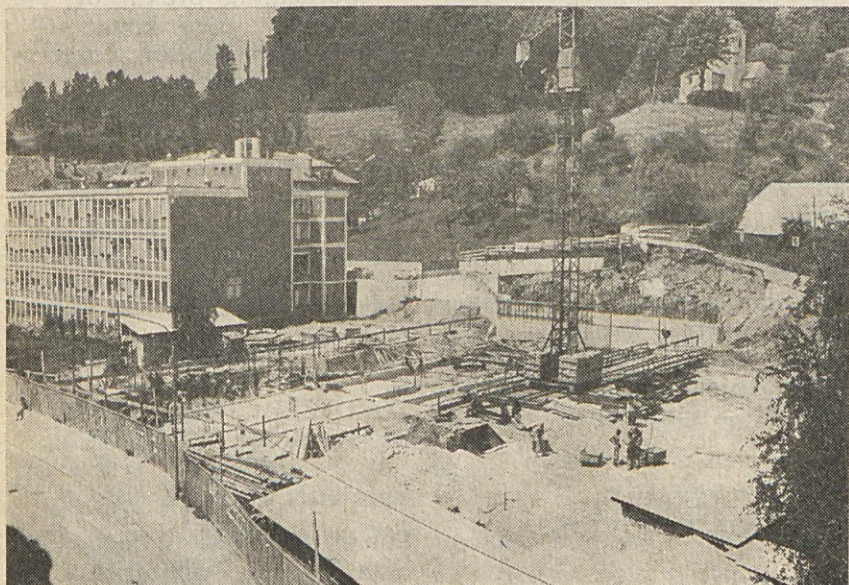
TOZD RUDNIK PREMOGA HRASTNIK

Sprejeti:

Stevanovič Bogoljub — učni kopač, Vodišek Franc — učni kopač, Klanjšek Alojz — zunanji delavec, Omerhodžić Hazim — učni kopač, Tomas Marko — učni kopač, Kranjc Silvester — pomožni delavec, Janc Anton II — zunanji delavec, Vrbančič Silva — poslužiteljica v okrepčevalnici, Hafner Edvard — pomožni delavec, Miljkovič Hase — učni kopač, Muhrič Vladimir — kopač, Vrabič Milan — učni kopač (strojni tehnik), Planinc Miran — pomožni zunanji delavec, Jukič Pejo — učni kopač, Milinović Branimir — učni kopač, Pavčnik Matej — zunanji delavec, Planinc Marko — zunanji delavec, Slapšak Marjan — zunanji delavec.

Odšli:

Mir Anton, kopač — invalidsko upokojen; Ivančičević Jozo, učni kopač — v JLA; Jesenšek Franc, ključavničar — v JLA; Slipčević Stipan, učni kopač — sporazumna prekinitev; Barič Franjo, kopač — v JLA; Klarič Jozo, učni kopač — samovoljna prekinitev; Petje Janez,



Gradnja novega zdravstvenega doma v Trbovljah poleg splošne bolnišnice je po večmesečnem zaostanku, vnovič stekla. Posnetek je od 20. junija t.l.

Foto M. C.

učni kopač — v JLA; Bošnjakovič Fikret, učni kopač — v JLA; Kušar Vili III, električar — v JLA; Romih Jože, zunanji delavec — v JLA; Blatnik Zvonko, zunanji delavec — v JLA; Glavaš Ivo I, vozač — samovoljna prekinitev; Veljakovič Branislav, učni kopač — v JLA; Potušek Slavica, administratorka splošnega sektorja — sporazumna prekinitev; Dolanc Ferdo, kopač — invalidsko upokojen; Gačnikar Alojz, pom. kopač — samovoljna prekinitev; Miljkovič Hase, učni kopač — samovoljna prekinitev; Rizvič Zaim, učni kopač — pren. v posk. dobi s strani delavca; Ivanušič Albert, vozač — samovoljna prekinitev; Burhan Djemal, učni kopač — samovoljna prekinitev; Kranjc Miroslav, vozač — samovoljna prekinitev; Dernovšek Tomo, strojni ključavničar — sporazumna prekinitev; Miftari Šukri — učni kopač — samovoljna prekinitev.

TOZD RUDNIK PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Murko Ivan — vozač, Sačič Vehid — kopač, Guna Janez — socialni delavec, Povše Alojz — vozač, Vene Ludvik — kopač, Andrejaš Rudi — vozač, Vidic Martin — vozač, Plahuta Jože II — kopač, Kladnik Vinko — vozač, Vidmar Andrej — jamski električar (elektrotehnik), Golob Rajko — kop. pomočnik, Dedič Dušan — kopač, Živkovič Janko — kopač, Mujić Husein — kopaški pomočnik.

Odšli:

Dolanič Franc, vozač — sporazumna prekinitev; Ševo Milan, kopač — samovoljna prekinitev; Frajle Martin, vozač — v JLA; Hauptman Lado, kopač — v JLA; Jagodič Sihed, kopač — v JLA; Madžarevič Ranko, kop. pomočnik — v JLA; Aščerič Marinko, kopač — v JLA; Brkič Mirsad, vozač — v JLA; Volaj Albin, kopač — upoko-

jen; Mazič Ismet, kopač — v JLA; Juteršek Ivan, vozač — sporazumna prekinitev; Bokal Edbin, vozač — v JLA (strojni tehnik); Dubinovič Ešref, kop. pomočnik — samovoljna prekinitev; Glavaš Dominik, kopač — samovoljna prekinitev; Hurtić Husein, kop. pomočnik — samovoljna prekinitev; Balentin Vekoslav, vozač — samovoljna prekinitev.

TOZD RUDNIK PREMOGA ZAGORJE

Sprejeti:

Podlesnik Igor — pom. delavec, Rajnar Rajko — strežnik zvrčalca, Kos Ladislav — jam. kovinar, (strojni tehnik), Hadžić Novalija II — vozač, Agatić Marko — vozač, Kos Lado II — kopač, Jelševar Milan — električar, Praznik Branko — vozač.

Odšli:

Leben Stanislav, kopač — upokojen; Hribar Vinko, kopač — opok.; Brvar Franc, učni kopač — v JLA; Drnovšek Jože, učni kopač — v JLA; Jankovič Sretan, učni kopač — v JLA; Mehmedović Abaš, učni kopač — v JLA; Džombić Novalija, učni kopač — v JLA; Glavaš Stipe, učni kopač — v JLA; Lipjankić Rizah, učni kopač — v JLA; Dandanović Refik, strežnik zvrč. — v JLA; Krajnovič Mijaz, spenjalec voz — samovoljna prekinitev; Trumić Hajru-lah, vozač — samovoljna prekinitev; Švaganović Peter, učni kopač — samovoljna prekinitev; Babić Stojan, učni kopač — samovoljna prekinitev; Oberč Martin, kopač — upokojen; Logar Jože VI., kopač — upokojen; Juvan Ljudmila, delavka — upokojena.

TOZD SEPARACIJA PREMOGA TRBOVLJE

Sprejeti:

Gostečnik Ervin — zbiralec premoga, Roškar Marjan — izvaj. en. strojnih opravil.

Odšli:

Murko Ivan, sep. delavec — sporazumna prekinitev; Jerše Mira, sep. del. — sporazumna prekinitev; Bovhan Rudi, električar — v JLA (elektrotehnik); Čič Ivan, sep. del. — invalidsko upokojen.

TOZD TERMoeLEKTRARNA TRBOVLJE

Odšli:

Dolanc Jože I, ključavničar — upokojen; Šmit Ana, delavka — upokojena; Tomaž Lado, ključavničar — upokojen; Hauptman Ivana, delavka — upokojena.

TOZD RUDARSKO GRADBENA DEJAVNOST

Sprejeti:

Košpa Čazim — učni kopač, Gunzek Ljudmila — snažilka.

Odšli:

Leskovšek Ciril, učni kopač — sporazumna prekinitev; Stojanovič Djokan, učni kopač — v JLA; Beganović Mustafa, vozač — v JLA; Lukič Aca, učni kopač — v JLA; Jevševar Dušan, učni kopač (elektrotehnik) — sporazumna prekinitev; Fazlić Sabed, učni kopač — v JLA; Vodep Stojan, vozač — movoljna prekinitev; Selič Marjan, kop. pomočnik — umrl; Krivec Stane, kopač — samovoljna prekinitev; Majcen Janez, tesar — umrl; Pretkovič Andra, vozač — sporazumna prekinitev; Mazalović Šefik, vozač — samovoljna prekinitev; Jašarevič Hasan, vozač — sporazumna prekinitev.

TOZD ELEKTROSTROJNE DELAVNICE TRBOVLJE

Sprejeti:

Sabari Štefan — ključavničar, Sirk Milena — administrator.

Odšli:

Kolar Feliks, vodov. instalater — v JLA; Odlazek Ivan, elek-

trikar — invalidsko upokojen;
Okrogar Dušan, električar —
v JLA.

TOZD GRAMAT

Sprejeti:

Tahirovič Juso — zlagalec žgane opeke, Balentin Vekoslav — zlagalec žgane opeke, Cizej Karol — kontrolor odvoza gline (upokojen).

Odšli:

Sušnik Dušan, pomožni opekar — sporazumna prekinitev; Ostanek Milan, voznik viličarja — sporazumna prekinitev.

TOZD RUDARSKI ŠOLSKI CENTER

Odšli:

Pikelj Jurij, kopač — v JLA; Šabanovič Enes, kop. pomočnik — v JLA.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

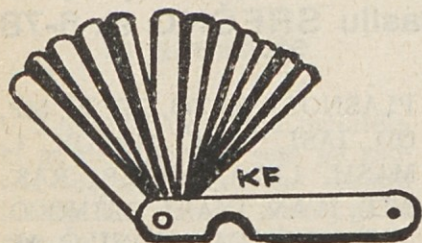
Sprejeti:

Ljubi Milica — pom. delavka v kuhinji na Rabu, Paskvale Sava — pom. delavka v kuhinji na Rabu, Pahljina Katica — snažilka na Rabu, Koritnik Iztok — upravnik poč. doma v Crikvenici, Klanjšek Ana — kuharica II v poč. domu v Crikvenici, Klemen Marija — pom. delavka v kuhinji na Rabu.

Odšli:

Leben Inge, komercialni tehnik — sporazumna prekinitev, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., — sporazumna prekinitev.

Ljuba Poznič



Razvojnim programom vso pozornost

Na temelju podatkov, ki jih je zbrala podružnica službe družbenega knjigovodstva Trbovlje, so v občini Trbovlje izdelali analizo poslovanja trboveljskega gospodarstva na temelju podatkov iz periodičnih obračunov za prvo trimesečje t.l. Ti podatki lahko služijo kot dobra osnova za izdelavo pregleda poslovanja pa tudi za oblikovanje zaključkov z namenom, da bi izboljšali rezultat poslovanja v letošnjem letu. Analitiki so ugotovili, da je prišlo zaradi veljavnosti novega zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka do določenih sprememb, ki narekujejo korekcijo oziroma popravek celotnega prihodka, porabljenih sredstev in dohodka, če naj bi želeli doseči primerljivost z enakim obdobjem lanskega leta. Popravljeni oziroma korigirani celotni dohodek je bil dosežen v vrednosti 887.659.000 din, kar predstavlja 54,4 % celotnega korigiranega prihodka doseženega v Zasavju. Stopnja rasti tega pokazatelja je glede na primerjalno obdobje to je za prve tri mesece t.l. 21,9 %, kar se smatra kot ugoden rezultat. Korigirana porabljena sredstva pa so znašala 601.636.000 din oziroma stopnjo rasti 11,4 %. Lahko pa zabeležimo izredno ugodno rast korigiranega dohodka, ki znaša za to obdobje 286.023.000 din ali 52,3 % stopnja rasti.

Z izgubo so poslovali v prvih treh mesecih t.l. REK Zasavje — TOZD Termoelektrarna, REKZ — TOZD Rudnik premoga Trbovlje, STT — TOZD TIOT, ABC Trgovsko podjetje 1. junij, industrijski izdelki. Več je bilo razporejenega čistega dohodka kot v enakem obdobju lani, in sicer kar za 29,8 %, nizek je porast amortizacije, ki znaša 7,3 % glede na primerjalno obdobje, kar po-

meni na eni strani zastarelost osnovnih sredstev, na drugi strani pa zaostajanje naložb v osnovna sredstva. Povprečno vseh zaposlenih (preračunano po urah dela) je znašalo v gospodarstvu 8.522 in se je malenkostno znižalo napram lanskemu letu. Povprečni izplačani ČD na zaposlenega so znašali mesečno 5.770,00 din.

Med najpomembnejšimi ugotovitvami iz analize lahko povzamemo, da morajo biti razvojni programi TOZD in delovnih organizacij deležni pozornosti nas vseh, ki živimo in delamo na našem ožjem gospodarskem območju. Programi prinašajo, čeprav nekoliko počasno, nove možnosti za zaposlovanje delavcev, omogočili pa bodo tudi hitrejši razvoj in rast gospodarstva in celotnega združenega dela. Zato je treba brez pridržkov podpirati odločitve delavcev Mehanike, Cementarne, STT, TIKE, IPOZ in še nekaterih drugih, da pristopijo k izvedbi svojih razvojnih programov. Gospodarstvo se v tem pogledu prebujalo in zajema sapa za nov polet. Na vseh ravneh so namreč izražene pripravljenosti, da bi programe realizirali, tako kot so jih načrtovali. To pa daje določen optimizem in večkrat izraženo misel, da naj bi trboveljsko gospodarstvo končno doseglo raven slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva.

Odmev

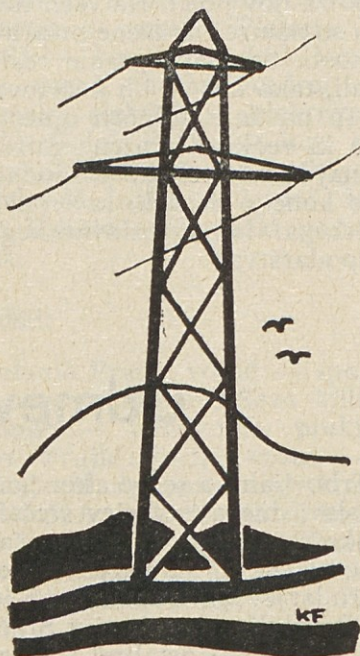
V Trbovljah so se po končani proslavi dneva rudarjev srečali upokojeanci. France je vprašal Janeza: »Si bil na proslavi dneva rudarjev na Dobrni?« »Kje pa. Pozabili so napisati v Srečno, da so med ostalimi vablje-

ni tudi upokojeanci. Tone pa pravi: »Kaj pa se sekiraš. To navado imajo le v Cementarni, Strojni tovarni, pa še kje drugod v Trbovljah, da povabijo tudi upokojeance«. Lojze pravi: »Nas bodo morda povabili kdaj drugič, ko nas bo manj«. Vsi so se trpko nasmehnili in razšli.

Štefan Jesenšek

Opomba uredništva:

Ugotovili smo, da je bilo vabilo za udeležbo na proslavi dneva rudarjev za 1. julij t.l. objavljeno v glasilu Srečno številka 6/78, ne — le članom kolektiva in njihovim svojcem, pač pa tudi vsem ostalim občanom v Zasavju, med katerimi so tudi upokojeanci. Organizacijski odbor pa nas je opozoril tudi na to, da so bili plakati z vabilom na udeležbo na tej proslavi izobešeni vsaj teden dni pred proslavo na javnih mestih v Hraстniku, Trbovljah in Zagorju, objavljeno pa je bilo tudi v lokalnem radiu. Dejansko pa se je precej upokojnih tovarišev udeležilo proslave dneva rudarjev v Hohkrautovi koloniji.



Zahvala

Rudarsko elektroenergetskemu kombinatu Zasavje se iskreno zahvaljujemo za denarno pomoč in brezplačno enotedenško letovanje otrok smrtno ponesrečenih rudarjev.

Čeprav pomoč v kakršnikoli obliki ne nadomesti izgubljenih očetov oziroma mož, nam je v tolažbo, da spomin nanje še živi, oziroma se odraža ob vsakoletni pomoči otrokom in vdovam.

Svojci ponesrečenih rudarjev
iz Zagorja ob Savi

Priznanje

Dne 18. julija je obiskal REK Zasavje direktor dosedanjega Združenja premogovnikov Jugoslavije Luka Jokačovič. Med drugim se je zanimal tudi za pogoje in delo uredništva našega glasila Srečno. Dejal je, da je po njegovem mnenju naše glasilo Srečno med najboljšimi glasili združenega dela pri nas oziroma v Jugoslaviji, kolikor ima pregleda nad temi glasili in je k opravljenemu delu čestital ter zaželel, da bi še nadalje tako uspešno posredovali bogate informacije članom svojega kolektiva, pa tudi ostali javnosti.

Priznanja ob dnevu vstaje

Zvezni odbor združenj zveze borcev NOV Jugoslavije, je ob letošnjem prazniku vstaje slovenskega naroda, 22. juliju, podelil vrsto plaket posameznikom in organizacijam. Iz Zasavja sta plaketo prejela Feliks Košič iz Trbovelj in Milan Garantini iz Zagorja ob Savi.

Čestitamo!

Rešitev nagradne križanke

ob dnevu rudarjev objavljene
v glasilu SREČNO št. 6-78

Vodoravno:

DAN, VELENJE, OTO, AMONIAK, BORCA, TRBOVLJE, MENELAOS, ANASTASE, ČRT, SONAR, LABIN, AR, RANTA,

PLAŠNOST, RATO, GE, PI, MP, OD, IASI, VLAK, OBROK, L, MASH, LECA, AGAR, RAK, ATE, IVAN, INARI, ORINOCO, NAV, NIKA, CAR, GONILO, AP, TIL, NJORKA, DARWIN, KA-

KANJ, AA, OR, MIMA, ZA, AREA, H, ODA, UFA, LE, KREKA, ENDOMORFIZEM, ROTO, RAZVADA,, VŽ, BANOVIČI, ONI, PIA, ZORN, SOLUN, JAVA, RTANJ, ESEJ, SIPA, S, AL, RR, N, ZE, UTOR, KONTO, ALEKSINAC, R, NIT, OBJEM, MOKRICE, RAC, JR, BRERA, VRŠKA ČUKA, ETAN, OT, NN, KP, AKA, KLIN, RO, RN, A, CER, NONPAREJ, VPIS, BIO-TEHNIK, JA, ILEGALEC, OKSID, VL, ERIK, NONA, VELUŠIČ, TG, EKSTREM, ANATEMA, ELIZA, ENKA, PAKA RAŠA, SAS,

Navpično:

SPOMIN NA HEROJSKO BORBO, MOLDAVIJA, NANA, OBRTNIK, ENA, SAKO, ODZIVANJE, OS, NAŠIH NARO-

DOV, ALTERNATIVA, DOBERNA, KRAMA, OMAN, EDEN, ATOL, OSLICA, OD, CH, LAP, NORA, SIENA, MURA, REN, KEN, UTA, COLT, CARDIFF, TRAM, PRIVŠEK, ASA, AR, AMAI, PARLOV, KLIMA, BRV, IGRA, ZVIN, EKRAN, NILA, OW, LEŽAJ, KRŠKO, ANTAGONIZEM, SIKANJE, TS, OKARINA, ZENICA, PARTER, VARTA, RIL, NEČKA, IGLA, EMBARGO, BREZA, ULRIK, IŠ, LOOS, EBRO, KRANJEC, KIEL, ETA, ENVER, RACAK, RON, RANJENKA, NIL, APOKOPA, ETOS, URA, GOS, JAJČNIK, KAKOVOST, CERVANTES, EKERT, ANTARA, ILION, TOPLARNA, TAM, TAINE, ČUPRIJA, IE, EKS, PLEVLJA, INA, TRN, SC, MA,

voziti?« »To ne, ampak luknjo za ključ vedno najde!«

■ ■ ■

K direktorju banke je prišla čistilka. »Prosim tovariš direktor od trezorja bi tudi rada imela ključ«. »Kaj vam bo?«, se je začudil direktor. »Uh, veste«, mu je pojasnila čistilka »pri čiščenju trezorja je tako zamudno vrata odpirati z vitrihom.«

■ ■ ■

Prometna milica je ustavila šoferja. »Ali ste kaj pili?« »K vragu?« se je razjezil šofer, »vi ste že danes tretji, ki me to sprašuje. Kaj je zdaj mogoče to šoferska dolžost da pije?«

■ ■ ■

Starša, žareča od sreče, pokažeta gostu svojega novorojenčka! »Ali ni srčkan? Kaj pravite, komu je podoben?« »Ne vem«, je odgovoril gost, — sem šele prišel in ne poznam skoraj nobenega v Trbovljah.

■ ■ ■

»Kako to, da ste vlomili v parkirani avto?«, vpraša sodnik vlomilca. »Ja zato, ker sem prestar, da bi letal za vozečimi avtomobili.«

žreb je odločil

Uredništvo našega glasila je prejelo do vključno 7. julija 1978 na objavljeno križanko v glasilu Srečno številka 6/78, skupno 18 rešitev.

Med reševalce, ki so križanko pravilno rešili, podeljuje uredništvo tri knjižne nagrade, ki jih prejmejo:

I. nagrado — Miha Šikovec, Kešetovo 4, Trbovlje;

II. nagrado — Boris Žavbi, Trg revolucije 7/d, Trbovlje;

III. nagrado — Jernej Kišek, Krnice 14, Hrastnik.

Vsem trem nagrajencem čestitamo!

Knjižne nagrade bomo vsem poslali po pošti.

nekaj ga je ležalo pa kar na tleh. Na moj začuden pogled mi je prijatelj pojasnil: »Veš, sedaj sem se specializiral; oni na visokih preklah je za veliko pivo, oni na malih je za malo pivo in tudi na tleh je za pivo v sodčkih.«

■ ■ ■

»Kadar se ga jaz zvečer preveč napijem dam ključ od avtomobila vedno ženi.« »Kaj zna ona

FUMOR

in anekdote

V Savinjski dolini je prijatelj, ki goji hmelj. Ko sem ga zadnjič obiskal, sem se nasadu hmelja kar začudil. Nekaj ga je plezalo po zelo visokih hmeljevkah, nekaj po nizkih fizioloških,

Glasilo ureja uredniški odbor: Hinko Jazbec, Emil Kohne, dipl. inž. rud., Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., Joži Medvešek, Janez Oberžan, Anton Pikš, Anton Šum, Miro Suštar.

Odgovorni urednik: Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Tehnični urednik: Tine Lenarčič. Naklada 3.200 izvodov. Za člane delovne skupnosti REK Zasavje je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Glasilo Srečno izdaja Rudarsko elektroenergetski kombinat Zasavje, n. sol. o. — 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Tisk KTL — TOZD TIKA Trbovlje.

